

**Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social
Tulcea**

**JUDEȚUL
TULCEA
2019 – 2025**

Noiembrie 2019

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE	5
1.CONTEXTUL EUROPEAN.....	7
2.CONTEXTUL NAȚIONAL ȘI REGIONAL.....	10
2.1. Contextul național	10
2.2. Contextul regional.....	14
3. ASPECTE DEMOGRAFIE	16
3.1. Evoluții și situația actuală.....	16
3.1.1 Statistica recensământului populației 2011	16
3.1.2. Structura pe grupe de vârstă	18
3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural).....	19
3.1.4. Distribuția pe sexe	22
3.1.5. Structura etnică	22
3.1.6. Mișcarea migratorie.....	24
3.1.7. Nivelul de trai.....	27
3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060.....	28
3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT.....	30
4. PROFILUL ECONOMIC LOCAL	32
4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici	32
4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)	32
4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active.....	35
4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune - investiții	38
4.1.4. Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create	40
4.2. Proiecția principalilor indicatori economici	42
4.3. Alte informații și informații parțiale	43
4.3.1. Cercetarea - dezvoltare	43
4.3.2. Industria	44
4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu	44
4.3.4. Agricultură	46
4.3.5. Turismul	47
4.3.6. Dezvoltarea durabilă.....	47
4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru IPT	50
5. PIAȚA MUNCII.....	51
5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)	51

5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii la nivelul Regiunii de Sud-Est	51
5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii	52
5.1.3. Șomajul de lungă durată	53
5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM)	55
5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică	55
5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale	55
5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați	57
5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale	57
5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații	65
5.5 Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză) .	66
5.5.1. Proiecția numărului mediu de salariați	66
5.5.2. Evoluția ratei șomajului înregistrat.....	66
5.6. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă.....	67
5.6.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European - CEDEFOP	67
5.6.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale	69
5.7. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT.....	76
6. ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN JUDEȚUL TULCEA.....	80
6.1. Indicatori de intrare în IPT.....	80
6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență	80
6.1.2. Gradul de cuprindere în învățământ	84
6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională.....	86
6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional	87
6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal	88
6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT - Cuprinderea elevilor din învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2018-2019	89
6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT - Cuprinderea elevilor din învățământul postliceal în anul școlar 2018-2019	91
6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional / dual în anul școlar 2018-2019.....	92

6.1.9. Ierarhizarea unităților ÎPT din județ în funcție de numărul de elevi înscriși în anul școlar 2018-2019.....	93
6.1.10. Oferta de școlarizare în ÎPT din județul Tulcea pentru anul școlar 2019-2020	94
6.1.11. Resursele umane din ÎPT din județul Tulcea.....	99
6.1.12. Infrastructura unităților de învățământ din județul Tulcea	100
6.1.13. Egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen	101
6.2. Indicatori de proces.....	102
6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT	102
6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT	104
6.2.3. Situația școlară a elevilor la sfârșitul anului școlar	104
6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere.....	106
6.3. Indicatori de ieșire	107
6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație	107
6.3.2. Rata de absolvire pe niveluri ISCED.....	108
6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație.....	110
6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED	111
6.3.5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație	112
6.3.6. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)	113
6.3.7. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET).....	113
6.3.8. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani).....	114
6.4. Indicatori de impact	114
6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului	114
6.4.2. Inserția profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire pe niveluri de educație	115
6.5. Concluzii din analiza ÎPT	116
6.5.1. Ținte pe termen mediu pentru oferta IPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire	117
7. EVALUAREA PROGRESULUI ÎN IMPLEMENTAREA PLAI	118
8. ANALIZA SWOT A CORELĂRII OFERTEI DE FORMARE PROFESIONALĂ CU CEREREA	119
9. REZUMATUL PRINCIPALELOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PLANUL DE MĂSURI.	121
10. Planul de măsuri	123

CUVÂNT ÎNAINTE

Planificarea strategică¹ a ofertei de formare profesională prin învățământ profesional și tehnic (IPT) are caracter național și este realizată în raport cu obiectivele asumate de România ca stat membru al Uniunii Europene.

Obiectivul major al planificării strategice a IPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Învățământul profesional și tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublului rol al educației: economic și social. Prin urmare IPT nu poate răspunde, în sens restrâns, cerințelor imediate ale unui loc de muncă, el trebuie să asigure pregătirea pentru o carieră de succes care presupune integrare socio - profesională. În aceste condiții învățământul profesional și tehnic trebuie văzut ca o etapă în procesul învățării pe parcursul întregii vieți, care este imediat urmată de învățarea la locul de muncă în vederea adaptării la cerințele acestuia. Iată de ce prognoza ofertei IPT realizată în corelare cu o cerere previzionată a forței de muncă și tranziția de la școală la viața activă devin elemente strategice pentru o planificare performantă.

Modelul propus și implementat începând cu anul 2003 urmărește asigurarea unei oferte de formare profesională prin IPT relevantă în raport cu nevoile previzionate ale pieței muncii. Relevanța ofertei de formare profesională se referă atât la aspectul cantitativ (deficitul de competențe și calificări de pe piața muncii) cât și la aspectul calitativ (teritorialitatea ofertei și calitatea rezultatelor învățării)

Modelul de planificare strategică se caracterizează prin:

- descentralizarea deciziei și distribuirea acesteia pe mai multe niveluri decizionale, respectiv național, regional, județean și local
- realizarea exercițiului participativ bazat pe acțiunea colectivă a partenerilor economici și sociali multipli (Consortii regionale, Comitete Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social, Consilii de Administrație al unității de învățământ)
- combinarea fluxului decizional de sus în jos cu cel de jos în sus
- elaborarea, implementarea și monitorizarea instrumentelor de planificare strategică: Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) - nivel regional ; Planul Local de Acțiune pentru Învățământ (PLAI) - nivel județean; Planul de Acțiune al Școlii (PAS) nivelul comunității din aria de acțiune a școlii

Scopul Planului Local de Acțiune pentru Învățământ (PLAI) este de a îmbunătăți corelarea dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel județean, în perspectiva anului 2019 și la orizontul anului 2025.

PLAI cuprinde:

- ✓ analiza contextului județean din punct de vedere al evoluțiilor și previziunilor

¹ Termenul „planificare strategică” este utilizat cu semnificația de „prognoză” pe termen mediu de 5 – 7 ani a ofertei IPT realizată în contextul modelului propus de CNDIPT

demografice, de piață a muncii și economice;

✓ analiza capacității sistemului învățământului profesional și tehnic de a răspunde nevoilor identificate prin analiza contextului regional;

✓ prioritățile, țintele și acțiunile pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic la nivel regional ca răspuns la nevoile identificate;

Rolul PLAI este de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea PAS și de a oferi decidenților suportul pentru informarea deciziei cu privire la oferta de formare profesională inițială în concordanță cu cererea previzionată. PLAI este elaborat și actualizat anual în cadrul Comitetului Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS) - structură consultativă pentru problemele de educație și formare profesională a Inspectoratului Școlar Județean (ISJ). După adoptarea în cadrul CLDPS, PLAI este aprobat de Consiliul de administrație al ISJ.

1.CONTEXTUL EUROPEAN

Educația și formarea profesională din România din perspectiva țintelor și indicatorilor derivați din Strategia Europa 2020:

1. Strategia Europa 2020 definește următoarele obiective principale pentru deceniul 2010-2020:

- a) creșterea ratei de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 75%²;
- b) alocarea a 3% din PIB pentru cercetare-dezvoltare;
- c) obiectivul “20/20/20”: reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră sau cu 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens, creșterea cu 20% a ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie, creșterea cu 20% a eficienței energetice, comparativ cu 1990;
- d) reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii³ la maximum 10%⁴ și creșterea procentului persoanelor cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii de nivel terțiar la cel puțin 40%⁵ în 2020;
- e) reducerea la nivelul UE 28 a numărului de persoane în risc de sărăcie sau excluziune socială cu 20 de milioane de persoane până anul 2020 comparativ cu anul 2008⁶.

2. Țintele strategice pentru anul 2020, adoptate în cadrul ET 2020 sunt următoarele:

- 1) până în 2020, în medie, cel puțin 15 % dintre adulți ar trebui să participe la programele de învățare de-a lungul vieții⁷;
- 2) până în 2020, procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani, cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte⁸, ar trebui să fie mai mic de 15 %;
- 3) până în 2020, proporția persoanelor de 30-34 de ani, care au absolvit învățământul terțiar⁹, ar trebui să fie de cel puțin 40 %;
- 4) până în 2020, proporția părăsirii timpurii a școlii¹⁰ din sistemele de educație și formare, ar trebui să fie sub 10 %;
- 5) până în 2020, cel puțin 95 % dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară, ar trebui să beneficieze de educație preșcolară;

² Față de nivelul de referință de 69% la momentul adoptării Strategiei EFP

³ Prin definiția acceptată de UE încă din 2003 (Reuniunea miniștrilor educației în cadrul Consiliului UE din mai 2003), abandonul școlar timpuriu se referă la persoanele cu vârstă cuprinsă între 18 și 24 de ani care au absolvit cel mult învățământul secundar inferior și care nu-și continuă educația sau formarea profesională

⁴ Față de nivelul de referință de 15% la momentul adoptării Strategiei EFP

⁵ Față de nivelul de referință de 31% la momentul adoptării Strategiei EFP

⁶ Pragul național de sărăcie este stabilit la 60% din venitul median disponibil în fiecare stat membru

⁷ Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani care a participat la programe de educație și formare în cele patru săptămâni care au precedat ancheta (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

⁸ Sursă: OCDE/PISA

⁹ Nivelurile ISCED 5 și 6 (EUROSTAT, UOE)

¹⁰ Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care au absolvit doar învățământul secundar inferior sau mai puțin și care nu mai sunt înscriși într-o instituție de învățământ sau de formare (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

- 6) până în 2020, proporția de absolvenți angajați¹¹ cu vârste cuprinse în 20 și 34 de ani, care au finalizat sistemul de educație și de formare profesională cu cel mult trei ani înaintea anului de referință, ar trebui să fie de cel puțin 82 %, comparativ cu 76,5 % în 2010¹²

3. Pentru obiectivele strategice care vizează educația și formarea profesională, derivate din cadrul strategic ET 2020 și Strategia Europa 2020, sunt prezentate, în continuare, comparativ, evoluția indicatorilor în cazul României și a Uniunii Europene, 28 de state:

Indicatori	Unitate	România								Media UE-28	Ținta a RO	Ținta UE	
		Perioada de referință											
		2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015	2020	2020	
Rata de părăsire timpurie a școlii ¹³	% (18-24ani)	19,6	16,6	18,4	17,5	17,4	17,3	17,3	17,3	12	11,3	10	
Ponderea absolvenților de învățământ terțiar ¹⁴	% (30-34 ani)	11,4	16,8	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	38,7	26,7	40	
Procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte ¹⁵	% (15 ani)	Citare	40,4			37,3			38,7	19,7		15,0	
		Matematică	47,0			40,8			39,9	22,1		15,0	
		Științe	41,4			37,3			38,5	23,5		15,0	
Participarea adulților în ÎPV ¹⁶	% (25-64 ani)	1,6	1,5	1,2	1,4	1,2	1,8	1,5	1,3	10,7	10	15	
Rata de ocupare a absolvenților (ISCED 3-6) ¹⁷	% (20-34 ani)	ISCED 3-8	72,0	77,7	71,2	70,8	70,1	67,2	66,2	68,1	76,9		82
		ISCED 3-4	62,7	69,1	60,8	58,9	59,3	55,0	57,2	59,8	70,9		
		ISCED 5-8	84,7	85,9	82,4	81,3	79,0	77,1	74,2	77,1	81,9		
Rata de ocupare ¹⁸	% (20-64 ani)	63,6	63,5	64,8	63,8	64,8	64,7	65,7	66,0	70,1	70,0	75	

Sursa: Pentru datele Eurostat, baza de date online

Analizând evoluția indicatorilor de mai sus, comparativ cu media europeană și țintele asumate de România pentru 2020, rezultă următoarele constatări:

- a) rata părăsirii timpurii a școlii în România, 17,3% în 2015, cu 5,3 puncte procentuale peste media europeană de 12%, este una din cele mai ridicate din Europa, cu o evoluție sinuoasă, fără un progres semnificativ în direcția țintei naționale, de 11,3%, pentru anul 2020;
- b) ponderea absolvenților de învățământ terțiar a înregistrat un progres bun în direcția țintei naționale, de 26,7% pentru 2020, în creștere de la 16,8% în 2009, la 25,6% în 2015. Cu toate

¹¹ Se referă la absolvenții învățământului secundar superior (ISCED 3), terțiar nonuniversitar (ISCED 4) și absolvenții învățământului terțiar (ISCED 5-6)

¹² Măsurată ca proporția populației angajată cu vârste cuprinse între 20 și 34 de ani, care a absolvit în urmă cu 1, 2 și 3 ani și care nu este înscrisă în prezent în nici o altă activitate de educație și formare profesională.

¹³ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_40)

¹⁴ Sursa: Eurostat (date online, code:t2020_41)

¹⁵ Sursa: Educational Training Monitor 2014, conform OECD (PISA 2009 și 2012),

¹⁶ Sursa: Eurostat (date online, code:trng_ifs_13)

¹⁷ Sursa: Eurostat (date online, code:edat_ifse_32)

¹⁸ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_10)

acestea, se constată un decalaj semnificativ între valorile indicatorului la nivel național și cele la nivelul UE 28: media europeană de 38,7% în 2015, ținta europeană de 40% pentru 2020.

c) impactul redus al serviciilor de orientare în carieră oferite elevilor de gimnaziu, care ar contribui semnificativ la informarea și conștientizarea abilităților native ale elevilor, atât de către aceștia, cât și de către familii și cadre didactice;

d) România continuă să se situeze pe penultimul loc între țările europene participante în programul PISA¹⁹. În ciuda unui progres bun înregistrat la testarea din 2015 față de testarea din 2012 la matematică, rezultatele tinerilor români, în vârstă de 15 ani, indică un procent foarte ridicat al celor cu competențe scăzute, de 39,9%, în condițiile în care media europeană, în același an, a fost de 22,1%. În 2015 se înregistrează o creștere a ponderii tinerilor cu competențe scăzute la citire și la științe față de 2012. La citire, 38,7% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de numai 19,7% cât este media la nivelul celor 28 de state europene. La științe, 38,5% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de numai 23,5% cât este media la nivelul celor 28 de state europene. Ținta din Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ET 2020 propusă la nivel european pentru anul 2020 este de 15% pentru toate cele 3 criterii, citire, matematică și științe;

e) în contextul crizei economice și financiare, rata de ocupare a absolvenților cu vârstă cuprinsă între 20 și 34 de ani, la cel mult 3 ani de la absolvire, a cunoscut o evoluție descrescătoare după anul 2009, cu o ușoară revenire în anul 2015. În cazul absolvenților de învățământ secundar superior ISCED 3-4, rata de ocupare în 2015 a fost de 59,8%, față de 69,1% în 2009 și față de media UE 28 de 70,9%. Cu o rată a ocupării absolvenților de 68,1% în anul 2015, pe ansamblul nivelurilor de educație ISCED 3-8, România se plasează cu peste 8 puncte procentuale sub media europeană, de 76,9% și departe de ținta de 82%, propusă la nivel european pentru anul 2020;

f) în ansamblul populației active, cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani, rata de ocupare în România a fost, în 2015, de 66% față de media europeană de 70,1%, fără progrese semnificative în perioada analizată, în raport cu ținta de 70%, asumată la nivel național pentru anul 2020;

g) rata de participare a adulților în programe de formare pe parcursul întregii vieți a fost, în 2015, de 1,3 %, în scădere în ultimii 3 ani, mult sub valoarea europeană de 10,7% și departe de ținta de 10% propusă de România pentru 2020.

5. Ponderea relativ bună a tinerilor înscriși în învățământul profesional și tehnic în totalul elevilor înscriși în învățământul secundar superior, ISCED 3, în 2015, de 56,3%, în România, față de media UE-28 de 48,1%²⁰, demonstrează importanța formării profesionale inițiale pentru piața muncii din România. Cu toate acestea, în perioada 2013-2015 s-a înregistrat o scădere continuă a valorii indicatorului, de la 62,9% în 2013 la 56,3% în 2015.

¹⁹ OECD 2016 - PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education

²⁰ Date actualizate pentru anul 2012, conf. Eurostat (date online, code: educ_ue_enra13)

2.CONTEXTUL NAȚIONAL ȘI REGIONAL

2.1. Contextul național

Contextul național este definit de o serie de strategii, între care, de o relevanță deosebită pentru educația și formarea profesională se numără:

- Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020
- Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020
- Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România
- Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020
- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030
- Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020
- Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni
- Strategia națională pentru competitivitate 2014-2020
- Strategia guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității române pentru perioada 2014-2020
- Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020
- Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020
- Strategia națională de gestionare a deșeurilor 2014-2020
- Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030
- Planul strategic național multianual privind acvacultura 2014-2020
- Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020 actualizată pentru perioada 2011-2020
- Strategia Națională de Sănătate 2014-2020

Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020 are următoarele obiectivele strategice și direcțiile de acțiune:

Obiectivul strategic 1: Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii, având ca țintă strategică creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinși în educație și formare, cu nivel de educație ISCED 3 și 4 la 63% până în 2020, față de 57,2% în 2014

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

1. Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul național al calificărilor, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii.
2. Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea

programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii.

3. Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare.
4. Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională.
5. Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale.
6. Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională.

Obiectivul strategic 2: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională, având ca ținte strategice:

a) Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014

b) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

7. Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal.

8. Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră.

9. Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal.

10. Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri, cu accent pe cei din grupuri vulnerabile.

Obiectivul strategic 3: Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca ținte strategice:

a) Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014

b) Creșterea ponderii absolvenților învățământului liceal tehnologic declarați reușiți la examenul de bacalaureat la 60% în 2020, de la 45 % în 2014

c) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

1. Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației și formării profesionale la nivel de sistem.

2. Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării.

3. Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal.

4. Îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și continue.

5. Promovarea excelenței în educație și formare profesională.

Obiectivul strategic 4: Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale, având ca ținte strategice:

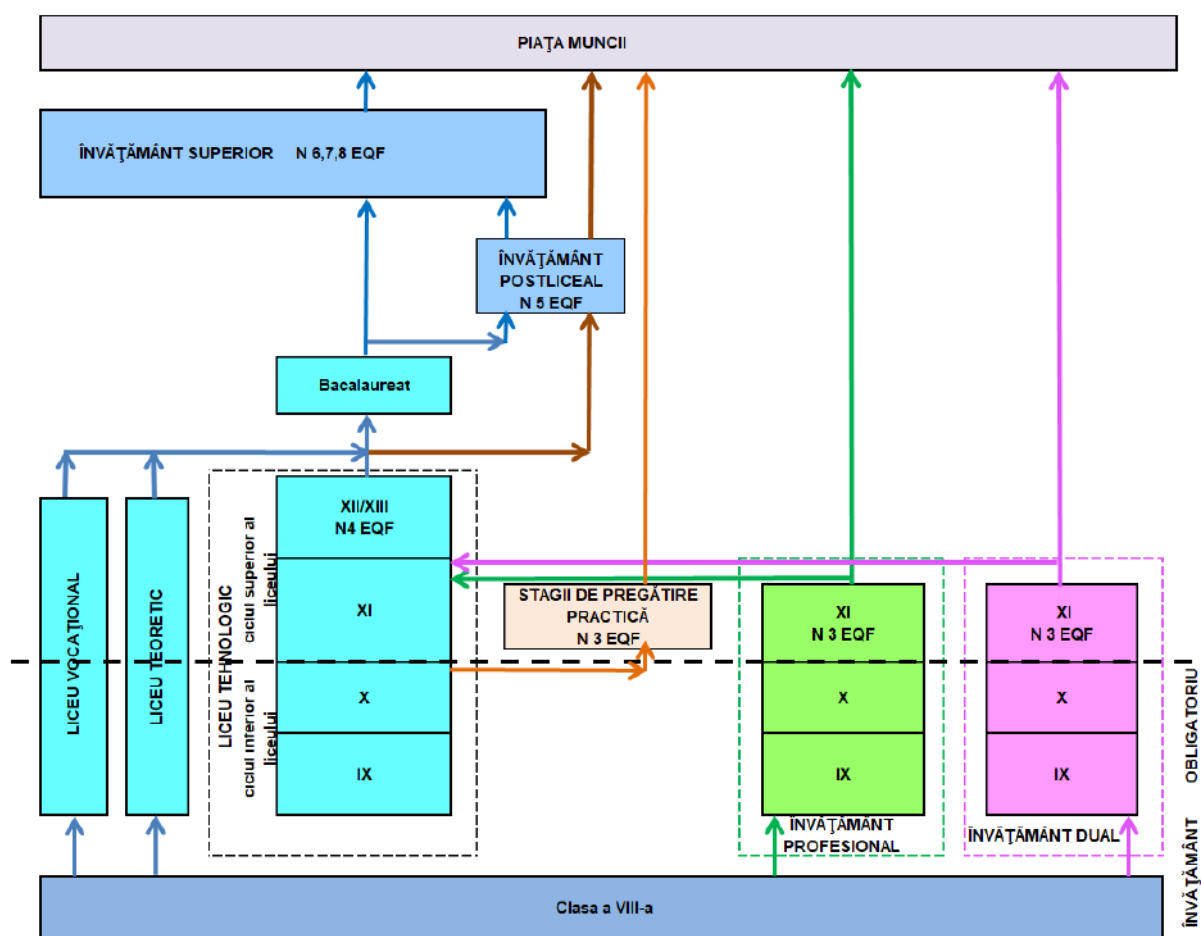
a) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de inovare și dezvoltarea spiritului antreprenorial la 50.000 în 2020, de la 40.000 în 2014

b) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de mobilitate internațională la 4.600 în 2020, de la 2.800 în 2014 .

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

1. Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritul antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională.
2. Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională.
3. Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premiselor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive.

Contextul în care se urmărește dezvoltarea învățământului profesional și tehnic prin strategiile menționate mai sus este definit prin Legea Educației Naționale, nr. 1 din 2011, cu modificările și completările ulterioare. Structura învățământului profesional și tehnic este ilustrată în figura de mai jos.

Învățământul liceal asigură continuarea studiilor în învățământul obligatoriu (clasele a IX-a și a X-a) și în ciclul superior (clasele a XI-a și a XII-a), dezvoltând, aprofundând și particularizând competențe (cunoștințe, abilități și atitudini) formate în ciclurile anterioare ale învățării.

Învățământul liceal cuprinde următoarele filiere și profiluri:

- a) filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;
- b) filiera tehnologică, cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului;
- c) filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic.

Durata studiilor în învățământul liceal, forma de învățământ cu frecvență, este de 4 ani, în conformitate cu planurile-cadru aprobate de Ministerul Educației. Pentru unele forme de învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, durata studiilor se prelungește cu un an. Studiile învățământului liceal se finalizează cu examenul național de bacalaureat și cu examen de certificare, pentru absolvenții filierelor tehnologică și vocațională.

Absolvenții de liceu fără diplomă de bacalaureat pot continua studiile în învățământul postliceal și pot obține, ulterior, nivelul 5 de calificare. Absolvenții cu diplomă de bacalaureat pot continua studiile în învățământul postliceal pentru obținerea nivelului 5 sau în învățământul superior, în orice program de studii și pot obține nivelurile de calificare 6, 7 și 8.

Absolvenții învățământului liceal, filierele tehnologică și vocațională, care promovează examenul de certificare, dobândesc certificat de calificare de nivel 4 al Cadrelui național al calificărilor (tehnician) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Învățământul profesional se organizează pentru calificări stabilite în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale, pe baza unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ - agentul economic și elev.

Învățământul profesional are următoarele forme de organizare:

- învățământ profesional, cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2014/ 2015, pe baza unui contract cadru, încheiat între unitatea de învățământ și operatorii economici implicați în formarea profesională a elevilor;
 - învățământul dual cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2017/ 2018, pe baza unui contract de parteneriat încheiat între unul sau mai mulți operatori economici sau între o asociație/un consorțiu de operatori economici, unitatea de învățământ și unitatea administrativ-teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară. unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ - agentul economic și elev;
 - stagii de pregătire practică cu durata de 720 de ore, organizate după finalizarea clasei a X-a de liceu , formă de organizare specifică în prezent programelor de tip „A doua șansă”.
- În învățământul profesional, indiferent de forma de organizare, elevul încheie un contract de pregătire practică cu unitatea de învățământ și operatorul economic.

În învățământul profesional se parcurg disciplinele pentru învățământul obligatoriu și modulele de pregătire de specialitate pentru obținerea calificării profesionale. Studiile se finalizează cu examen de certificare. Absolvenții care promovează examenul de certificare a calificării profesionale dobândesc certificat de calificare de nivel 3 al Cadrelui național al calificărilor (muncitor calificat) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

2.2. Contextul regional

Contextul regional este definit în principal de următoarele documente strategice:

- Planul de Dezvoltare Regională Sud - Est, 2014 - 2020;
- Strategia de Dezvoltare a Județului Brăila, 2014 - 2020;
- Strategia de Dezvoltare Durabilă și Planul de Acțiune ale Județului Buzău, 2014 - 2020;
- Programul de Dezvoltare a Județului Galați, 2016-2021;
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Tulcea, 2014 - 2020;
- Strategia de Dezvoltare Integrată a Județului Vrancea, 2014 - 2020.

Planul de Dezvoltare Regională Sud - Est, 2014 - 2020

Obiectivul specific care privește domeniul educației în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Sud - Est pentru perioada 2014-2020, parte a PDR 2014-2020, este „Creșterea ratei participării populației în sistemul de învățământ prin îmbunătățirea serviciilor de educație și a infrastructurii din sistemul educațional”.

Acest obiectiv este susținut prin prioritatea 7 „Îmbunătățirea calității în domeniile educație, sănătate și incluziune socială”, domeniu de intervenție 1 „Investiții în educație pentru îmbunătățirea calității învățământului și dezvoltarea infrastructurii din mediul urban și rural”.

Operațiunile orientative/activitățile aferente domeniului de intervenție mai sus menționat sunt :

- Construcția/ reconstrucția/ consolidarea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii educaționale;
- Dotarea infrastructurii antepreșcolare (creșe), grădinițe;
- Dotarea infrastructurii educaționale (școli, licee);
- Înființarea/dezvoltarea infrastructurii de after-school;
- Dotarea infrastructurii de after-school;
- Construcția/ reconstrucția/ consolidarea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii culturale;
- Dotarea infrastructurii culturale;
- Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de educație universitară;
- Construcția/ consolidarea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea campusurilor universitare;
- Dotarea infrastructurii universitare;
- Facilitarea accesului tuturor persoanelor la educație, la formare profesională, la activități sportive și culturale, în special din categoriile dezavantajate;
- Înființarea/dezvoltarea bazelor sportive, dotarea bazelor de agrement și de recreere;
- Corelarea ofertei sistemului educațional și de formare profesională cu noile cerințe ale pieței muncii;
- Dezvoltarea de platforme e-learning pentru formare profesională continuă;
- Dezvoltarea de programe educaționale specifice pentru categorii speciale (copii cu potențial înalt de educație);

- Dezvoltarea parteneriatelor între unitățile de învățământ și mediul de afaceri, universități și administrația publică și susținerea cercetării și inovării;
- Dezvoltarea acțiunilor inovative în vederea îmbunătățirii tranziției de la școală la piața muncii;
- Dezvoltarea de programe educaționale specifice și promovarea tehnicilor TIC în educație;
- Monitorizarea inserției absolvenților din învățământul preuniversitar și universitar;
- Acțiuni întreprinse pentru reducerea abandonului școlar;
- Campanii de informare și conștientizare cu privire la rolul educației în dezvoltarea durabilă;

Documentele strategice elaborate la nivelul județelor și municipiilor din Regiunea de Dezvoltare Sud - Est plasează educația și formarea profesională între prioritățile de dezvoltare.

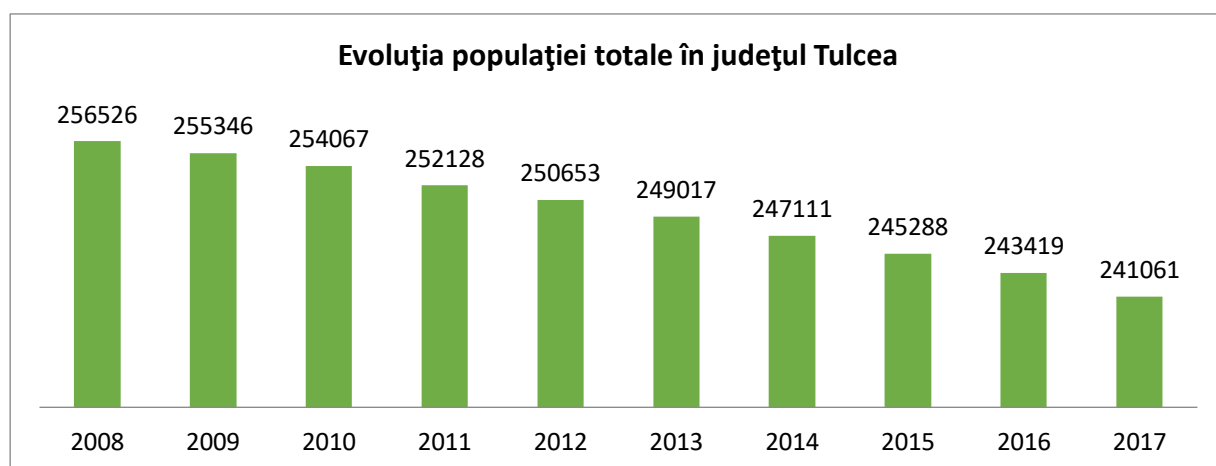
3. ASPECTE DEMOGRAFIE

3.1. Evoluții și situația actuală

Populația din județul Tulcea la data de 1 iulie 2017 era de 241.061 persoane, Tulcea fiind județul cu cel mai mic număr de locuitori din cadrul Regiunii Sud-Est (8,49% din totalul Regiunii).

În perioada 2008-2017 populația județului a înregistrat o scădere cu 15.465 persoane. (procentul scăderii 6,03% în 2017 față de 2008). Județul are cea mai mică densitate (28,36 loc/ km², în 2017), față de media pe țară de 84,4 loc/km², acest lucru datorându-se suprafeței mari acoperită de ape. (*Datele la care se face referire se regăsesc ANEXA 1 e - Evoluții demografice anterioare și situația curentă*)

Fig. 3.1

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

Populația județului Tulcea a înregistrat scăderi și după anul 2017. La 1 ianuarie 2019 populația județului era de 236.987 persoane, constatându-se o scădere cu 4.074 persoane (scădere cu 1,69%) față de anul 2017, respectiv cu 19.536 persoane (scădere cu 7,62%) față de anul 2008. (*Sursa: Direcția Județeană de Statistică Tulcea*).

Scăderea populației este un fenomen continuu care are loc atât pe cale naturală, (în anul 2018s-au înregistrat în Tulcea o rată scăzută a fertilității, de sub 30 născuți-vii la 1000 femei de vârstă fertile și o rată scăzută de natalitate -sub 7 născuți-vii la 1000 locuitori, *Sursa INS*) cât și prin migrație (în special a tinerilor) în alte țări, dar și în alte județe mult mai dezvoltate din punct de vedere economic.

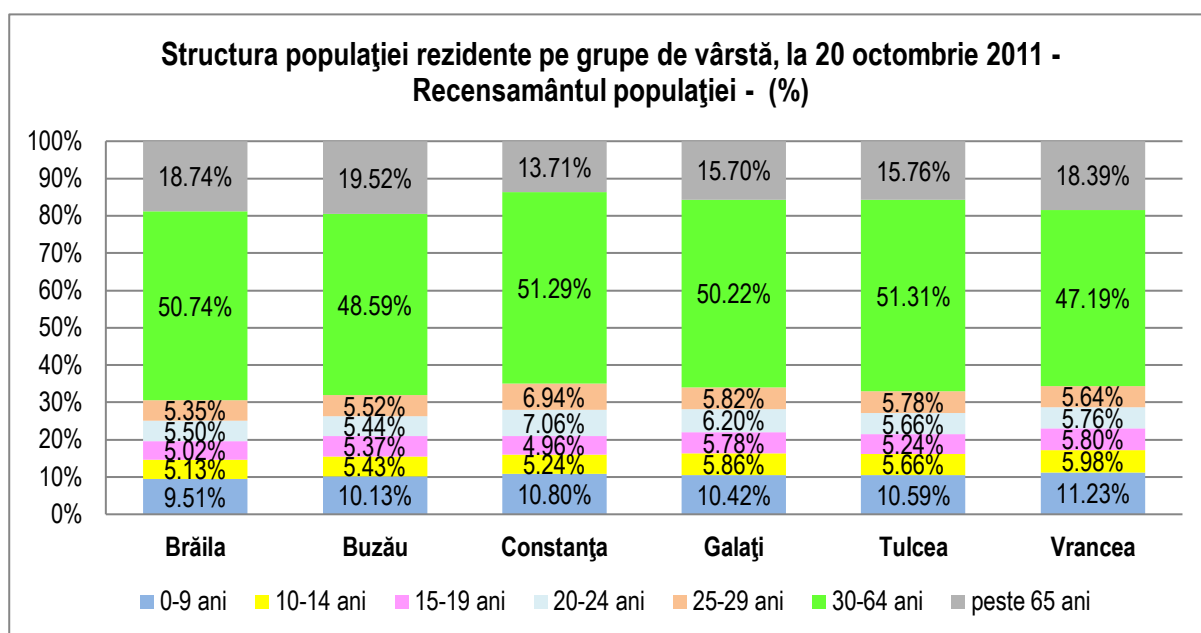
3.1.1 Statistica recensământului populației 2011

Populația județului Tulcea era la data de 20 octombrie 2011, la recensământul populației, de 213.083 persoane ceea ce reprezintă 8,37% din populația Regiunii Sud-Est și 1,06% din populația României.

La 20 octombrie 2011, în județul Tulcea distribuția pe grupe de vârstă are ponderi apropiate de valorile înregistrate la nivelul Regiunii Sud-Est, dar și de valorile naționale la toate grupele de vârstă. Ponderea populației tinere ca vârstă între 0-24 ani a fost 27,15%, mai mică cu 0,3% decât cea înregistrată la nivelul Regiunii Sud-Est. Populația din grupa de vârstă 0-14 avea în 2011, ponderea de 16,25%, mai mare decât cea înregistrată la nivelul Regiunii Sud-Est cu 0,25%. La populația în grupa de vârstă 15-19 ani, ponderea a fost de 5,24%, mai mică decât cea înregistrată la nivel regional cu 0,12%. Populația cu vârstă de peste 65 de ani are pondere mai mică decât valorile înregistrate la nivel regional și național.

Distribuția pe sexe la grupele de vârstă 10-14 ani și 15-19 ani este una echilibrată, diferențele fiind în jurul a 1 punct procentual în favoarea populației de sex masculin. (Datele la care se face referire se regăsesc "ANEXA 1 a - Recensământul populației 2011)

Fig. 3.1.1.1

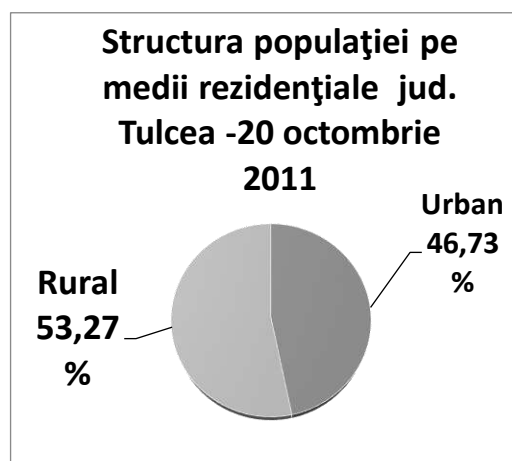

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

Fig.3.1.1.2

Din punct de vedere al distribuției pe medii rezidențiale se constată că la nivelul județului Tulcea ponderile sunt apropiate de valorile Regiunii Sud-Est respectiv de cele naționale. Județul Tulcea are populația rezidentă preponderent în mediul rural 53,27%.

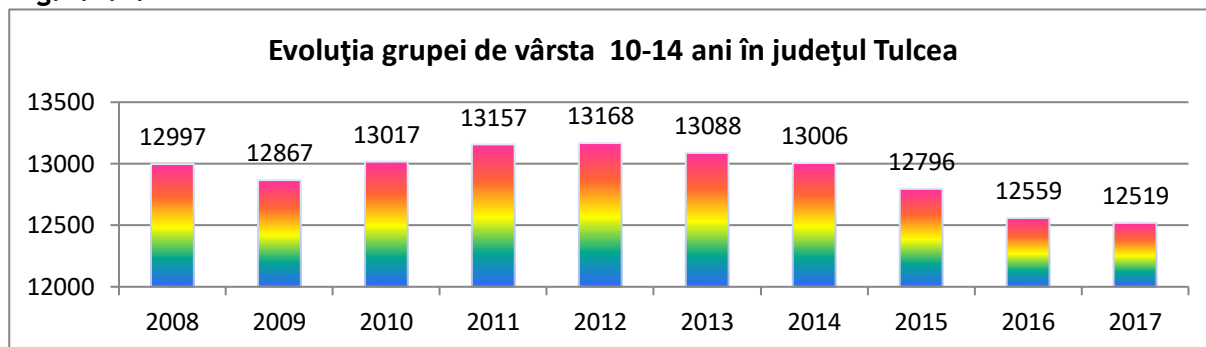
Distribuția pe sexe pe medii de reședință este una echilibrată, diferențele fiind în jurul a 1 punct procentual în favoarea populației de sex feminin. (Datele la care se face referire se regăsesc "ANEXA 1 a - Recensământul populației 2011)

3.1.2. Structura pe grupe de vârstă

Evoluția grupelor de vârstă, în perioada 2008-2017, arată că pentru grupa de vârstă **10-14 ani** se înregistrează o scădere pe întregul interval, în toate județele Regiunii Sud-Est. Tulcea se numără printre județele care au înregistrat cele mai mici scăderi (scădere cu 478 persoane, respectiv scădere cu 3,68%) (Datele la care se face referire se regăsesc în ANEXA 1 e - Evoluții demografice anterioare și situația curentă).

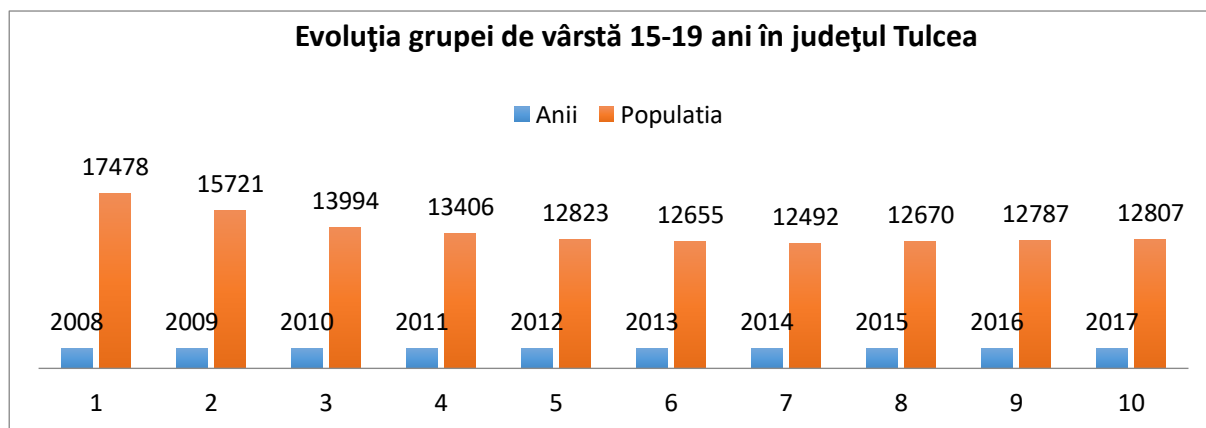
Fig.3.1.2.1

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

La grupa de vârstă **15-19 ani**, evoluția în perioada 2008-2017 arată o scădere a populației din această grupă la nivelul județului Tulcea, însă în ultimii 2 ani ai perioadei analizate se constată o ușoară revenire pe creștere. Populația cu vârstă 15-19 ani a înregistrat o scădere cu 4671 persoane, de la 17.478 persoane în 2008 la 12807 persoane în 2017. Procentual s-a înregistrat o scădere cu 26,73% în 2017 comparativ cu 2008. (Datele la care se face referire se regăsesc în ANEXA 1 e - Evoluții demografice anterioare și situația curentă)

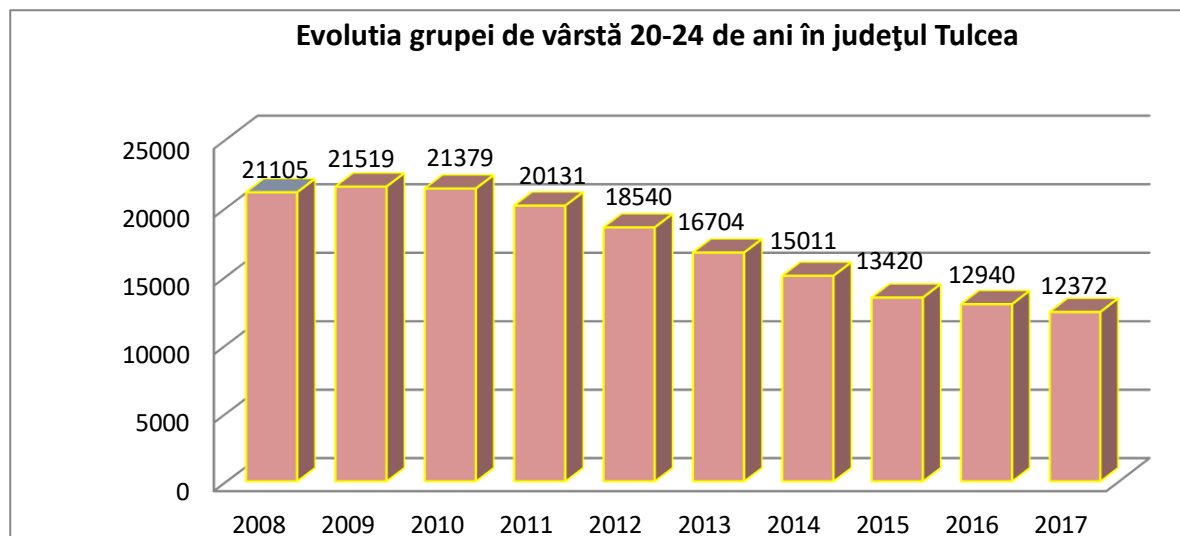
Fig. 3.1.2.2

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

La grupa de vârstă **20-24 de ani** în perioada 2008-2017 s-a înregistrat cea mai accentuată scădere dintre toate grupele de vârstă, la nivelul județului Tulcea. Populația cu vârsta 20-24 de ani a înregistrat o scădere cu 8.733 persoane în 2017 față de 2008, diminuare care însă reprezintă 41,38% din populația din această grupă de vârstă. (Datele la care se face referire se regăsesc în ANEXA 1 e - Evoluții demografice anterioare și situația curentă).

Fig.3.1.2.3.

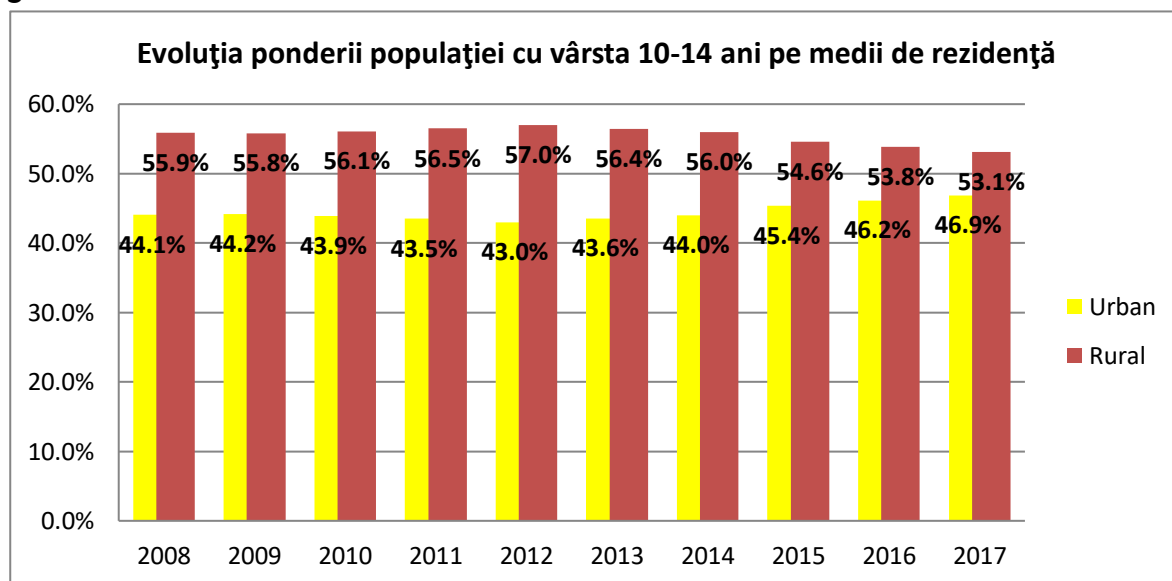
Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)

La grupa de vârstă 10-14 ani, evoluția în perioada 2008-2017, pe medii de rezidență, la data de 1 iulie, în județul Tulcea arată o scădere a populației din mediul rural cu 613 persoane, însă județul Tulcea înregistrează cel mai scăzut grad de urbanizare la grupa de vârstă 10-14 ani, în anul 2017 comparativ cu celelalte județe ale Regiunii Sud-Est.

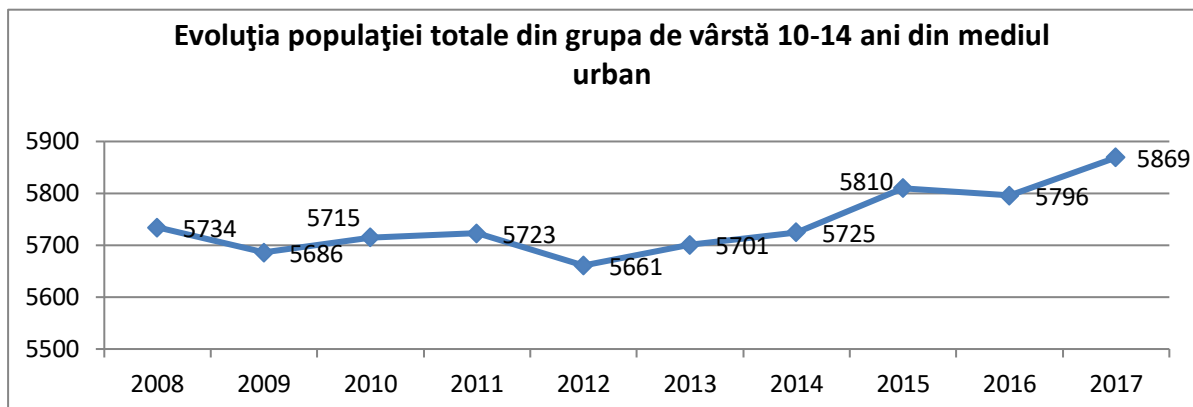
În mediul urban s-a înregistrat o creștere cu 135 persoane în 2017 comparativ cu 2008, dar ponderea cea mai mare a populației la această grupă de vârstă, 53,1% o deține mediul rural. (Datele la care se face referire se regăsesc "ANEXA 1 f - Evoluții demografice anterioare și situația curentă")

Fig. 3.1.3.1

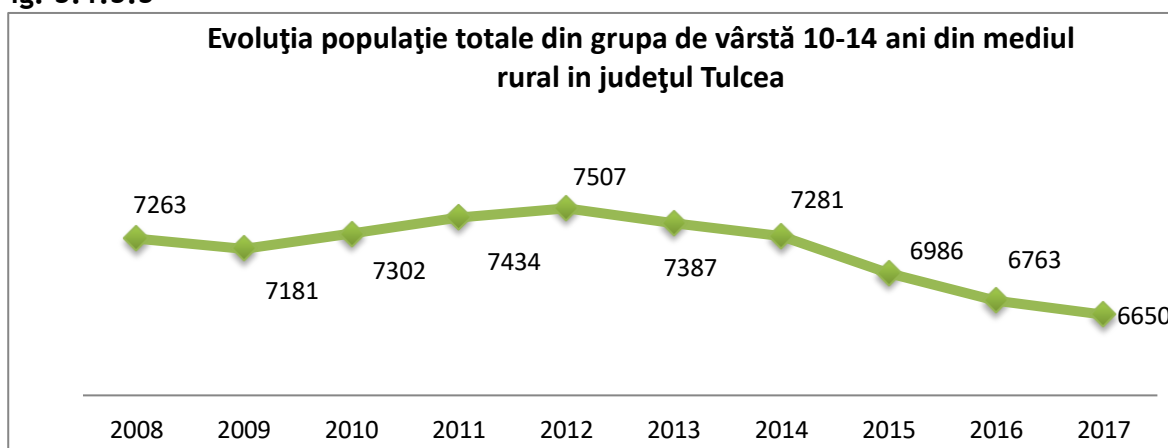
Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

Fig. 3.1.3.2

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

Fig. 3.1.3.3

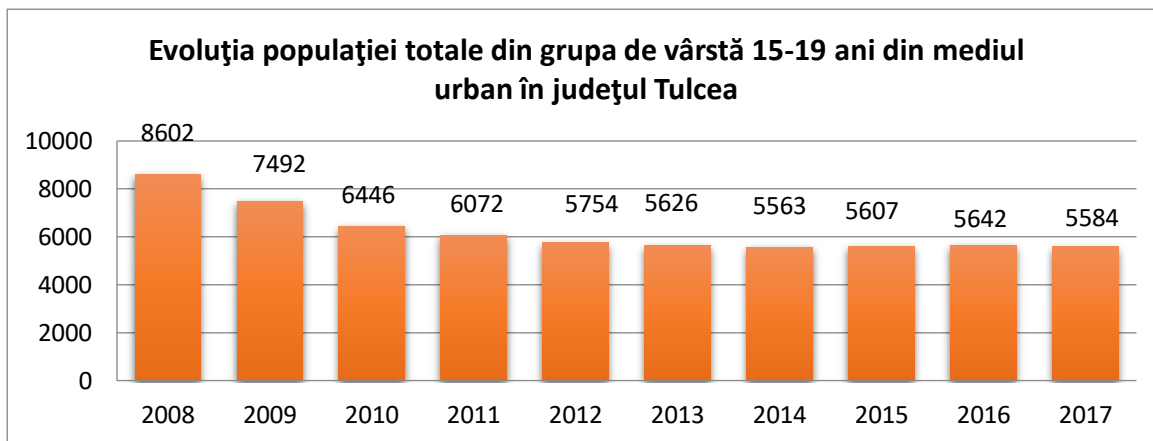

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

La grupa de vârstă 15-19 ani, evoluția în perioada 2008-2017, pe medii de rezidență, la data de 1 iulie, arată o creștere a ponderii populației din mediul rural în județul Tulcea. Ponderea populației din mediul rural la această grupă de vârstă, în 2017 a fost de 56,4%. În valori absolute, la grupa de vârstă 15-19 ani, evoluția în perioada 2008-2017, pe medii de rezidență, arată o scădere a populației din mediul rural cu 1731 persoane în 2017 față de 2008.

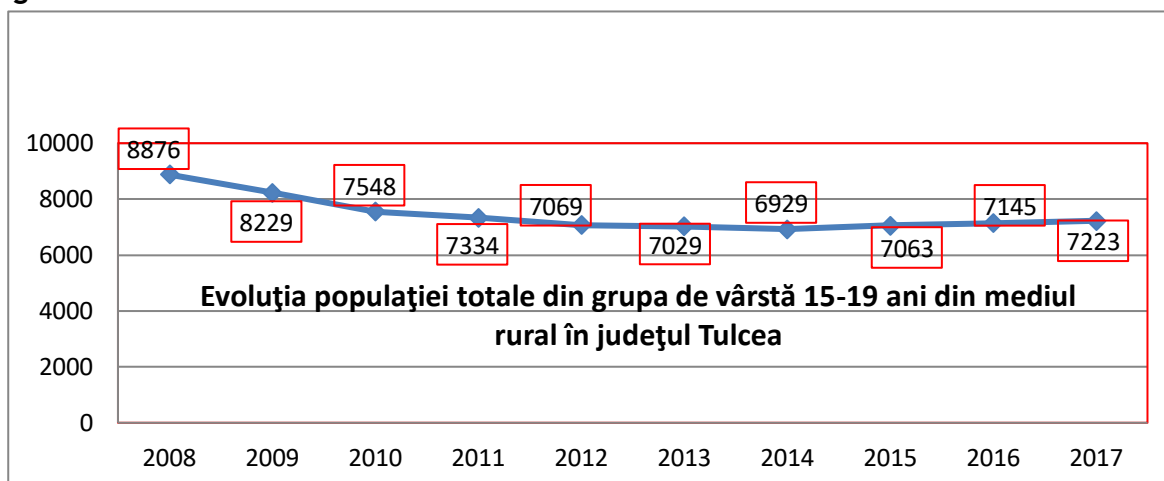
În anul 2017 județul Tulcea înregistra cel mai mic grad de urbanizare 43,6% la această grupă de vârstă, comparativ cu celelalte județe ale Regiunii Sud-Est, dar și în raport cu ceilalți ani ai perioadei. (Datele la care se face referire se regăsesc " ANEXA 1 f - Evoluții demografice anterioare și situația curentă")

Fig. 3.1.3.4

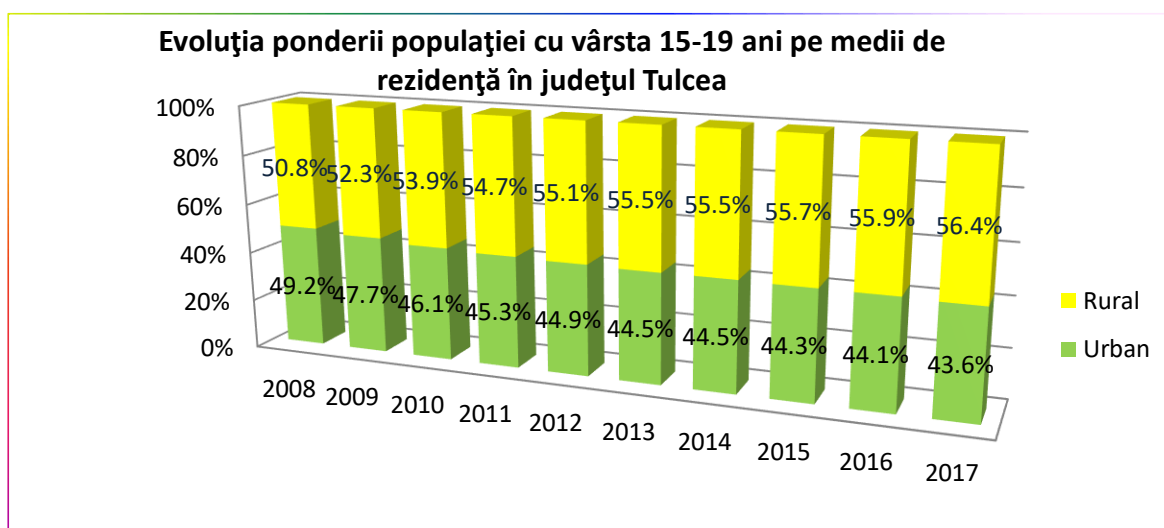
Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

Fig. 3. 1.3.5

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

Fig. 3. 1.3.6

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

3.1.4. Distribuția pe sexe

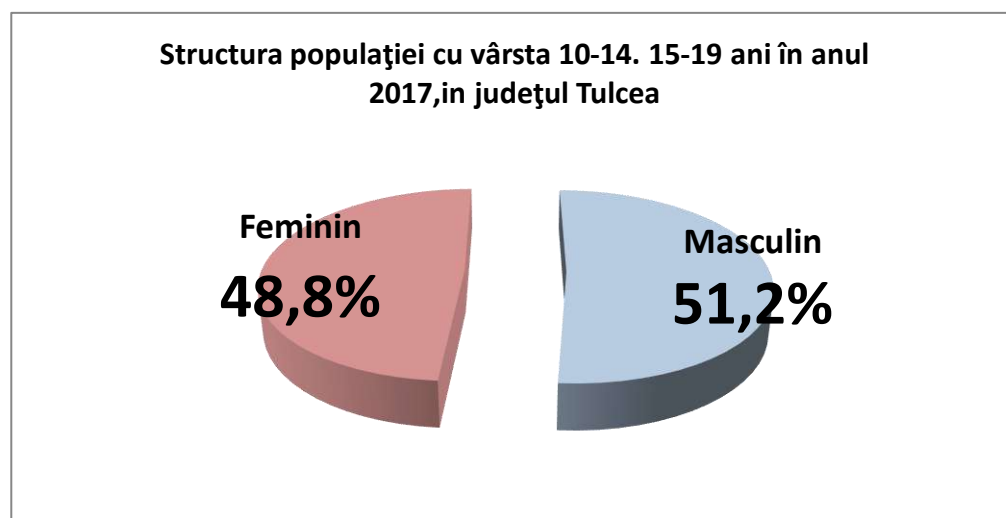
Structura populației pe sexe la nivelul județului Tulcea pentru grupele de vârstă 10-14 ani, 15-19 ani, este foarte apropiată de structura la nivel național ,cu o variație sub un punct procentual, preponderentă fiind populația de sex masculin.

La grupa de vârstă 10-14 ani, diferența dintre ponderea populației feminine și a celei masculine, în anul 2017, a fost de 2,4 puncte procentuale în favoarea populației masculine (48,8% ponderea populației feminine și 51,2% ponderea populației masculine).

La grupa de vârstă 15-19 ani, diferența dintre ponderea populației feminine și a celei masculine, în anul 2017, a fost de 2,4 puncte procentuale în favoarea populației masculine (48,8% ponderea populației feminine și 51,2% ponderea populației masculine).

În perioada 2008 - 2017 nu s-au produs modificări relevante în structura pe sexe a populației, nici la grupa de vârstă 10-14 ani, nici la grupa de vârstă 15-19 ani, fluctuațiile fiind sub 1 punct procentual la nivelul județului Tulcea. (Datele la care se face referire se regăsesc "ANEXA 1 g - Evoluții demografice anterioare și situația curentă POPULAȚIA TOTALĂ, DUPĂ DOMICILIU, PE SEXE ȘI GRUPE DE VÂRSTĂ, LA 1 iulie ")

Fig. 3.1.4
Sursa datelor:
INS baza de date
TEMPO On-line

3.1.5. Structura etnică

Regiunea Sud-Est se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Datele de la recensământul populației și locuințelor din 2011 arată că 4,8% din populația Regiunii Sud - Est o reprezintă minorități etnice. În județul Tulcea structura etnică se prezintă astfel: Tabel 3.1.5

Tabel 3.1.5

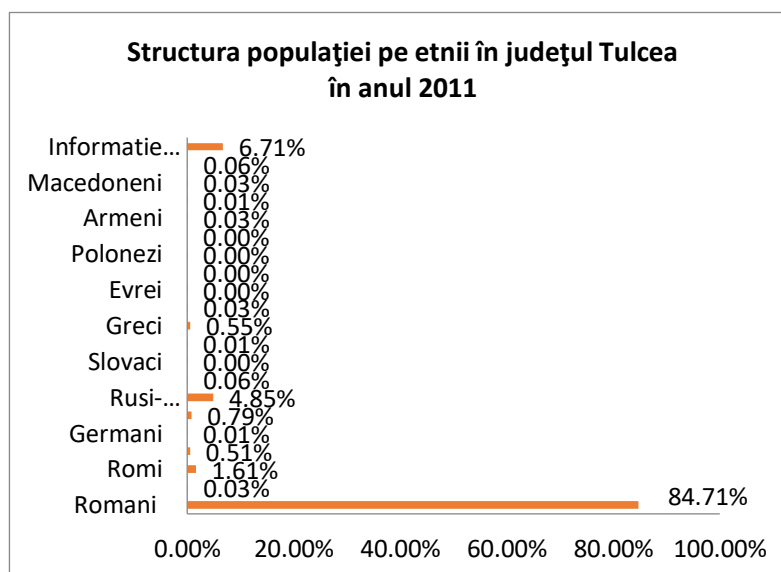
Greci	Italieni	Evrei	Polonezi	Armeni	Ceangai	Macedoneni	Alta etnie	Informatie nedisponibila	
1181	57	7	4	58	17	59	132	14305	
0,55%	0,03%	0,00%	0,00%	0,03%	0,01%	0,03%	0,06%	6,71%	
Romani	Maghiari	Rromi	Ucraineni	Germani	Turci	Rusi-Lipoveni	Tatari	Slovaci	Bulgari
180496	70	3423	1083	23	1674	10342	119	4	23
84,71%	0,03%	1,61%	0,51%	0,01%	0,79%	4,85%	0,06%	0,00%	0,01%

Sursa datelor: *INS Statistica Recensământului populației 2011*

În prezent, pe teritoriul județului conviețuiesc în armonie, de secole, circa 18 etnii ale căror obiceiuri și credințe au fost integrate în viața culturală și spirituală a județului. Din datele pe anul 2011, rezulta ca 84,71% din populație s-a declarat de etnie româna și 15,29% de altă etnie, cele mai numeroase grupuri etnice fiind reprezentate de ruși și lipoveni - 4,85% din populația stabilă, turci-0,79% rromi1,61%, greci- 0,55%, ucraineni - 0,51%, alte etnii ungaribulgari, germani, armeni, alte naționalități. (Datele la care se face referire se regăsesc "ANEXA 1 b - Recensământul populației 2011 POPULATIA DUPA ETNIE ")

Fig.3.1.5.1

Sursa datelor: *INS Statistica Recensământului populației 2011*

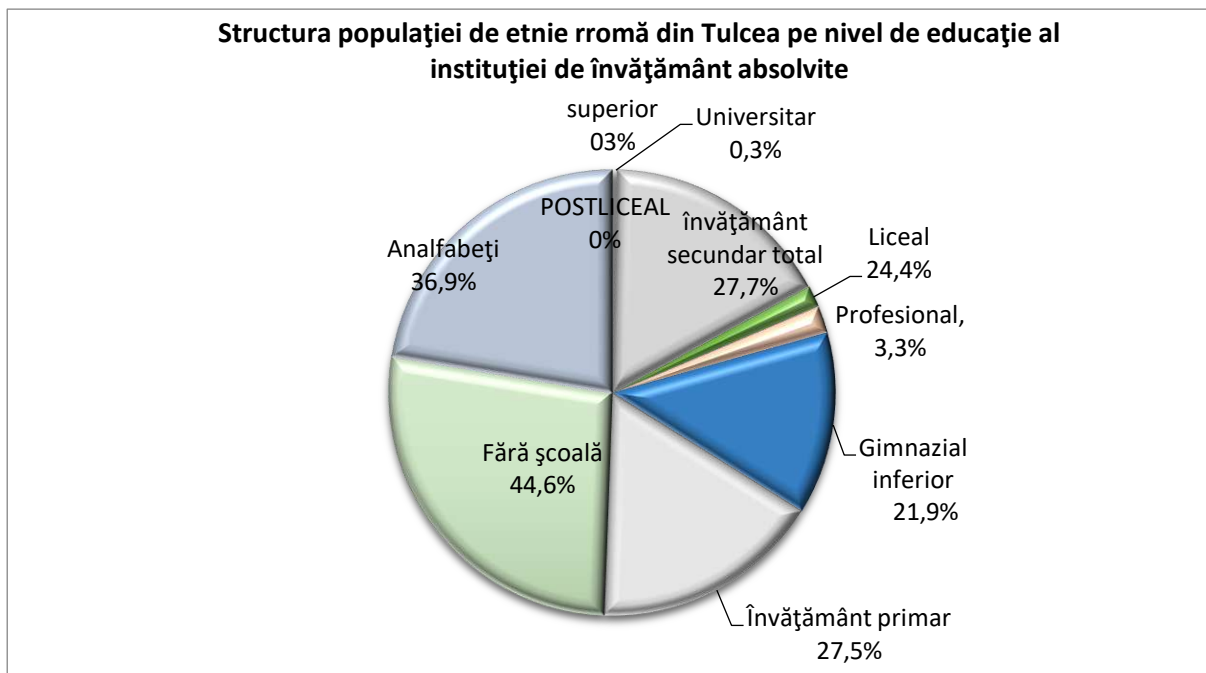

Din punct de vedere al nivelului de educație pe etnii, o situație îngrijorătoare se înregistrează la recensământul populației din 2011 în cazul populației rromă. Astfel, la nivelul județului 1.165 de persoane de etnie roma sunt fără școală absolvită, ceea ce reprezintă 44,6% din totalul populației stabile de 10 ani și peste de etnie roma. Mai mult, 965 de persoane sunt analfabete, ceea ce reprezintă un procent de 36,9% din totalul populației stabile de 10 ani și peste de etnie rromă. 49,4% din totalul populației stabile de 10 ani și peste de etnie rromă au absolvit doar învățământul primar sau gimnazial (27,5% absolvenți doar de învățământ primar și 21,9% absolvenți doar de învățământ gimnazial). Sunt absolvenți de învățământ secundar superior doar 27,7% din totalul populației stabile de 10 ani și peste de etnie rromă (3,3% absolvenți de învățământ profesional și de ucenici și

24,4% absolvenți de învățământ liceal). 0,0% din totalul populației stabile de 10 ani și peste de etnie rromă a absolvit învățământ postliceal și de maiștri și doar 0,3% învățământ superior.

În cazul populației de etnie turcă, cu toate că ponderea persoanelor de 10 ani și peste absolvenți de învățământ superior, învățământ postliceal și de maiștri și secundar superior este mare, peste 50%, înregistrează valori mari ale populației fără școală absolvită 20,9% și analfabeți 17,8%. (Datele la care se face referire se regăsesc "ANEXA 1 d - Recensământul populației 2011 POPULATIA DE 10 ANI SI PESTE, DUPA ETNIE SI NIVELUL DE EDUCATIE AL INSTITUTIEI DE INVATAMANT ABSOLVITE")

Fig. 3.1.5.2

Sursa datelor: INS Statistica Recensământului populației 2011

3.1.6. Mișcarea migratorie

Emigrația este dificil de surprins pe baza surselor administrative, deoarece în legislația națională nu există obligația cetățenilor de a anunța autoritățile în cazul stabilirii reședinței obișnuite în altă țară. Înregistrarea în evidențele Direcției Pașapoarte se face numai în cazul în care cetățeanul român solicită stabilirea domiciliului (reședința permanentă) în alt stat, membru al Uniunii Europene sau nu.

Pentru emigrație, datele existente din surse administrative nu acoperă întregul fenomen al emigrației, existând o subevaluare severă a numărului de emigranți.

Lipsa disponibilității cifrelor exacte privind emigrația a condus la necesitatea unei noi gândiri statistice, bazate pe metode de estimare, la recomandarea Comisiei Europene, prin care se permite institutelor naționale de statistică utilizarea, în cadrul procedurii statistice, a unor „metode de estimare statistică bine documentate, bazate pe date științifice”.

Evoluția numărului de emigranți definitiv, desi, în cifre absolute, pare puternic subevaluată

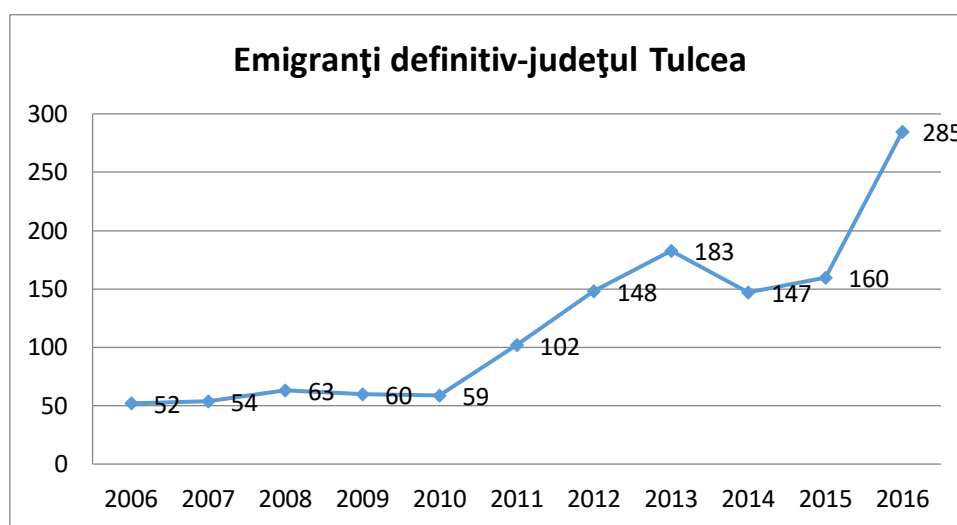
indică pentru intervalul 2006-2016 o tendință de creștere la nivelul județului Tulcea. Numărul total al emigranților definitiv fiind de 1313 persoane în perioada 2006-2016, respectiv 2400 persoane în perioada 1990-2016.

Tabel 3.1.6.1

Anul	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total 2006-2016
emigranți definitiv	52	54	63	60	59	102	148	183	147	160	285	1313

Sursa "ANEXA 1 h - Evoluții demografice anterioare și situația curentă. Emigranți definitiv pe regiuni de dezvoltare și județe de plecare"

Fig. 3.1.6.1

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

În ceea ce privește emigranții definitiv, pe grupe de vârstă, datele pentru grupele de vârstă 0-14 ani și 15-19 ani indică o tendință de creștere în perioada 2006 - 2016 la nivelul județului Tulcea.

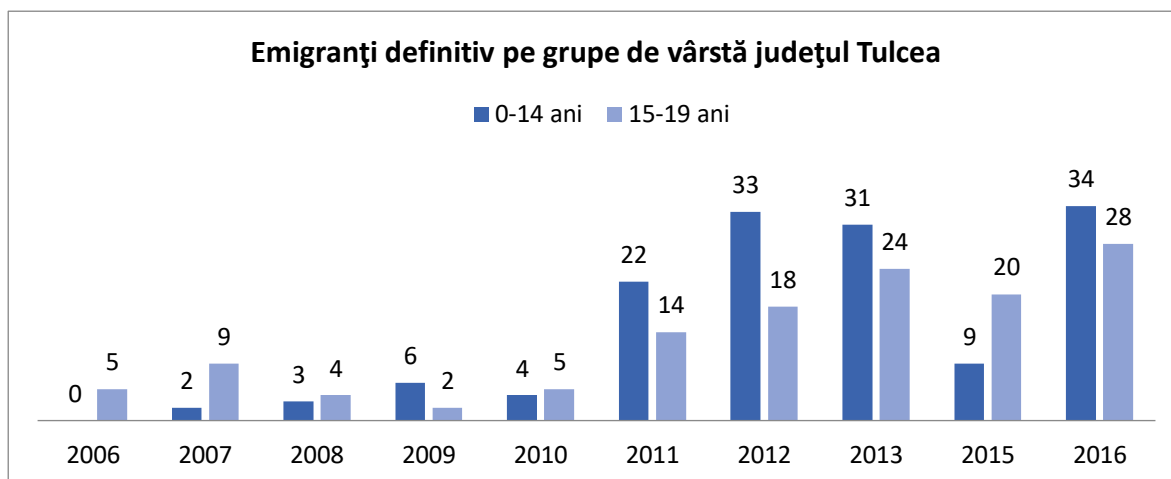
Numărul emigranților definitiv pentru grupa de vârstă 0-14 ani în perioada 2006-2016 a fost 259 persoane în perioada 2006-2016, iar în perioada 1992-2016 de 456 persoane, iar pentru grupa 15-19 ani, 146 persoane în perioada 2006-2016, respective 179 persoane în perioada 1992-2016.

Tabel 3.1.6.2

Anii	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total 2006-2016	Total 1992-2016
0- 14 ani	0	2	3	6	4	22	33	31	15	9	34	259	456
15-19 ani	5	9	4	2	5	14	18	24	17	20	28	146	179
Total	5	11	7	7	9	36	51	56	32	29	62	405	635
20-24 ani	1	2	4	5	9	15	23	32	18	14	13	236	221
25-64 ani	45	40	50	46	40	51	74	95	97	117	207	862	1291
Total	52	54	63	60	59	102	148	183	147	160	285	1313	2170

Sursa "ANEXA 1 i - Evoluții demografice anterioare și situația curentă. Emigranți definitiv pe grupe de vârstă, regiuni de dezvoltare și județe de plecare"

Fig. 3.1.6.2

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

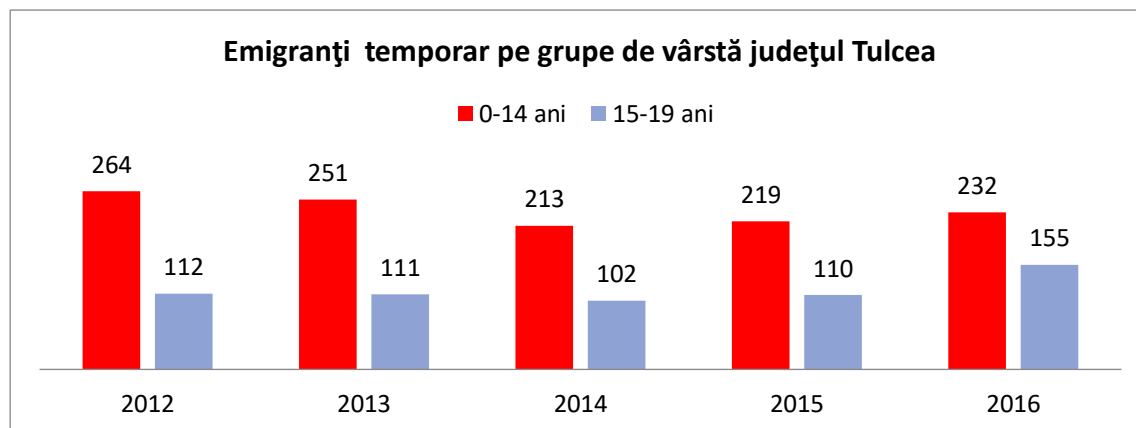
În ceea ce privește emigrația temporară se constată că numărul emigranților temporari este unul semnificativ la nivelul județului. Pentru perioada 2012- 2016, există o tendință de creștere a numărului de emigranți temporari din grupa de vârstă 15-19 ani influențând astfel populația școlară, mai ales în învățământul secundar superior. Pentru grupa de vârstă 15-19 ani, emigrația temporară a înregistrat în județul Tulcea în perioada în anul 2016, echivalentul a aproape 6 clase de elevi, iar pentru grupa 0-14 ani 232 persoane-în 2016-echivalentul a 9 clase.

Tabel 3.3

Anii	2012	2013	2014	2015	2016	Total perioada 2012-2016
0-14 ani	264	251	213	219	232	1179
15-19 ani	112	111	102	110	155	590
20-24 ani	321	279	254	347	442	1643
25-64 ani	1127	1071	1286	1410	1406	6300
Total	1824	1712	1855	2086	2235	9712

Sursa: "ANEXA 1 j - Evoluții demografice anterioare și situația curentă Emigranți temporari pe grupe de vârstă, regiuni de dezvoltare și județe"

Fig. 3.18

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

3.1.7. Nivelul de trai

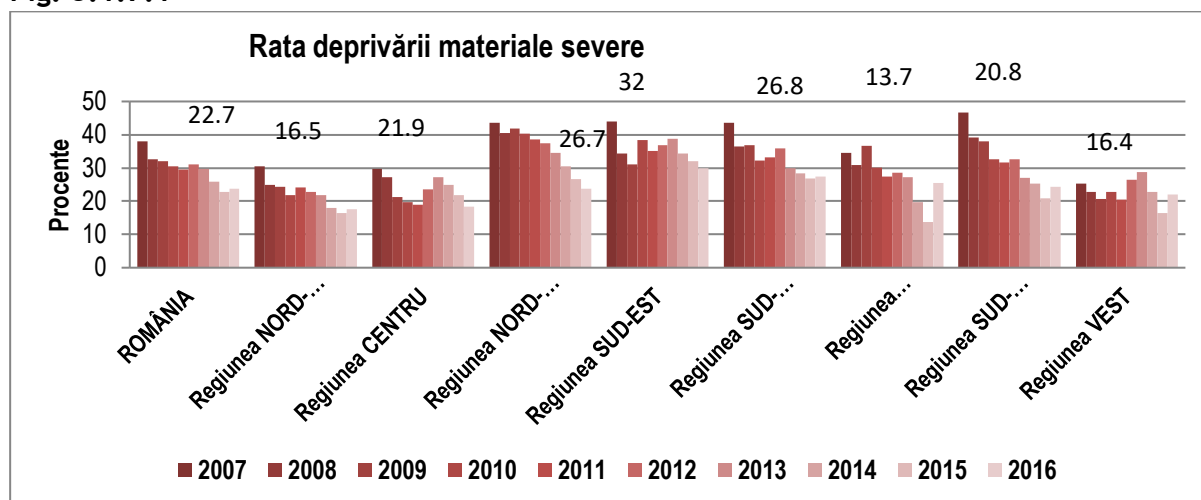
Un indicator important care reflectă nivelul de trai este rata deprivării materiale severe care reprezintă ponderea în total populație a persoanelor în stare de deprivare materială severă, adică a persoanelor în vârstă de 18 ani și peste care, datorită lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin în patru dintre următoarele situații:

- achitarea la timp, fără restanțe, a unor utilități și a altor obligații curente;
- plata unei vacanțe de o săptămână pe an, departe de casă;
- consumul de carne, pui, pește (sau alt echivalent de proteină) cel puțin o dată la două zile;
- posibilitatea de a face față, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevăzute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului național de sărăcie):
 - deținerea unui telefon fix sau mobil;
 - deținerea unui televizor color;
 - deținerea unei mașini de spălat;
 - deținerea unui autoturism personal;
 - asigurarea plății unei încălziri adecvate a locuinței

Cu o valoare de 29,9 % a ratei deprivării materiale severe, în anul 2016, Regiunea Sud - Est se află pe primul loc între Regiunile de Dezvoltare ale țării, cu 6,1 puncte procentuale peste media națională. Evoluția indicatorului în perioada 2007-2016 este fluctuantă, pe ansamblul înregistrându-se o scădere de la 42,3% în anul 2007 la 29.9% în 2016.

Nu există informații cu privire la acest indicator la nivel de județ

Fig. 3.1.7.1

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

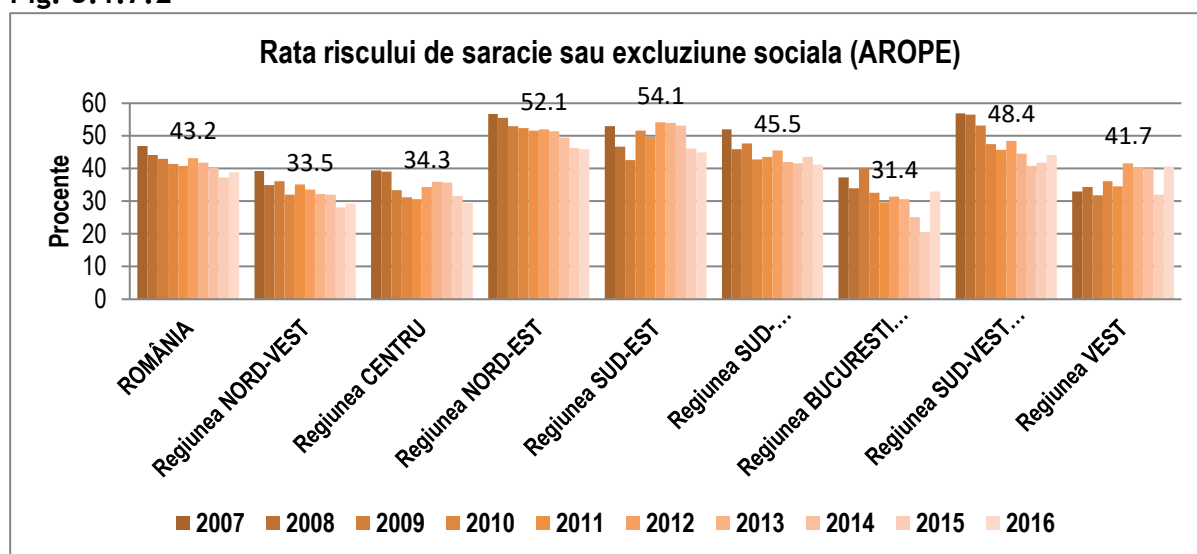
Un alt indicator relevant pentru nivelul de trai este rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE). AROPE este un indicator compozit adoptat la nivelul Uniunii Europene în cadrul Programului Europa 2020, de promovare a incluziunii sociale și reducere a sărăciei, reprezentând ponderea în total populație a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială. Persoanele care fac obiectul indicatorului AROPE sunt cele aflate în cel puțin una din următoarele situații:

- au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie;
- sunt în stare de deprivare materială severă;
- trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Din analiza evoluției ratei sărăciei în anul 2017 față de 2014, se observă că aproape în toate regiunile s-au înregistrat scăderi în ultimul an. Cele mai mari scăderi s-au întâlnit în regiunile Vest (6,1 puncte procentuale), Sud-Est (4,4 puncte procentuale), Centru (3,1 puncte procentuale) și Nord-Est (2,7 puncte procentuale). La acest indicator Regiunea Sud - Est se situează pe locul doi între regiunile României, cu o valoare de 44,9% în anul 2016, valoare cu peste 11 puncte procentuale mai mare decât media națională. Evoluția indicatorului în perioada 2007-2016, pentru Regiunea Sud - Est arată ca au fost înregistrate îmbunătățiri semnificative și, chiar mai mult, în ultimii 4 ani s-a înregistrat scăderi continue. (Sursa: PRAI al Regiunii de Dezvoltare Sud - Est, 2016-2025, ANEXA 1 k - Nivel de trai)

Nu există informații cu privire la acest indicator la nivel de județ

Fig. 3.1.7.2

Sursa datelor: INS baza de date TEMPO On-line

3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060

Proгноza demografică realizată de Institutul Național de Statistică pentru orizontul anului 2060 arată o scădere continuă pentru întreaga regiune și pentru toate județele. La nivelul județului Tulcea scăderea prognozată în 2060 față de 2015 este cu 47,8%, mai mare decât scăderea înregistrată la nivel național care este de 30,45%.

Analiza pe grupe mari de vârstă. (0-14 ani, 15-64 de ani și 65 de ani și peste.)

La orizontul anului 2060, la nivelul județului Tulcea sunt prognozate scăderi la grupele de vârstă 0-14 ani, 15-64 de ani și 65 de ani și peste.

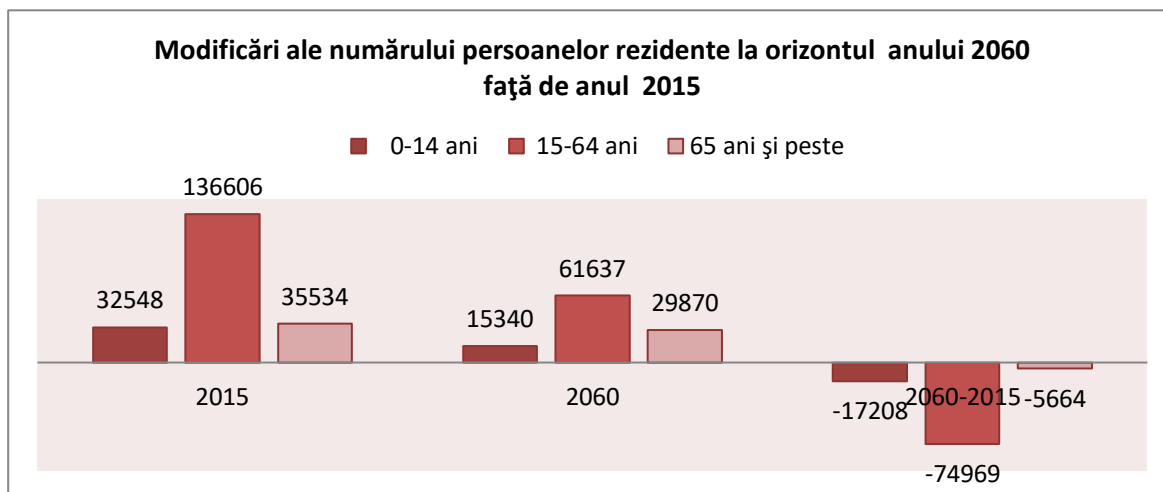
Este de remarcat scăderea semnificativă a populației rezidente din grupa de vârstă 0 - 14 ani. Astfel, în anul 2060, la nivelul, județului Tulcea proiecția estimează o scădere cu 17.208 persoane, ceea ce reprezintă o scădere cu 52,86% față de populația din grupa de vârstă 0-14 ani din anul 2015.

Proiecția populației cu vârsta între 15 și 64 ani, în perspectiva anului 2060, la nivelul județului Tulcea arată o scădere drastică. Se estimează o scădere cu 74.969 persoane în 2060 față de 2015, respective cu 54,88%-

La grupa de vârstă 65 de ani și peste scăderile prognozate sunt mult mai mici comparativ cu celelalte două grupe mari de vârstă. La această grupă se estimează o scădere cu 5.664 persoane în 2060 față de 2015, respective cu 18,24%.

(Sursa: ANEXA A 1 I PROIECTAREA POPULAȚIEI ROMÂNIEI LA ORIZONTUL ANULUI 2060)

Fig. 3.2.1

Sursa: INS, Proiectarea populației școlare a României, la orizontul anului 2060

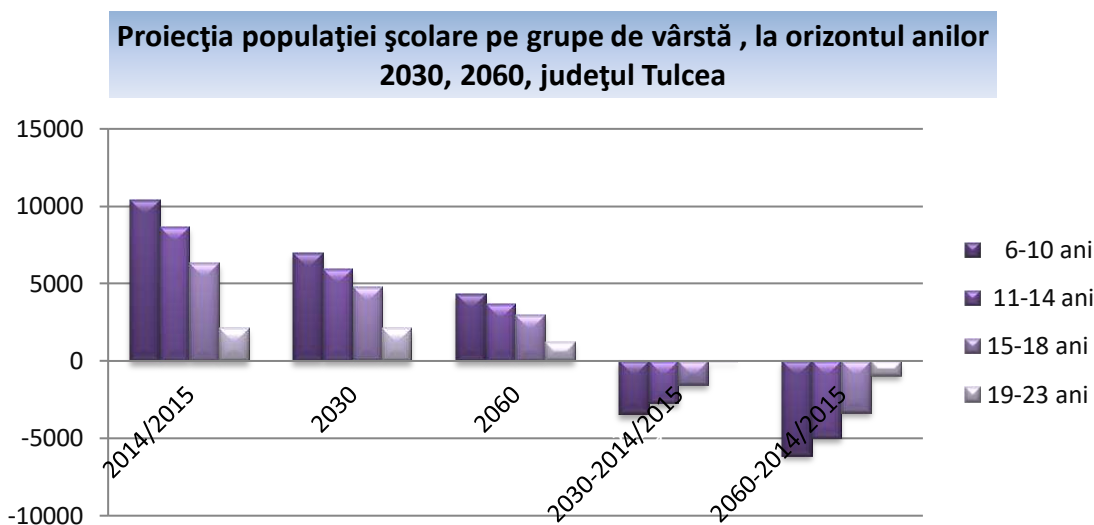
Pentru populația de vârstă școlară pe grupele de vârstă 6-10 ani, 11-14 ani și 15-18 ani, 19-23 ani previziunea pentru orizontul anului 2030, respective 2060 arată o scădere la nivelul județului, pentru toate grupele de vârstă (vezi anexa Proiectarea populației școlare). La grupa de vârstă 6-10 ani, la orizontul anului 2060 se preconizează o scădere cu 58,78% față de anul 2015, respectiv cu 6.118 persoane. La grupa de vârstă 11-14 ani, în 2060 se preconizează o scădere cu 57,74% față de populația școlară din această grupă de vârstă din 2015, respectiv cu 4.996 persoane. Scădere la orizontul anului 2060 se preconizează și pentru populația din grupa de vârstă 15-18 ani. Această scădere fiind estimată la 52,88%, față de populația școlară din această grupă de vârstă din 2015, respectiv cu 3.344 persoane. La grupa de vârstă 19-23 ani, în 2060 se preconizează o scădere cu 44,34% față de populația școlară din această grupă de vârstă din 2015, respectiv cu 953 persoane.

Tabel 3.2.1

Populația Grupe de vârstă	2014/2015	2030	2060	2030-2014/2015	2060-2014/2015
6-10 ani	10408	6944	4290	-3464	-6118
11-14 ani	8652	5921	3656	-2731	-4996
15-18 ani	6323	4769	2979	-1554	-3344
19-23 ani	2149	2132	1196	-17	-953

Sursa: INS, Proiectarea populației școlare a României, la orizontul anului 2060

Fig. 3.2.1

Sursa: INS, Proiectarea populației școlare a României, la orizontul anului 2060

3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT

Din punct de vedere al influențelor datelor prezentate asupra educației și formării profesionale, apreciem următoarele:

- ❖ Analiza demografică indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă, însoțit de îmbatrânirea populației. De asemenea, se rețin din analiza demografică, diversitatea etnică, ponderea semnificativă a populației rurale și nivelul de trai scăzut.
- ❖ Scăderile înregistrate în ultimii ani la populația cu vârstă între 0-14 dar și scăderile prognozate pentru populația de vârstă școlară, la toate grupele de vârstă, la orizontul anului 2030, și în perspectiva anului 2060, impun optimizarea ofertei de formare profesională inițială prin:
 - Concentrarea pregătirii în școli identificate ca viabile din punct de vedere al potențialului local și zonal de dezvoltare socio-economică;
 - Eliminarea paralelismului nejustificat în oferta de formare profesională inițială pentru școli apropiate;
 - Diversificarea ofertelor de formare profesională inițială a școlilor pentru a acoperi nevoile locale și regionale;
 - Colaborarea școlilor în cadrul rețelelor de școli pentru utilizarea eficientă a resurselor și acoperirea teritorială a nevoilor de educație și formare profesională inițială.
- ❖ Creșterea previzionată a populației cu vârstă de 65 de ani și peste, apreciem că va conduce la sporirea nevoilor din domeniul asistenței sociale și medicale, învățământul fiind chemat să răspundă prin oferta de formare la această realitate, atât prin planurile de școlarizare cât și prin curriculum adaptat.

- ❖ Ponderea mare a populației cu vârsta între 30-64 ani va conduce la o creștere a nevoilor de formare continuă. Acest fapt reprezintă o importantă oportunitate pentru unitățile școlare interesate în compensarea diminuării populației școlare.
- ❖ Într-un mediu concurențial tot mai pronunțat, unitățile școlare vor trebui să pună accent pe calitate în formarea profesională, certificată prin insertia socio-profesională a absolvenților. În acest context, este necesară dezvoltarea parteneriatului cu agenții economici pentru asigurarea unei pregătiri în concordanță cu nevoile acestora.
- ❖ Ponderea mare a populației cu vârstă școlară din mediul rural, în toate județele regiunii, ridică problema adaptării rețelei școlare de formare profesională inițială și a adoptării unor măsuri eficiente pentru asigurarea accesului acestei categorii de populație școlară la educație și formare profesională, cu asigurarea egalității șanselor. Oferta de formare profesională inițială a școlilor va trebui să susțină valorizarea patrimoniului cultural specific și a resurselor naturale din mediul rural.
- ❖ Diversitatea etnică caracteristică regiunii și județului Tulcea impune soluții pentru asigurarea accesului la educație și formare profesională și sprijinirea grupurilor etnice defavorizate, în special pentru populația romă.
- ❖ Deschiderea pieței muncii din întreaga Uniune Europeană, are ca efecte, datorită migrației externe, un important deficit de forță de muncă. Fenomenul este deja prezent în Regiunea Sud-Est în special în industria construcțiilor navale și în construcții. Se impun măsuri de creștere a atractivității locurilor de muncă și de stimulare a angajării proaspeților absolvenți de învățământ profesional și tehnic, măsuri la care să contribuie toți factorii de la nivel național și local.
- ❖ Preponderența populației feminine, inclusiv la categoria de vârstă 0-14 ani, apreciem că are implicații în structura ofertei de formare inițială. Este necesară adaptarea ofertei prin calificări specifice atât populației școlare de sex masculin cât și feminine.
- ❖ Nivelul de trai din Regiunea Sud - Est, scăzut, nivel apreciat prin rata deprivării materiale severe și rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE), este un factor de influență important în abandonul școlar și nivelul scăzut de educație al unei importante părți din populație. Se impune continuarea și amplificarea măsurilor de sprijinire a elevilor din familiile cu nivel de trai scăzut pentru continuarea studiilor (burse școlare, susținere financiară pentru cazare și masă la internate școlare, asigurare/ decontarea transportului, etc.)
- ❖ Structura populației pe nivele de educație arată nevoia că atât școala cât și factorii responsabili să acționeze pentru crearea condițiilor și a motivației în deplina egalitate a șanselor pentru continuarea studiilor de către absolvenții de învățământ primar și gimnazial diminuând în acest fel procentul de populație cu nivel de pregătire primar, gimnazial sau fără școală absolvită. În același sens, apreciem că școlii îi revine o importantă sarcină de a aborda forme de învățământ pentru adulți în condițiile în care cerințele pieței muncii vor afecta și mai mult categoriile de populație cu nivel scăzut de educație.

4. PROFILUL ECONOMIC LOCAL

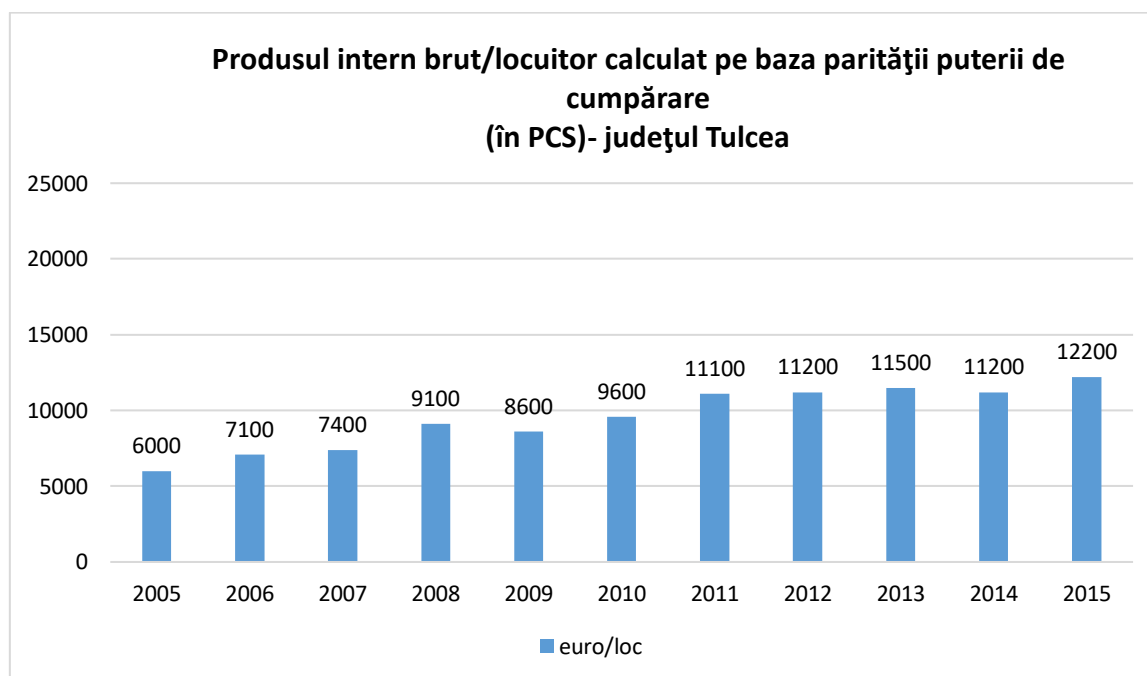
4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici

4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)²¹

PIB/locuitor la nivelul județului Tulcea reprezenta în 2015, 42,06% din media europeană (UE-28=100%), respectiv 74,84% din media națională și 87,76% din media regiunii sud-est.

Calculat pe baza parității puterii de cumpărare (în PCS), PIB/locuitor la nivelul județului Tulcea a înregistrat în 2015 un PIB/locuitor de 12200 euro/locuitor, sub media UE de 29000 euro/locuitor, sub media națională de 16300 euro/locuitor și sub media regiunii sud-est de 13.900 euro/locuitor.

Fig. 4.1.1.1

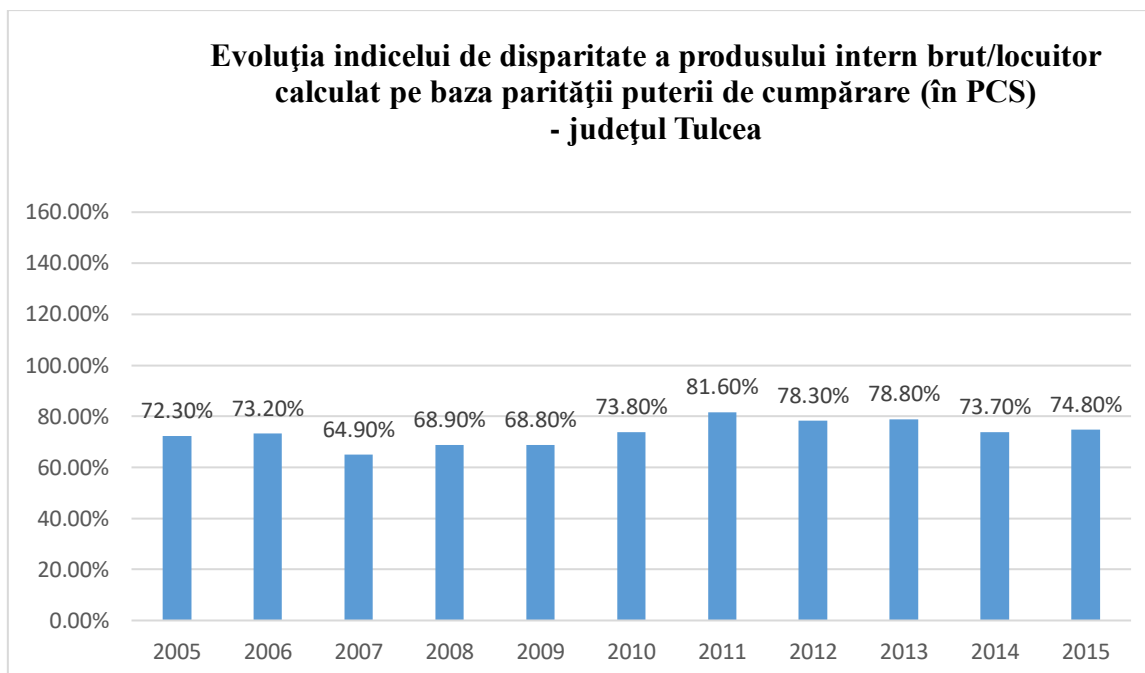

Sursa datelor: calculat pe baza datelor Eurostat

Valorile indicelui de disparitate privind produsul intern brut pe locuitor calculat pe baza parității puterii de cumpărare (în PCS), în perioada 2005-2015, în raport cu media europeană (UE 28) arată o evoluție pozitivă, atât la nivel național cât și la nivelul județului Tulcea. Cu toate acestea, se menține un decalaj semnificativ între media UE 28, valorile naționale și regionale și valorile județului Tulcea. Indicele de disparitate a înregistrat cea mai mare valoare în 2011 de 81,6%, iar cea mai mică valoare de 64,9% în anul 2007). Regiunea Sud - Est a înregistrat în 2015 un indice de disparitate de 47,9%, inferior mediei naționale de 56,2% (UE-28=100%).

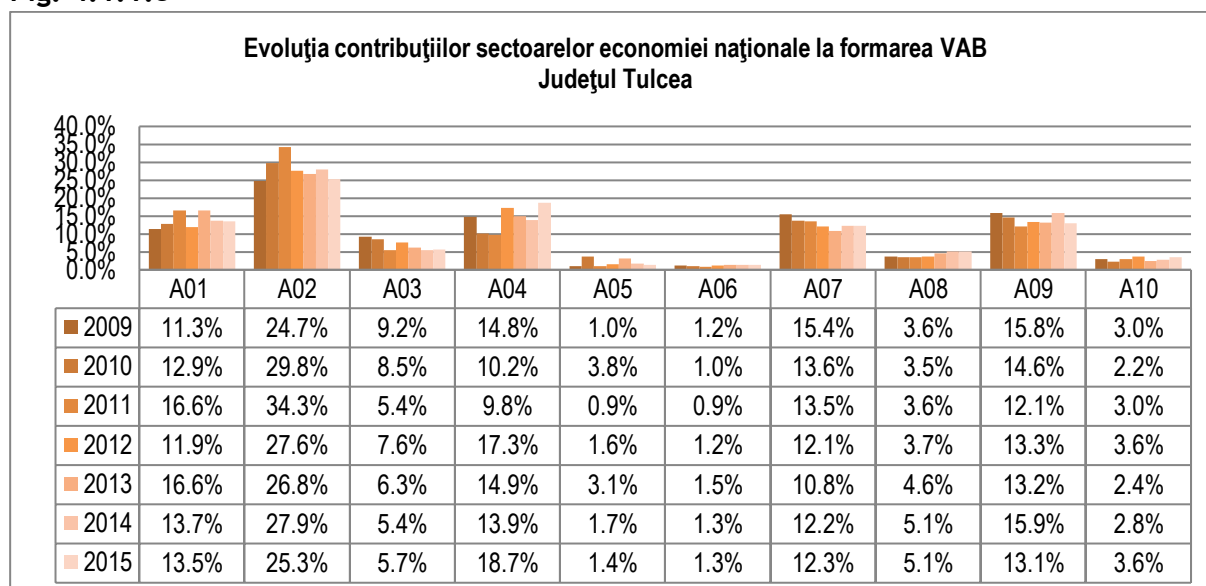
²¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 ECONOMIE”

Fig. 4.1.1.2

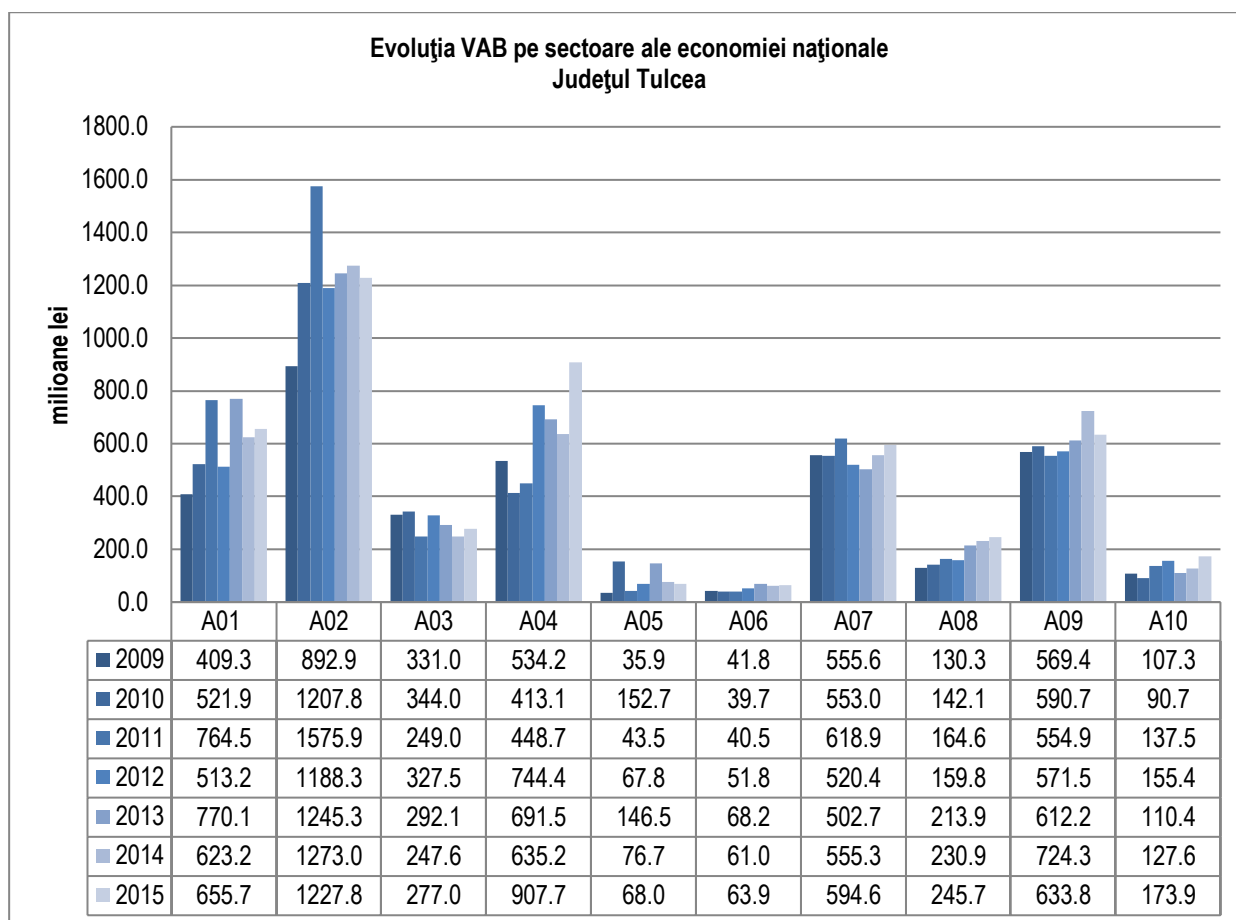
Comparând ponderea sectoarelor mari de activitate la formarea valorii adăugate brute locale anuale constatăm că domeniile A04 Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante Industrie, A06 Intermedieri financiare și asigurări, A 07 Tranzacții imobiliare, A08 Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, se înscriu pe un trend crescător în timp ce A01 Agricultură, silvicultură și pescuit, A05 Informații și comunicații, A09 Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială au trenduri descrescătoare.

Fig. 4.1.1.3

Sursa datelor: INS

Fig. 4.1.1.4

Sursa datelor: *INS Conturi naționale regionale*

Legenda:

A01 Agricultură, silvicultură și pescuit

A02 Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare

A03 Construcții

A04 Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante

A05 Informații și comunicații

A06 Intermedieri financiare și asigurări

A07 Tranzacții imobiliare

A08 Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport

A09 Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială

A10 Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și

Contribuția ramurilor de activitate la formarea valorii adăugate brute (VAB) în județul Tulcea

Agricultura, prin ponderea de 13,5 % din VAB județean plasează județul pe locul 2 între județele regiunii.

Ponderile cu care construcțiile (5,4%) și comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor, transport și depozitare, hoteluri și restaurante (13,9%) contribuie la VAB județean sunt inferioare mediilor regionale și naționale.

Județul se situează pe locul 3 între județele regiunii, după județul Constanța și Buzău în ceea ce privește ponderea activităților din industrie (27,9%, pondere sub media regională)

În județul Tulcea s-au înregistrat în perioada 2009-2014 trenduri crescătoare în ceea ce privește ponderea la formarea VAB județean, pentru următoarele sectoare economice: Agricultură, silvicultură și pescuit; Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială.

Cu toate că industria a înregistrat pe întregul interval o tendință de creștere, este de remarcat faptul că în intervalul 2011 - 2013 s-a produs o scădere semnificativă, de 6,8 puncte procentuale la contribuția acestui sector economic la formarea VAB județean, cu o ușoară revenire pe creștere în 2014, de la 26,8% în 2013, la 27,9% în 2014. Toate celelalte sectoare economice au înregistrat tendințe de scădere a ponderii la formarea VAB județean, pe întregul interval de analiză.

4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active²²

În județul Tulcea, în anul 2015, sunt majoritare firmele din Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, cu 34,1% din totalul firmelor locale active în anul 2015. La mare distanță se situează firmele din sectorul Agricultură, silvicultură și pescuit cu 11,3% și firmele din Transport și depozitare cu 9,3%. Firmele din sectorul Industrie prelucrătoare dețin 7,9% din totalul firmelor din județ iar firmele din sectorul Hoteluri și restaurante 7,5%. În construcții firmele locale active reprezintă 6,3% din totalul firmelor de la nivelul județului.

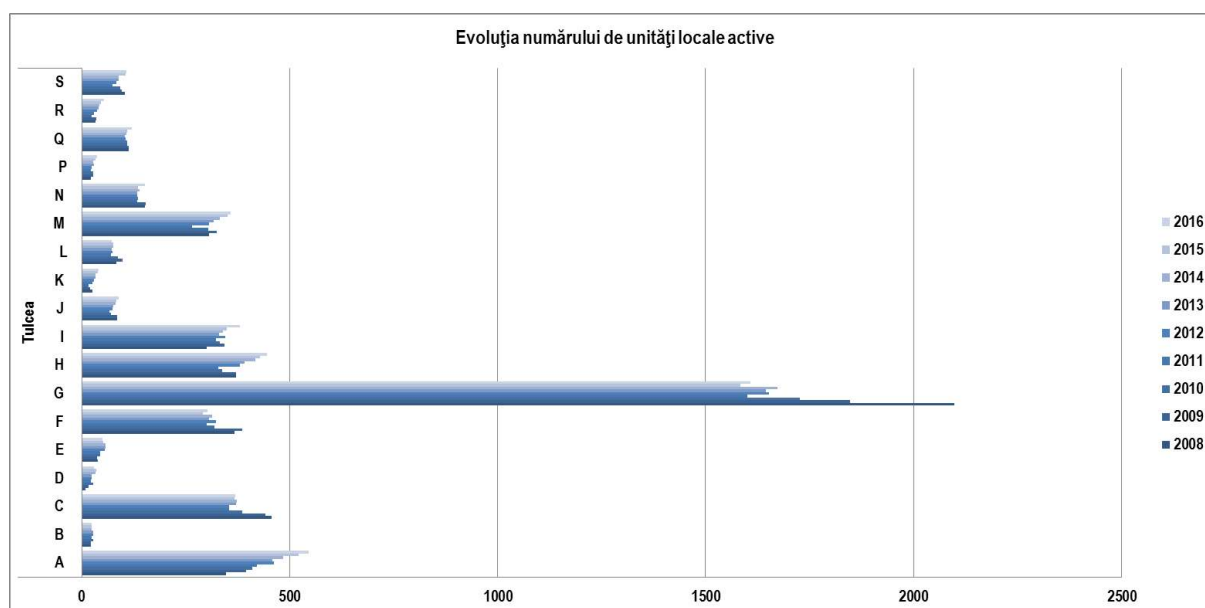
În perioada analizată s-a produs o scădere a numărului de firme locale active, cu 300 de firme, de la 4937 firme în 2008 la 4636 în 2015. Cea mai mare scădere s-a înregistrat în sectorul economic Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor, scădere cu 514 firme. În industria prelucrătoare scăderea a fost cu 88 de firme iar în sectorul construcții cu 76 de firme.

Sectoarele economice Agricultură, silvicultură și pescuit; Transport și depozitare, Hoteluri și restaurante; Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; Intermedieri financiare și asigurări; Activități profesionale, științifice și tehnice, numărul de firme locale active a crescut în perioada analizată. Cea mai mare creștere a fost înregistrată în sectorul Agricultură, silvicultură și pescuit, creștere cu 174 de

²² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „02 ECONOMIE”

unități în perioada 2008 - 2015, urmat de sectorul Transport și depozitare cu o creștere cu 58 de unități și de sectorul hoteluri și restaurante cu o creștere de 48 de unități.

Fig. 4.1.2.1

Sursa datelor INS, Baza de date TEMPO Online INT101R

Legenda

A Agricultură, silvicultură și pescuit

B Industria extractivă

C Industria prelucrătoare

D Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat

E Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare

F Construcții

G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor

H Transport și depozitare

I Hoteluri și restaurante

J Informații și comunicații

K Intermedieri financiare și asigurări

L Tranzacții imobiliare

M Activități profesionale, științifice și tehnice

N Activități de servicii administrative și activități de servicii suport

P Învățământ

Q Sănătate și asistență socială

R Activități de spectacole, culturale și recreative

S Alte activități de servicii

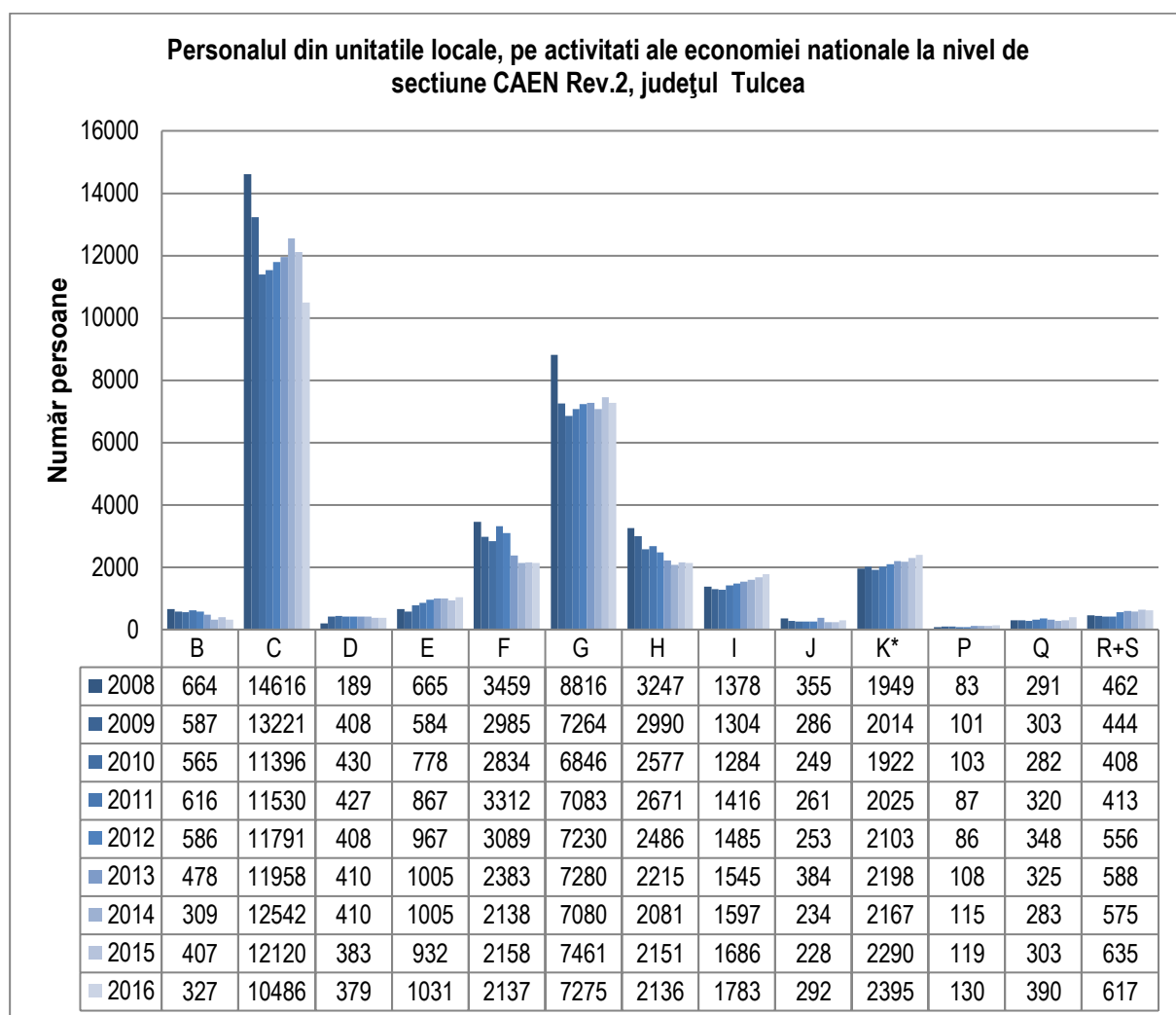
Situația numărului de personal din unitățile locale

În județul Tulcea cel mai mare număr de personal este cuprins, în anul 2015, în industria prelucrătoare (12120 persoane). La mare distanță se situează comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor (7461 persoane), urmat de activitățile din construcții (2158 persoane). Un număr important de personal este activ în activități de transport și depozitare (2151 persoane), în hoteluri și restaurante (1686

persoane), distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (932 persoane), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (383 persoane).

Evoluția numărului de personal în unitățile locale din județul Tulcea a fost, în perioada 2008-2015 marcată de scăderea continuă în majoritatea activităților economiei, cu excepția activităților din producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, hoteluri și restaurante, în care s-au înregistrat ușoare creșteri. Cele mai mari scăderi s-au înregistrat în industria prelucrătoare, în comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor și în construcții.

Fig. 4.1.2.2

Sursa: INS

4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune - investiții²³

Totalul investițiilor brute în unități locale în industrie, construcții, comerț și alte servicii, în anul 2016 plasează regiunea Sud - Est pe locul 6 între regiunile de dezvoltare ale României. Volumul investițiilor a fost unul scăzut, de doar 6642 milioane lei.

Județul Tulcea a avut mici investiții brute, cu ponderi din totalul investițiilor brute de la nivel regional de 7,2%.

Tabel 4.1.3.1: Investiții nete din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, județul Tulcea (milioane lei ron):

ACTIVITATI ALE ECONOMIEI NATIONALE	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Total industrie, construcții, comerț si alte servicii	319	216	276	387	744	636	272	339	296
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	5	6	6	2	4	11	1	0	3
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	75	40	80	172	166	184	132	67	120
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	12	44	86	63	439	213	5	11	16
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	4	3	10	18	4	2	4	113	3
F CONSTRUCTII	18	16	11	15	9	9	15	8	12
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR	102	42	40	62	48	52	65	54	64
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	56	27	15	12	12	121	19	25	25
I HOTELURI SI RESTAURANTE	12	20	17	21	38	21	12	32	20
J INFORMATII SI COMUNICATII	8	1	:	2	3	4	3	6	5
TRANZACTII IMOBILIARE, INCHIRIERI SI ACTIVITATI DE SERVICII PRESTATE IN PRINCIPAL INTREPRINDERILOR ¹	19	14	8	16	17	14	12	14	21
P INVATAMANT	1	:	:	:	0	0	1	1	1
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	4	2	2	2	1	3	2	4	4
R+S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII COLECTIVE, SOCIALE SI PERSONALE	3	1	1	2	3	2	2	2	2

²³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „03 ECONOMIE”

Fig. 4.1.3.1

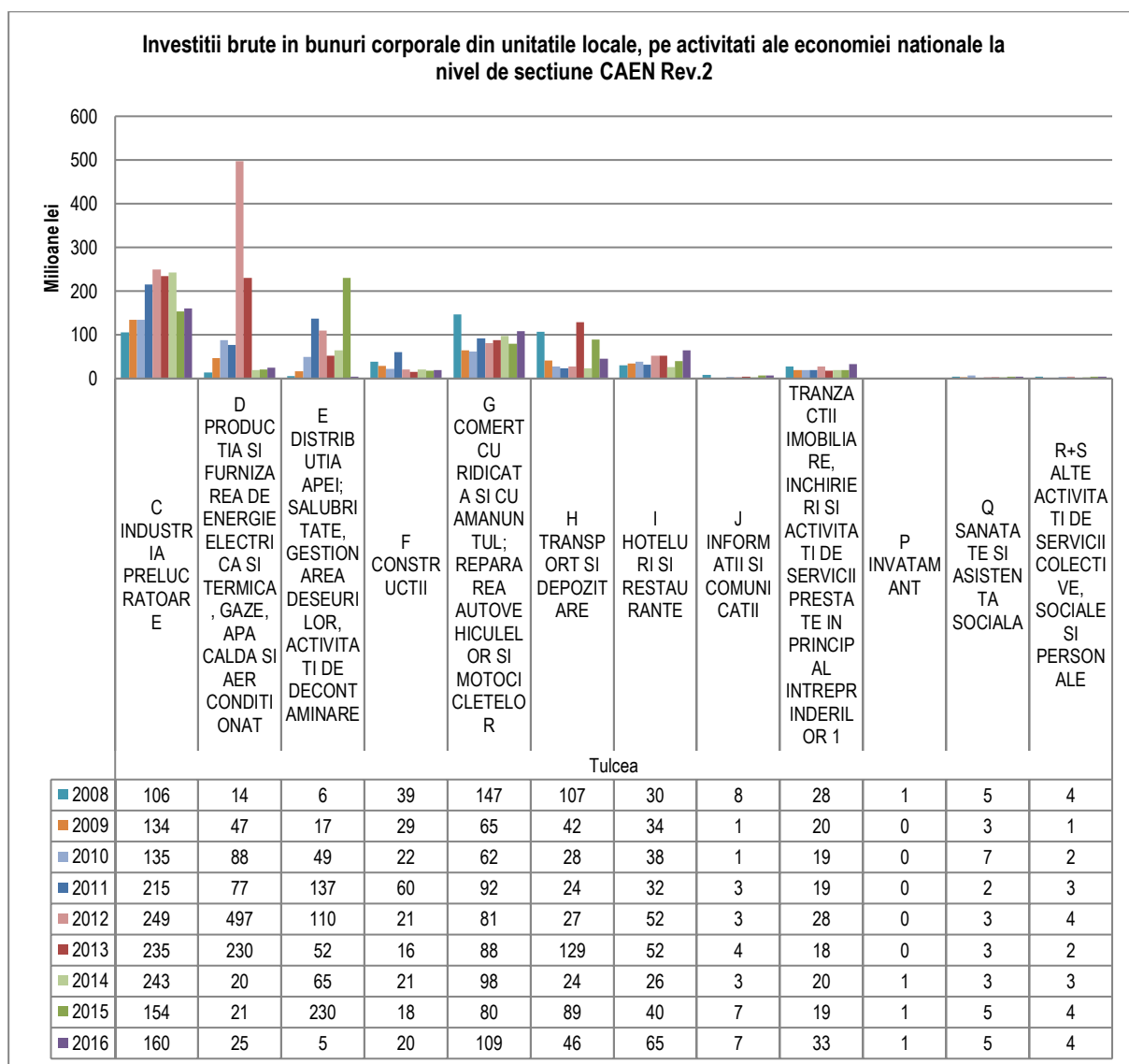
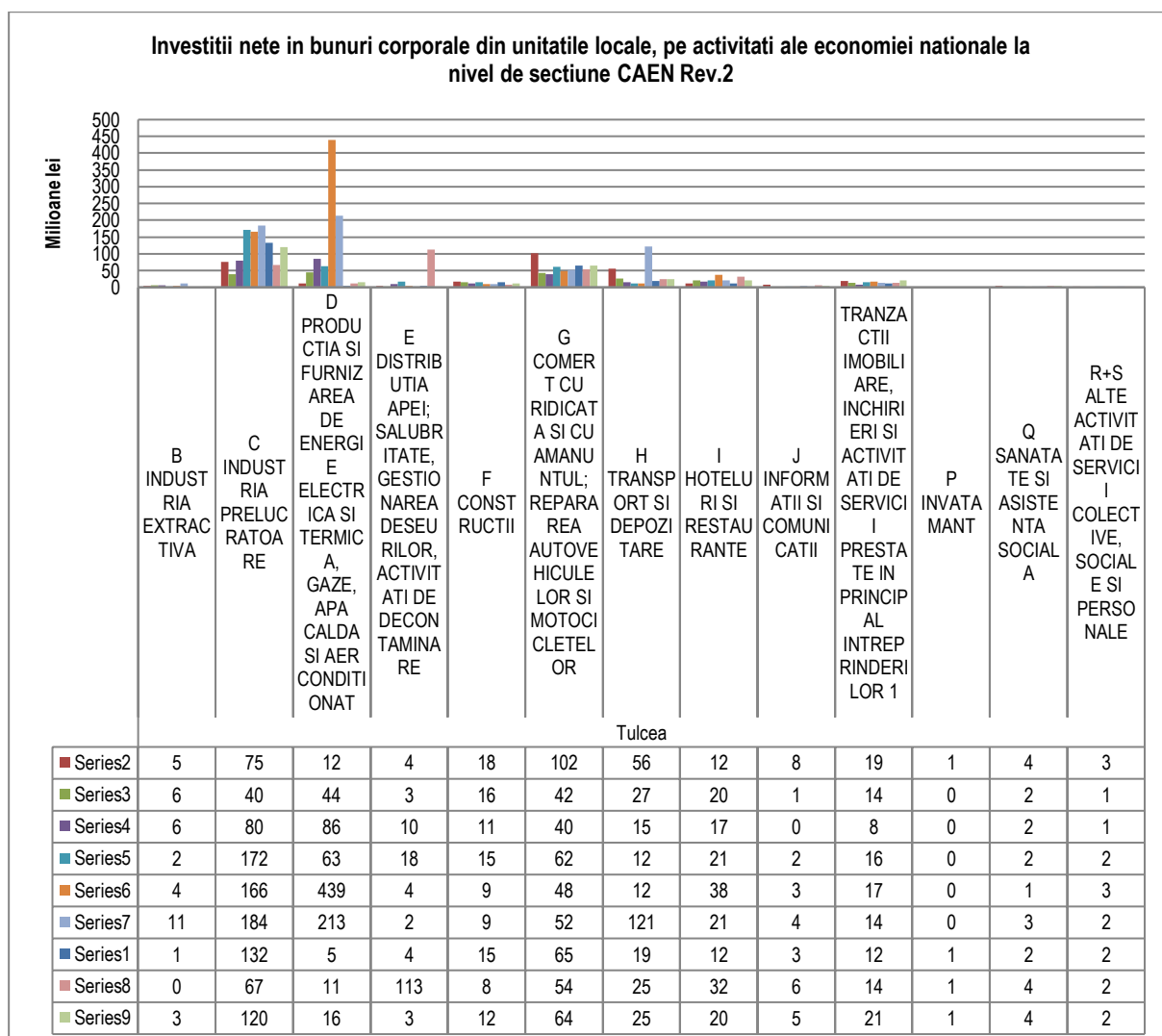

Fig. 4.1.3.2

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online IN T 105 D

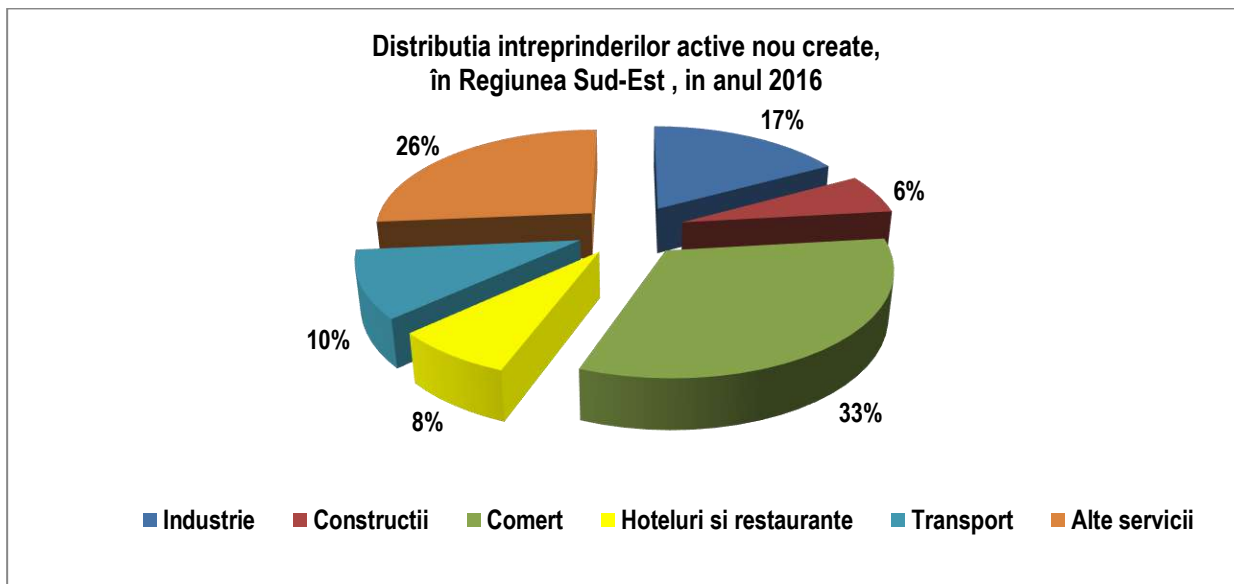
Evoluția volumului investițiilor brute în unități locale din industrie, construcții, comerț și alte servicii în perioada 2008-2015, în județul Tulcea este crescătoare pentru sectoarele industrie prelucrătoare, hoteluri și restaurante, construcții, comerț, tranzacții imobiliare. În sectorul comerț cu amănuntul investițiile brute au înregistrat o creștere în perioada 2009-2015, nedepășind însă valoarea înregistrată în 2008. Restul sectoarelor economice au înregistrat scăderi ale volumului investițiilor brute în perioada analizată.

4.1.4. Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create

Numărul întreprinderilor nou create în anul 2016, în regiunea Sud - Est, a fost de 11360, ceea ce plasează regiunea pe a șasea poziție între regiunile țării. Evoluția numărului de întreprinderi nou create la nivelul regiunii Sud - Est, pentru perioada 2008 - 2016 este puternic descrescătoare, de la 19696 de întreprinderi nou create în 2008, s-a ajuns la 11310 întreprinderi nou create în 2015.

La un an de la înființare, ponderea firmelor active nou înființate a fost în creștere în perioada 2008-2016, ajungând în 2016 de 78,4%. În perioada analizată, ponderea firmelor inactive și a firmelor desființate, din cele nou create, la un an de la înființare, a scăzut semnificativ (de la 23,7% firme inactive în 2008 la 13,3% în 2016; de la 22,7% firme desființate în 2008 la 8,3% în 2016).

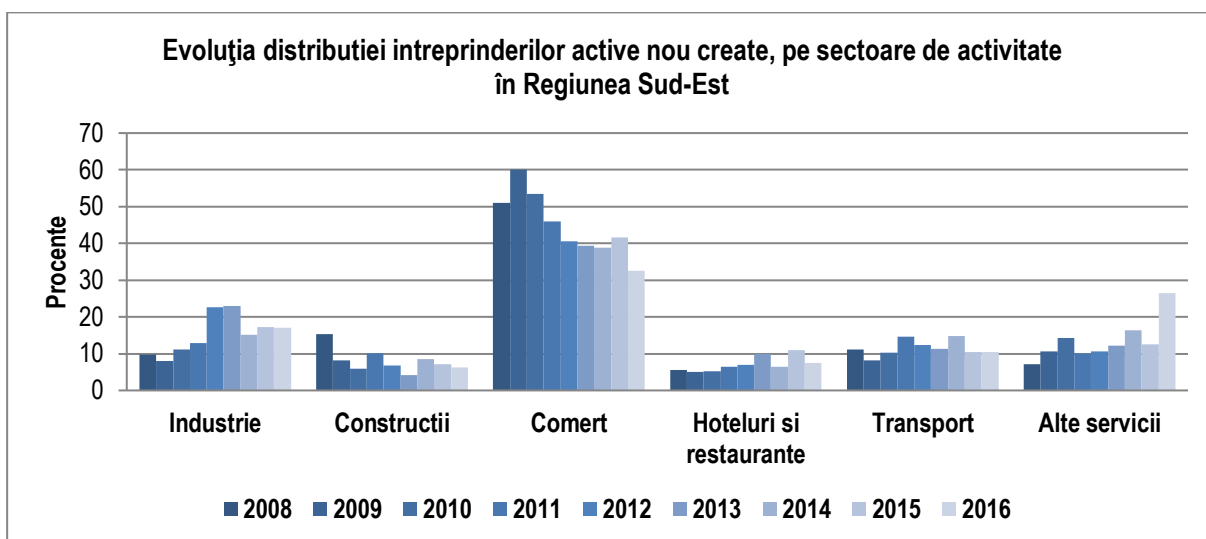
Fig. 4.1.4.1

Sursa datelor: INS

Cele mai multe întreprinderi au fost create în sectorul comerț (35%), urmat de sectorul Alte activități de servicii colective (26%). În industrie au fost create 17% unități din totalul întreprinderilor nou create în transport 10. Sectorul construcții a contribuit cu 6% la totalul întreprinderilor nou create iar sectorul hoteluri și restaurante cu 8%.

Fig. 4.1.4.2

Sursa datelor: INS

Evoluția ponderilor întreprinderilor nou create pe sectoare de activitate în perioada 2008-2016 arată o scădere a ponderii întreprinderilor nou create din sectoarele comerț,

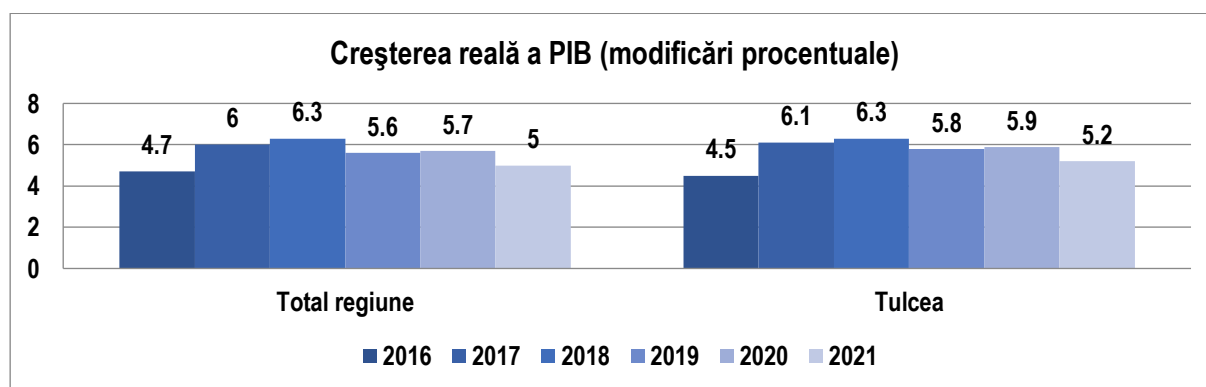
construcții și transporturi și o creștere a ponderii sectoarelor industrie, hoteluri și restaurante și alte servicii. Sectoarele hoteluri și restaurante și transporturi a păstrat o pondere aproximativ constantă a întreprinderilor nou create din total.

4.2. Proiecția principalilor indicatori economici²⁴

Conform studiului Comisiei Naționale de Prognoză, “Proiecția principalilor indicatori economico - sociali în profil teritorial, până în 2020”, realizat în mai 2017, pentru produsul intern brut național se prognozează o creștere anuală, până în 2020, de peste 5%. Ponderile creșterii previzionate a PIB al regiunii Sud - Est sunt ușor mai mici decât ponderile pentru nivelul național. Valoarea adăugată brută pe ramuri ale economiei, prognozată pentru Regiunea Sud - Est, arată că cele mai mari ritmuri de creștere se vor înregistra în sectorul construcții, urmată de servicii, industrie și agricultură. În servicii ritmurile de creștere anuală la nivelul Regiunii Sud - Est sunt mai mari decât cele previzionate pentru nivelul național, pentru perioada 2018-2020. În schimb pentru industrie, pentru aceeași perioadă, ritmurile la nivelul Regiunii Sud - Est sunt inferioare celor pentru nivelul național. În agricultură și construcții, ritmurile anuale sunt aceleași la nivelul Regiunii Sud - Est cu cele de la nivel național. În construcții și servicii, ritmurile de creștere anuală sunt din ce în ce mai mari în perioada 2018-2020, în timp ce pentru industrie și agricultură ritmurile de creștere sunt în scădere. Se remarcă sectorul agricultură pentru care este previzionat în 2020 un ritm de creștere de 0,9% față de anul anterior, în timp ce în perioada 2017-2019 sunt prognozate ritmuri de creștere anuale de 1,8-1,9%. În industrie ritmul de creștere anuală în perioada 2018-2020 este în diminuare atât la nivelul regiunii cât și la nivel național.

Evoluția previzionată a contribuției județelor la formarea VAB regional arată că județul Constanța va avea în continuare cea mai mare contribuție, de peste 44%, în timp ce județul Tulcea are cea mai mică contribuție, de doar 7%.

Fig. 4.2.1

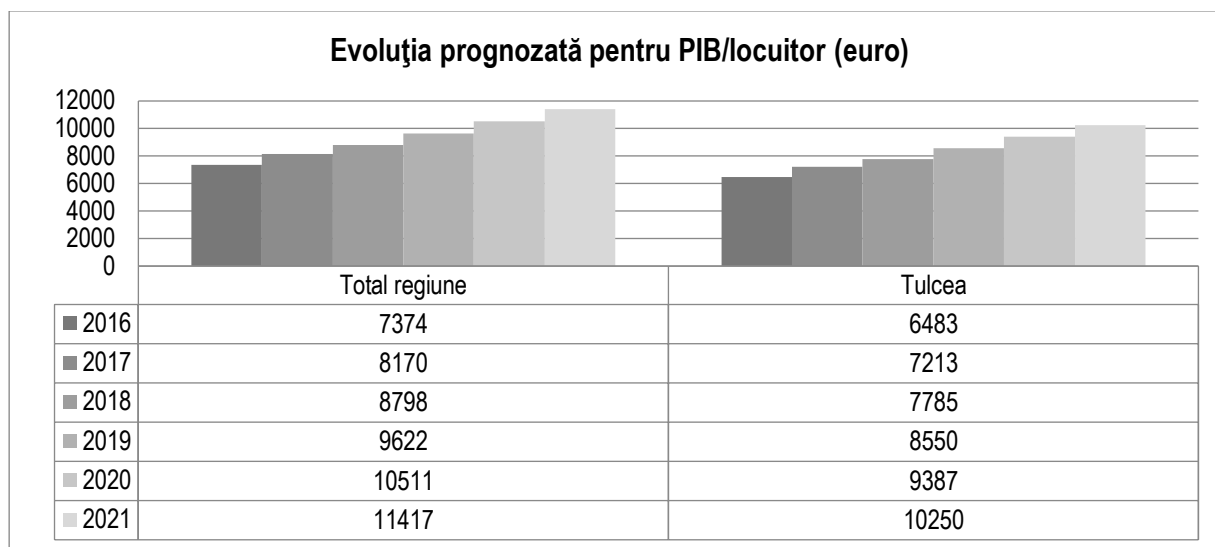

Sursa datelor: INS

²⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „05 Prognoza_profil_teritorial_mai_2016”

Evoluția previzionată pentru Creșterea reală a PIB în modificări procentuale este superioară la nivelul județului față de creșterea reală PIB la nivelul regiunii Sud-Est, în perioada 2019-2021 cu 0,2 puncte procentuale

Fig. 4.2.2

Sursa datelor: INS

Valorile prognozate pentru PIB/locuitor sunt ușor mai mici în județul Tulcea față de cele prognozate pentru regiunea Sud-Est, cu 11,14% în 2019, cu 10,69% în 2020 și 10,22% în 2021. Evoluția prognozată pentru PIB/locuitor arată o creștere anuală, până în 2022.

4.3. Alte informații și informații parțiale

4.3.1. Cercetarea - dezvoltare

Reducerea activităților de cercetare și dezvoltare reflectă capacitatea redusă și interesul scăzut al agenților economici pentru activitățile de cercetare-dezvoltare și inovare - atât pentru cele proprii, cât și pentru cele desfășurate în parteneriat cu instituțiile de profil C&D, precum și capacitatea redusă de absorbție a rezultatelor cercetării.

Costurile scăzute rămân principala sursă de competitivitate și nu inovarea produselor și a tehnologiilor. În mare parte, tehnologiile noi provin din import sau din investiții străine directe și nu prin efort local: o mare parte din întreprinderi desfășoară activități de asamblare, în regim de subcontractare și este în general puțin orientată spre producerea unor mărci proprii.

Activitatea de cercetare și dezvoltare este slabă în regiune. Toți indicatorii observați (numărul de cercetători, de angajați în sectorul C&D, cheltuieli în C&D) pun în evidență fie un mediu de cercetare relativ puțin dezvoltat, fie o performanță scăzută a actorilor din domeniu: regiunea este sub media națională și se clasifică pe ultimele poziții din Uniunea

Europeană. Disparitățile intra - regionale sunt importante, județele mai active în cercetare și dezvoltare fiind Constanța, Galați și Tulcea. Astfel, în cadrul Regiunii Sud Est, valoarea cea mai mare a cheltuielilor cu Cercetarea Dezvoltarea, a fost înregistrată în anul 2016, în județul Constanța (25696 mii lei), reprezentând 38% din total cheltuieli pe regiune. Pe locurile 2 și 3 se situează județele Galați(26%) și Tulcea((22,5%), cu 17965 mii lei, respectiv 15165 mii lei.

4.3.2. Industria

Industria alimentară și industria mobilei sunt sectoarele tradiționale principale, sectorul mecanic concentrează un mare număr din întreprinderi, ramurile de vârf fiind industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, repararea, întreținerea și instalarea de mașini și echipamente precum și fabricarea altor mijloace de transport. De remarcat că mijloacele de transport fabricate sunt aproape în totalitate construcții navale. Cu tradiție și caracterizată prin calitatea produselor sale apreciate atât pe piața internă cât și pe cea externă, industria construcțiilor navale este specifică acestei regiuni unde se constituie ca un „cluster” în forma incipientă, iar șantierele navale de la Tulcea pune în valoare avantajul poziționării pe malul Dunării.

Dinamica sectorului terțiar este pozitivă confirmând evoluția treptată a Regiunii Sud - Est către o economie post-industrială, în care terțiarul este sectorul principal. Rata de creștere rămâne însă sub media națională. În termeni generali, subsectorul comerțului concentrează ponderea cea mai mare de firme din terțiar, urmat de sub domeniile transport și depozitare, activități profesionale, științifice și tehnice (având în vedere existența a 3 centre universitare în regiune) și hoteluri și restaurante. În județul Tulcea procentul de firme active în domeniul hotelier și al alimentației publice este relevant.

4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu

Transporturile

Dacă accesibilitatea față de București poate fi considerată bună, analiza accesibilității Regiunii Sud - Est pe drumuri, pe calea ferată și pe calea aerului în contextul Uniunii Europene efectuată de către ESPON pe baza datelor din anul 2006, arată gradul relativ de izolare regională și caracterul periferic al regiunii.

Fluviul Dunărea contribuie la definirea potențialului ridicat teritorial al Regiunii Sud - Est, dar este de asemenea o barieră pentru dezvoltarea sa din mai multe aspecte. Accesibilitatea este un element cheie pentru dezvoltarea regională, având în vedere potențialul strategic al Regiunii Sud - Est ca zonă de tranzit pentru fluxurile internaționale de mărfuri, precum și importanța accesibilității pentru conectarea polilor regionali de creștere / polilor economici din regiune, inclusiv zonele cu înalt potențial turistic, cu piețe din alte regiuni ale României, precum și cu piețe internaționale, prin accesul la rețelele de transport internațional. O mare problemă este dată de lipsa unui pod peste Dunăre.

Prin natura investiției propuse, existența unui pod peste Dunăre ar genera creșterea economică și creșterea nivelului de trai al populației în zona țintă datorită atragerii investițiilor și creșterea consumului proporțional cu creșterea frecvenței de utilizare a drumului de către transportatorii aflați în tranzit.

Lungimea drumurilor publice din regiune era în anul 2017 de 10971 km, ceea ce situează regiunea pe penultimul loc la nivel național; din totalul drumurilor publice regionale, erau modernizate numai 1741 km, regiunea ocupând ultimul loc la nivel național (în afară de Regiunea București-Ilfov).

Dintr-un total de 10971 km de drumuri județene la nivelul anului 2017, ponderea cea mai mare o dețin drumurile modernizate (39,3%), drumuri cu îmbrăcămînți ușoare reprezintă (23,1%). La nivelul anului 2013, din cei 4.563 de km de drumuri județene existenți la nivelul regiunii, 78,21% dispuneau de conectivitate primară și secundară față de rețeaua TEN-T, așa cum reiese din inventarul drumurilor județene.

Regiunea se situează pe locul III la nivel național la egalitate cu Regiunea Nord - Vest, din punct de vedere al densității liniilor la 1.000 km, înregistrând o densitate de 48,8 față de media națională de 45,2, însă, doar 522 km de linie ferată sunt electrificați, regiunea aflându-se din acest punct de vedere pe locul V la nivel național. La nivel regional ponderea liniilor electrificate din totalul liniilor de căi ferate în exploatare, era de 30,2% în anul 2017, ocupând astfel penultimul loc față de nivelul național.

Principalele probleme care afectează căile ferate din regiune sunt legate de condițiile proaste în care se găsesc elementele rulante atât din punct de vedere tehnic, cât și al condițiilor de confort relativ scăzut al vagoanelor de transport persoane. Este necesar să se îmbunătățească cantitativ și calitativ situația drumurilor de acces a căilor ferate spre centrele economice majore și, de asemenea, legătura dintre acestea și coridoarele de transport europene.

Tulcea și Sulina sunt porturi fluvial-maritime, care au caracteristici tehnice ce permit accesul navelor maritime. România este traversată de cel mai important fluviu european, Dunărea, și dispune de ieșire la Marea Neagră, porturile românești constituind o importantă componentă a rețelei fluvial-maritime europene.

Datorită regimului natural de curgere al fluviului, se impun măsuri de îmbunătățire a condițiilor de navigație pe Dunăre, care să asigure exploatarea eficientă în condiții de siguranță a sectorului maritim al Dunării precum și să asigure navigația permanentă pe Canalul Sulina prin refacerea și apărarea malurilor canalului și implementarea unui sistem de măsurători topo-hidrografice și de semnalizare pe sectorul românesc al Dunării.

În județul Tulcea există un aeroport internațional care funcționează în prezent numai pentru curse charter. Problemele întâmpinate de transportul aerian sunt legate în special de lipsa dotărilor tehnice necesare pentru efectuarea manevrelor aeriene în condiții deosebite și de servicii de întreținere tehnică a aparatelor aflate în dotare care nu se ridică la nivelul internațional.

Telecomunicațiile și societatea informațională

Comparativ cu alte regiuni din România, Regiunea Sud - Est are un nivel de "e-incluziune" relativ bun, dar în clasificările regiunilor Uniunii Europene ocupă mereu ultimele poziții, fiind printre regiunile cele mai puțin performante, fie în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii informației, fie în ceea ce privește nivelul de abilități informatice ale populației.

Infrastructura de utilități

Raportat la totalul localităților din regiune (390), ponderea localităților acoperite de sistemele de alimentare cu apă potabilă în regiunea Sud Est, la sfârșitul anului 2017, a fost de 91,28% . Se remarcă faptul că ponderea populației cu acces la apă potabilă a înregistrat

un trend crescător în ultimii ani dar diferențele între mediul urban și mediul rural rămân semnificative.

Gradul de acoperire cu rețele de canalizare în mediul urban este nesatisfăcător, necesitând investiții pentru extinderea acestora sau re tehnologizarea și modernizarea celor existente. În mediul rural, în general, nu există rețelele de canalizare.

Infrastructura pentru distribuția de gaze este prezentă în 56 de localități din regiune din care 19 sunt municipii sau orașe, un număr dublu față de anul 2000 când localitățile deservite erau în număr de 27. Lungimea totală a rețelei a fost de 2.712 km, reprezentând 7,6% din rețeaua națională.

Infrastructura energetică regională este complexă. În Regiunea Sud - Est există mari producători de energie electrică din diferite surse, care includ termocentralele, hidrocentralele localizate în diferite județe, centrale eoliene.

4.3.4. Agricultura

Prin tradiție Regiunea Sud - Est este o zonă agricolă. Condițiile pedoclimatice din regiune favorizează cultivarea porumbului (mai ales în zona de nord), a grâului (în zona de centru a regiunii), a orzului, a plantelor industriale, a florii soarelui.

La nivelul anului 2014, Regiunea Sud - Est deține 15,90% din suprafața agricolă a țării, producția agricolă reprezentând 15,76% din producția națională. O mențiune specială merită sectorul viticol: Regiunea Sud - Est se situează pe primul loc în țară, în ceea ce privește suprafața viilor roditoare, deținând 40,01% din suprafața viticolă a țării în mare parte localizată în județul Vrancea, urmată de județul Galați.

Sectorul zootehnic este bine dezvoltat - în special creșterea de caprine, porcine și păsări - producția animală reprezentând 14,88% din totalul producției agricole a țării la nivelul anului 2011.

Suprafața agricolă reprezintă peste 65% din totalul suprafeței regiunii, iar suprafața arabilă reprezintă 78,61% din totalul suprafeței agricole. În pofida potențialului agricol ridicat, capacitatea de prelucrare a produselor agricole nu este foarte ridicată. Fragmentarea suprafețelor arabile în porțiuni mici este un alt obstacol în calea dezvoltării agriculturii. Potențialul economic scăzut al micilor ferme și managementul ineficient al exploatărilor agricole au determinat subdezvoltarea sectorului de prelucrare a produselor agricole.

Începând cu anul 2015, producția de carne a înregistrat un trend pozitiv. Dacă în 2014, regiunea Sud - Est deținea locul al II lea în privința producției de carne de ovine și caprine (19,88% din producția națională), în anul 2015 Regiunea ocupă primul loc (26,32% din producția națională), iar în anul 2016 rămâne pe prima poziție cu 29,32% din producția națională.

Importantă pentru regiune rămâne și producția de carne de porcine - 13,85% față de nivelul național. 8,71% din carnea de bovine și 17,91 carnea de pasăre din România provine din Regiunea Sud - Est la nivelul anului 2016. Produsele de origine animală, altele decât carnea, au scăzut în general în perioada 2014 - 2016, remarcabilă fiind producția de lână deși a avut o variație negativă în această perioadă (ocupă locul 2 în România, cu 16,41% din producția la nivel național, în anul 2016) precum și de ouă (locul 2, cu aproximativ 18,78% în scădere față de anul 2015 când procentul era de 20,85%).

Creșterea suprafeței ocupate cu păduri este unul dintre obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizonturi 2013-2020-2030 și Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice 2013 - 2020, precum și o obligație și prioritate națională definite în cadrul Codului Silvic.

Fondul forestier de la nivelul Regiunii Sud - Est ocupă o suprafață de 565821 ha, reprezentând un procent de 15,82% din suprafața totală a regiunii (3.576.170 ha). Volumul de lemn recoltat în anul 2016 în regiune era de 1244,1 mii m³, reprezentând 7,23% din volumul de materie lemnoasă exploatată la nivel național, regiunea situându-se pe ultimul loc între regiuni.

4.3.5. Turismul

Județul Tulcea cuprinde aproape toate formele de relief: lunca Dunării, podișul Dobrogei cu Munții Măcinului, litoralul românesc al Mării Negre. Pe lângă bogățiile naturale enumerate mai sus, aceasta regiune conține cea mai frumoasă formă de relief a României și anume Delta Dunării.

Județul prezintă un cadru propice pentru dezvoltarea agroturismului, înființarea tipurilor de structuri de primire specifice, luând amploare. Zona este caracterizată printr-un potențial turistic ridicat. Patrimoniul bogat de resurse naturale precum și patrimoniul cultural reprezentat prin vestigii istorice, mănăstiri - au favorizat dezvoltarea sectorului.

Situarea Regiunii Sud-Est printre primele locuri în ierarhia națională la numărul structurilor de cazare implică un nivel ridicat al turismului, reprezentând un factor semnificativ pentru obținerea procentului de 12,22% din PIB-ul regional.

Regiunea Sud - Est se situează pe primul loc în România în ceea ce privește conservarea biodiversității: este regiunea cu cea mai mare suprafață din ariile protejate din totalul României (43,8 % din totalul suprafețelor protejate din România), precum și regiunea cu cea mai mare suprafață ocupată de arii naturale protejate (cca. 32 % din suprafața regiunii). Pe teritoriul său se află 144 de arii naturale protejate de interes național - aproximativ 680.463 ha - inclusiv o rezervație a biosferei, un parc național și 3 parcuri naturale - precum și 108 situri care fac parte din rețeaua comunitară Natura 2000.

Suprafața însumată a acestor arii este de aproximativ 1.029.206 ha, ariile protejate fiind localizate în toate județele. Datorită varietății de condiții geoclimatice existente, fiecare județ prezintă trăsături specifice în ceea ce privește habitatele și speciile de floră și faună.

Regiunea mai prezintă un cadru propice pentru practicarea agroturismului, care a luat amploare în județul Tulcea (Delta Dunării). În momentul de față, totuși dezvoltarea agroturismului rămâne încă limitată: la nivelul anului 2017, doar 4,33% din structurile de cazare din regiune sunt clasificate ca pensiuni agroturistice, care sunt concentrate în județele Buzău, Constanța, Vrancea și Tulcea.

4.3.6. Dezvoltarea durabilă

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României, elaborată în anul 2008, stabilește obiective-țintă și modalități de acțiune la orizontul anilor 2013, 2020, 2030, conform

orientărilor strategice ale UE. În cadrul temelor inter- și trans-sectoriale, este abordată și educația și formarea profesională.

În cadrul strategiei, îmbunătățirea radicală și diversificarea ofertei educaționale a întregului sistem de învățământ și formare profesională din România este recunoscută ca un obiectiv prioritar de importanță strategică și o condiție obligatorie pentru transpunerea în fapt a principiilor dezvoltării durabile pe termen mediu și lung. Se are în vedere și faptul că reformele de sistem și investițiile de efort și resurse în acest domeniu prezintă un înalt grad de inerțialitate, capacitatea de absorbție fiind un factor determinant, iar rata de rentabilitate este mică pe termen scurt, rezultatele tangibile devenind evidente abia numai după un număr însemnat de ani.

La orizontul anului 2020 este stabilit ca obiectiv național: Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.

Pentru acest orizont de timp se vor avea în vedere, sub rezerva elaborărilor și fundamentării ulterioare, următoarele direcții strategice de acțiune:

- Restructurarea ciclurilor de învățământ pe baza profilului de formare specific, și redefinirea programelor de pregătire în funcție de nivelurile de referință agreate pentru Cadrul Național al Calificărilor, astfel încât să fie asigurate transparența sistemului care sprijină învățarea pe tot parcursul vieții, precum și mobilitatea ocupațională. Operațiunile de restructurare trebuie să ducă la asigurarea accesului și la îmbunătățirea substanțială a calității ofertei de pregătire prin dobândirea de competențe care să susțină dezvoltarea personală, competitivitatea și dezvoltarea durabilă;
- Dezvoltarea capacității și inovației instituționale, având la bază managementul cunoașterii, și crearea rețelelor de cooperare care să includă parteneriatele public-privat, în condițiile descentralizării sistemului de învățământ și al autonomiei universitare;
- Profesionalizarea managementului educațional și școlar prin formarea resurselor umane pentru leadership eficient, pentru promovarea atitudinilor participative, proactive și anticipative, și prin dezvoltarea competențelor specifice, acordând aceeași prioritate celor sociale și personale;
- Deschiderea sistemului formal de educație prin recunoașterea achizițiilor de învățare dobândite în contexte non-formale sau informale. Este de așteptat ca, până în 2020, să existe acces real la centre de validare a competențelor dobândite în asemenea contexte, promovând astfel importanța acordată experienței de viață și muncă și relevanța ofertei educaționale, atât pentru aspirațiile celor care învață cât și pentru nevoile de dezvoltare economică și socială;
- Dezvoltarea bazei instituționale și logistice a sistemului educațional național, inclusiv în ceea ce privește educația fizică și activitățile sportive și recreative, paralel cu diversificarea ofertei educaționale non-formale și informale. Cuprinderea în sisteme de învățare permanentă, recalificare sau reciclare profesională se va ridica la minimum 15% din grupa de vârstă 25-64 ani;
- Creșterea calității procesului de formare a personalului didactic și de conducere din învățământ prin sisteme flexibile, pentru înnoirea stocului de cunoștințe, punând accentul pe promovarea comportamentelor de tip „practician reflexiv”, capabil să transmită abordări interdisciplinare în susținerea dobândirii rezultatelor învățării, în special a celor derivate

din exigențele socio-culturale, economice și ambientale ale dezvoltării durabile;

➤ Accentuarea pregătirii tinerilor pentru a se instrui pe tot parcursul vieții, pentru a dobândi inteligența socio-emoțională și capacitatea de a se adapta competitiv pe piața muncii din Uniunea Europeană;

➤ Dezvoltarea unor programe de studiu diferențiate conform specificului regiunilor și nevoilor elevilor/studentilor, acoperirea unui spectru larg și echilibrat de domenii ale cunoașterii pentru înțelegerea în profunzime a legăturilor corelative între aspectele economice, sociale și de mediu, însușirea limbilor străine, valorizarea oportunităților pentru învățare inter- și trans-disciplinară, dobândirea de abilități privind planificarea/cercetarea atât la nivel individual cât și în echipe, implicarea participativă în serviciile pentru comunitate; spiritul de responsabilitate față de problemele globale comune; respect față de valorile universale, multiculturalitate și specificul identitar; dezvoltarea curiozității creatoare și (auto)interogarea continuă;

Extinderea învățământului și formării profesionale de calitate în mediul rural, cultivarea egalității de șanse și atragerea în sistemul educațional a tinerilor din grupurile defavorizate;

➤ Extinderea cooperării internaționale prin inițierea și participarea la programe și proiecte europene, bilaterale, transfrontaliere; lărgirea prezenței școlii românești în organismele reprezentative la nivel european și internațional; încurajarea participării diasporei științifice românești la proiecte educaționale realizate în România, și la evaluarea proiectelor, programelor și politicilor educaționale relevante pentru domeniul dezvoltării durabile.

La orizontul anului 2030, obiectivul național este: Situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.

Sunt menționate pentru orizontul anului 2030 următoarele acțiuni:

➤ Principiile și practicile dezvoltării durabile vor fi încorporate organic în ansamblul politicilor educaționale. În baza direcțiilor strategice care urmează să fie convenite, în linii generale, în anul 2009, se vor realiza exerciții de viziune bazate pe evaluarea comparativă a rezultatelor obținute la fiecare 5 ani, cel relevant pentru orizontul 2030 fiind anul 2019.

➤ Eficiența internă și externă a sistemului de educație, de la educația timpurie la studiile post-doctorale, de la educația formală la cea non-formală, de la formarea profesională inițială și continuă până la accesul echitabil la învățare, în condiții de calitate, va fi în continuare obiectivul principal. Învățarea eficientă va rămâne o prioritate, iar formele și metodele de predare vor fi caracterizate prin diversitatea și flexibilitatea abordărilor pedagogice, și se vor concentra pe formarea deprinderii de a învăța și de acumula cunoștințe utile și a capacității de a aplica aceste deprinderi într-un spectru larg de domenii.

➤ Metodologia de evaluare, certificare și atestare a calității actului educațional, precum și a relevanței acestuia pe piața muncii se va alinia la procedurile de raportare la reperatele de performanță adoptate în Uniunea Europeană, și la cele mai bune practici existente pe plan mondial.

➤ Extinderea în continuare a cooperării internaționale.

4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT

Din analiza profilului economic al regiunii se poate aprecia că domeniile de formare profesională inițială prioritare sunt: comerț, turism și alimentație, construcții, mecanica prin calificări ce se adresează industriei navale, agricultura și industria alimentară. Prioritizarea acestora și ponderile recomandate pentru fiecare domeniu trebuie să țină cont de previziunile privind ocuparea (vezi capitolul Piața muncii).

Adaptarea formării profesionale inițiale la schimbările tehnologice și organizaționale din economie impun o serie de direcții de acțiune:

- Adaptări ale curriculum-ului național și în dezvoltare locală, realizate în parteneriat cu agenții economici;
- Dezvoltarea parteneriatului cu agenții economici pentru asigurarea condițiilor de desfășurare a instruirii practice și dezvoltarea formării continue a cadrelor didactice prin stagii la agenți economici;
- Asigurarea îndeplinirii standardelor de pregătire profesională prin implementarea sistemului de asigurare a calității în educație și formare profesională, inclusiv pentru stagiile de pregătire practică desfășurate la operatorii economici;
- Asigurarea unei pregătiri de bază largi cu competențe tehnice generale solide;
- Promovarea învățării pe tot parcursul întregii vieți;
- Adaptarea ofertei de formare profesională inițială la tendințele de dezvoltare economică.

5. PIAȚA MUNCII

5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)

5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii la nivelul Regiunii de Sud-Est²⁵

Populația activă din Regiunea Sud - Est număra, în 2017, 1020 mii persoane, respectiv 11,2% din populația activă a țării. Din punct de vedere al evoluției, în perioada 2002-2017, la nivelul regiunii Sud - Est, s-a înregistrat o reducere a populației active cu 275 mii persoane. Structura populației active din regiunea Sud Est în 2017 arată că populația activă de sex masculin este superioară celei de sex feminin cu 209 mii persoane, iar populația activă din mediul rural este cu 89 mii persoane mai redusă față de populația activă din mediul urban. Pe sexe, populația activă de sex masculin s-a redus în perioada 2002-2017 mai puțin (cu aprox. 130 mii persoane), comparativ cu reducerea populației active de sex feminin (cu 145 mii persoane).

Populația ocupată din regiunea Sud - Est număra în 2017 aproximativ 953 mii persoane ceea ce reprezenta 10,99% din populația ocupată a României. De-a lungul perioadei analizate, populația ocupată din Regiunea Sud - Est a cunoscut evoluții oscilante de la un an la altul, dar pe întreaga perioadă se înregistrează o scădere cu 207 mii persoane. Populația ocupată de sex masculin este preponderentă față de cea feminină (diferența de 185 mii persoane în 2017). Populația ocupată de sex masculin reprezenta în 2017 59,69% din totalul populației ocupate din regiune, față de doar 40,31% cât era ponderea populației ocupate de sex feminin. Populația ocupată din mediul urban a fost în 2017 de 520 mii persoane (59,7% din totalul populației ocupate la nivelul regiunii), iar cea din mediul rural de 433 mii persoane (45,41% din totalul populației ocupate la nivelul regiunii).

Numărul șomerilor (BIM) din regiunea Sud - Est se ridică în anul 2017 la 67 mii persoane, în scădere față de anul anterior cu 11 mii persoane. Din punct de vedere al evoluției șomajului în perioada 2002-2017 se constată că numărul șomerilor în 2017 a scăzut față de 2002 cu 68 mii persoane. Evoluția a fost însă oscilantă. Situația șomajului pe sexe arată că, în anul 2017, din totalul șomerilor, 69,12% sunt de sex masculin, respectiv 46 mii persoane, în scădere cu 28 mii față de anul 2002. Din punctul de vedere al distribuției șomerilor pe medii de rezidență, se constată că, în anul 2017, 50,89% din totalul șomerilor sunt în mediul urban, respectiv 34 mii persoane, în scădere cu 60 mii față de anul 2002. În mediul rural evoluția a înregistrat o scădere mult mai mică (cu 8 mii persoane în 2017, când se atinge numărul de 33 mii persoane față de 2002).

Rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) a crescut în anul 2015 față de anul 2002 ajungând la cea mai mare valoare din intervalul analizat, de 63,3%. În anul 2017 s-a înregistrat o scădere a ratei de activitate cu 1,6 puncte procentuale față de anul

²⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 a,b PIATA MUNCII”

2015, ajungându-se 61,7%, valoare inferioară celei înregistrate în 2002 (62,1%). De asemenea, se constată la nivelul Regiunii Sud - Est în anul 2017 o rată de activitate inferioară mediei naționale (67,3% la nivelul regiunii față de 53,7% la nivel național). Rata de activitate a populației de sex masculin, în anul 2017, este cu 23,8 de puncte procentuale peste rata de activitate a populației de sex feminin (73,4% rata la populația de sex masculin, 49,6% rata la populația de sex feminin). Rata de activitate a populației de sex masculin a cunoscut în perioada 2002-2017 o creștere cu 1,8 puncte procentuale, cu un maxim în anul 2015 (75,8%) în timp ce rata de activitate a populației de sex feminin a înregistrat o scădere cu 3,1 puncte procentuale. Rata de activitate în mediul urban este superioară celei pentru mediul rural cu 1,4 puncte procentuale (62,3% în mediul urban, față de 60,9% în mediul rural). În perioada 2002 - 2017, rata de activitate în mediul urban a crescut cu 3,2 puncte procentuale, în timp ce rata de activitate în mediul rural a scăzut cu 5,7 puncte procentuale.

Rata de ocupare la nivelul regiunii a fost în 2017 de 57,6%, mai mare cu 2,3 puncte procentuale față de anul 2002 atingând cea mai mare valoare din perioada analizată. Rata de ocupare la nivelul regiunii, în anul 2017, este inferioară mediei naționale de 63,9%. Rata de ocupare a populației de sex masculin a fost în 2017 cu 21 de puncte procentuale mai mare decât rata de ocupare a populației de sex feminin (67,9% rata la populația de sex masculin, 46,9% rata la populația de sex feminin). Valorile ratei de ocupare, pe medii de rezidență, în 2017, arată o ocupare mai mare a populației din mediul urban față de cea din mediul rural (58,5% rată de ocupare în mediul urban, față de 56,4% în mediul rural). În anul 2017, față de anul anterior, s-a înregistrat o creștere a ratei de ocupare atât în mediul urban cât și în mediul rural.

Rata șomajului (BIM) la nivelul Regiunii Sud Est se menține mai ridicată decât la nivel național, în anul 2017 (6,7% la nivelul regiunii față de 4,9% la nivel național). Pe întreaga perioadă analizată rata șomajului la nivelul regiunii a scăzut cu 3,7 puncte procentuale dar evoluția indicatorului a fost oscilantă. Rata șomajului la nivelul regiunii este mai scăzută în mediul urban (6,1%) față de mediul rural (7,4%) și mai mare în cazul populației de sex masculin (7,5%), față de populația de sex feminin (5,4%). În timp ce rata șomajului în mediul urban a înregistrat o scădere în perioada 2002-2017 cu 7 puncte procentuale, în mediul rural a înregistrat o creștere cu 0,5 puncte procentuale. Rata șomajului în rândul populației de sex feminin a cunoscut o evoluție oscilantă, dar, pe întregul interval de analiză a înregistrat o scădere importantă, de la 11,1% în 2002 la 5,7% în 2017. Rata șomajului la populația de sex masculin a avut de asemenea o evoluție oscilantă în perioada analizată, cu un maxim de 11% înregistrat în 2014, urmat de o scădere semnificativă în următorii doi ani, ajungând în 2017 la 6,1%.

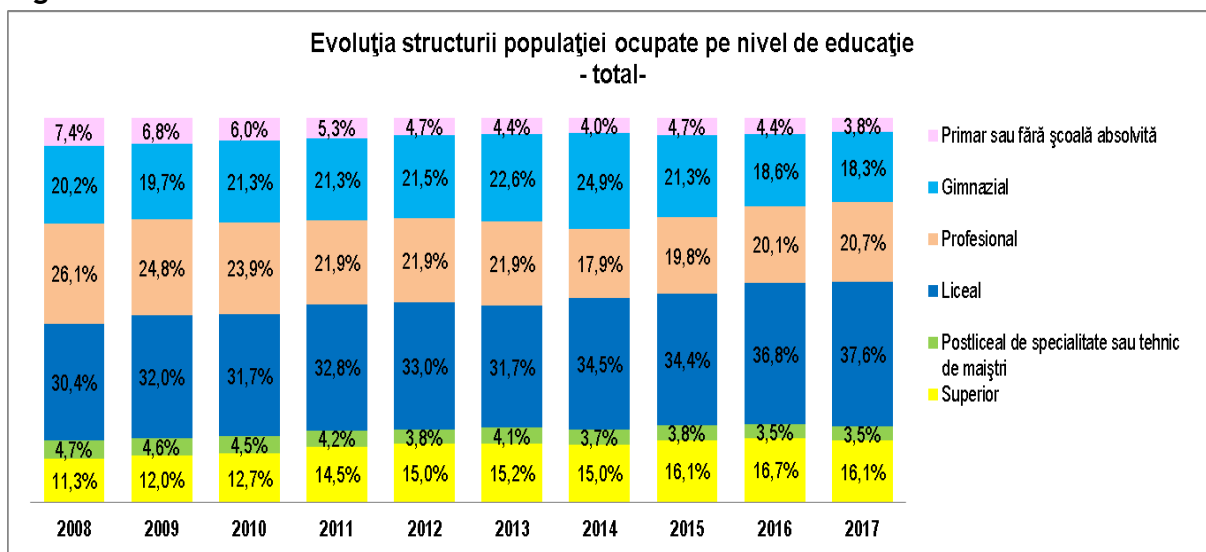
5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii²⁶

În ceea ce privește structura populației ocupate după nivelul de educație, la nivelul regiunii Sud - Est se constată că în perioada 2008-2017 s-a produs o creștere a ponderii populației

²⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 a,b PIATA MUNCII”

ocupate cu nivel de educație superior, pe seama scăderii ponderilor populației ocupate cu nivel mediu și cu nivel scăzut de educație. Ponderea populației ocupate cu nivel de educație profesional a scăzut drastic în perioada 2008 - 2014, cu 8,3 puncte procentuale (de la 26,1% în 2008 la 17,9% în 2014). Începând cu anul 2015, ponderea populației ocupate cu nivel de educație profesional a început să crească, ajungând în anul 2017 la 20,7%. Ponderea populației ocupate cu nivel de educație liceal a crescut, în perioada analizată, cu 6,4 puncte procentuale (de la 30,4% în 2008 la 37,6% în 2017). Populația cu nivel de educație postliceal a scăzut în perioada analizată cu 1,2 puncte procentuale (de la 4,7% în 2008 la 3,5% în 2017). În ceea ce privește populația ocupată cu nivel scăzut de educație, deși ponderea acestora a scăzut în perioada analizată cu 5,5 puncte procentuale aceasta se menține la valori ridicate (scădere de la 27,6% în 2008 la 22,1% în 2017).

Fig. 5.1.2

Sursa: INS

În mediul rural, ponderea populației ocupate cu nivel de educație superior, deși în creștere în perioada 2008-2017, reprezenta în 2017 doar 7% din totalul populației ocupate. Se remarcă o creștere în mediul rural a ponderii populației ocupate cu nivel de educație liceal, de la 20,5% în 2008 la 31% în 2017. Ponderea persoanelor ocupate cu nivel de educație profesional a scăzut, în perioada analizată, cu aproape 5 puncte procentuale (de la 26,7% în 2008 la 22% în 2017). Ponderea populației cu nivel scăzut de educație (gimnazial și primar sau fără școală absolvită), deși a înregistrat o scădere în perioada 2008-2017, se menține în 2017 la valori foarte ridicate, 38% din totalul populației ocupate din mediul rural, față de 9% în mediul urban.

Indicatorul nu este disponibil la nivel județean.

5.1.3. Șomajul de lungă durată²⁷

Datele Eurostat pe baza sondajelor de piața muncii indică pentru România, în 2017, un număr

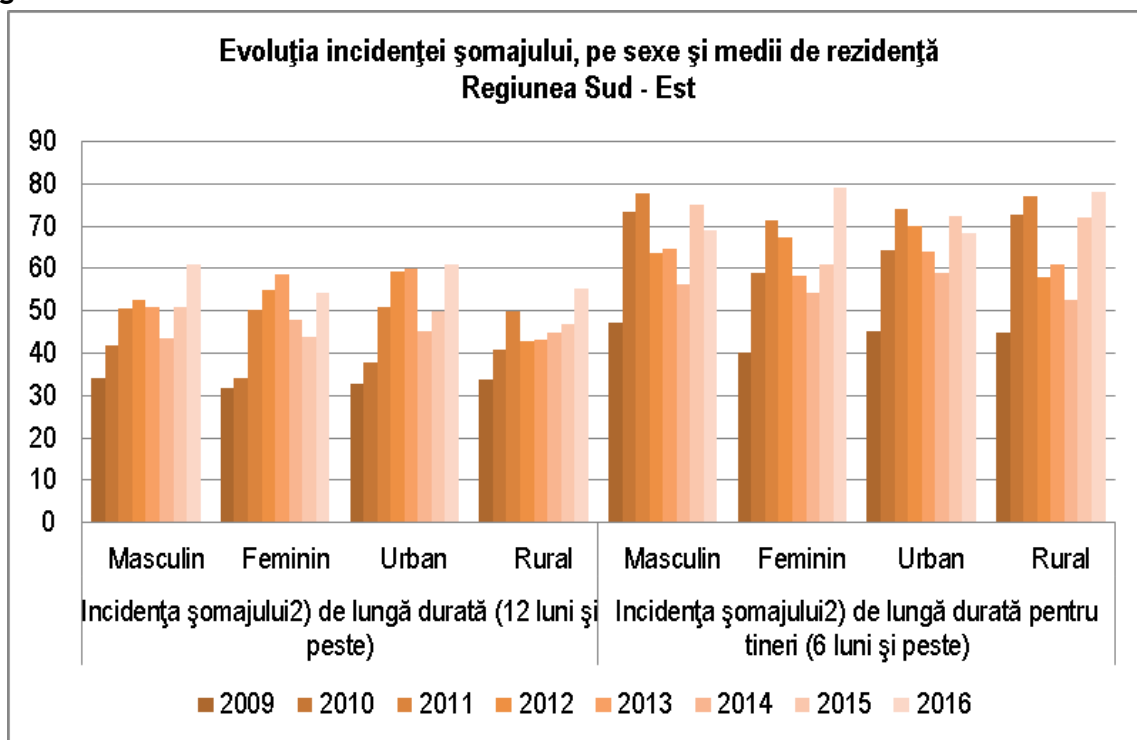
²⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 h PIATA MUNCII”

de persoane aflate în șomaj de lungă durată de 186,1 mii, ceea ce reprezintă un procent de 41,4% din totalul șomerilor și 2% din populația activă. În 2017, la nivelul Regiunii Sud - Est, se înregistrau 30,8 de mii persoane în șomaj de lungă durată ceea ce reprezintă 46,3% din totalul șomerilor și 3% din totalul populației active. Aceste valori plasează Regiunea Sud - Est pe a doua poziție între regiunile de dezvoltare ale României, după regiunea Sud Muntenia, cu cele mai mari valori privind șomajul de lungă durată.

În 2016, conform AMIGO, rata totală a șomajului de lungă durată la nivelul Regiunii Sud - Est era de 4,5%, a treia cea mai mare rată înregistrată între regiunile de dezvoltare ale României. Rata șomajului de lungă durată pentru tineri a avut în 2016, la nivelul Regiunii Sud - Est valoarea de 21,1%, valoare care plasează regiunea pe primul loc între regiunile țării cu cele mai mari rate ale șomajului de lungă durată în rândul tinerilor. Incidența șomajului de lungă durată a fost în Regiunea Sud - Est, în 2016, de 58,7%. Incidența șomajului de lungă durată pentru tineri a fost de 73,1%, valoare care plasează regiunea al doilea loc între regiunile de dezvoltare, din punctul de vedere al celor mai mari valori ale acestui indicator.

Rata șomajului de lungă durată pentru tinerii din mediul urban a fost în 2017, la nivelul Regiunii Sud - Est cu 6,3 puncte procentuale peste rata șomajului de lungă durată pentru tinerii din mediul rural (24,9% în mediul urban, 18,6% în mediul rural). Populația tânără de sex feminin înregistrează o rată a șomajului de lungă durată mai mare decât populația de sex masculin. Este de remarcat faptul că pentru tineri rata șomajului de lungă durată a crescut semnificativ în perioada 2009-2016, de la 9,4% în 2009 la 21,1% în 2016. Creșterea ratei șomajului de lungă durată în rândul tinerilor s-a înregistrat la toate categoriile: populația de sex feminin și de sex masculin, populația din mediul urban și cea din mediul rural.

Fig. 5.1.3

Sursa: INS, AMIGO

5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM)

5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică²⁸

Din analiza evoluției indicatorilor furnizați de BFM pentru perioada 2002-2017, rezultă evoluții în creștere, la nivel regional și în toate județele, a ratelor de activitate și de ocupare a resurselor de muncă²⁹. Cu toate acestea, se constată că în ultima perioadă, cuprinsă între anii 2014-2017, atât rata de activitate cât și rata de ocupare a resurselor de muncă au înregistrat scăderi, atât la nivelul regiunii cât și la nivelul tuturor județelor regiunii.

Este de semnalat faptul că în 2017 în județul Tulcea s-au înregistrat valori superioare mediilor regiunii dar nu și a celor naționale pentru rata de activitate și rata de ocupare a resurselor de muncă. Astfel, rata de activitate a atins valoarea de 67,9%, în creștere cu 10,1 procente față de 2002, iar rata de ocupare a resurselor de muncă a ajuns la 64,7%, în creștere cu 12,54% față de primul an al perioadei de analiză.

Rata șomajului înregistrat are în perioada analizată evoluții oscilante la nivelul regiunii și al tuturor județelor din regiune. Tendința generală a fost de scădere a ratei șomajului înregistrat la nivel regional și în toate județele componente ale regiunii, cu excepția județelor Vrancea și Buzău. În 2017, BFM raportează pentru județul Tulcea o rată a șomajului³⁰ de 4,7% (față de 5,6% la nivelul regiunii și 4% la nivel național), în scădere cu 4,9 procente față de anul 2002.

5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale³¹

Se constată, pentru perioada 2008- 2017, la nivelul Regiunii Sud - Est, o scădere a populației ocupate civile în aproape toate activitățile economiei naționale, cu excepția activităților: Construcții, Comerț cu ridicata și cu amănuntul, Repararea autovehiculelor și motocicletelor, Hoteluri și restaurante, Informații și comunicații, Activități profesionale științifice și tehnice, Activități de servicii administrative și activități de servicii suport, Activități de spectacole, culturale și recreative, în care populația ocupată civilă a crescut.

Ponderile populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale au înregistrat creșteri în perioada 2008-2016 la nivelul regiunii Sud - Est în următoarele activități: Distribuția apei, salubritate. gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare,

²⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 c PIATA MUNCII”

²⁹ Calculate ca procent al populației active civile, respectiv al populației ocupate civile din totalul resurselor de muncă. Resursele de muncă includ populația în vârstă de muncă, mai puțin persoanele pensionate anticipat și cele în incapacitate permanentă de muncă, la care se adaugă salariații sub și peste vârsta de muncă și alte persoane sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

³⁰ Rata șomajului înregistrat se calculează ca procent din totalul populației active civile

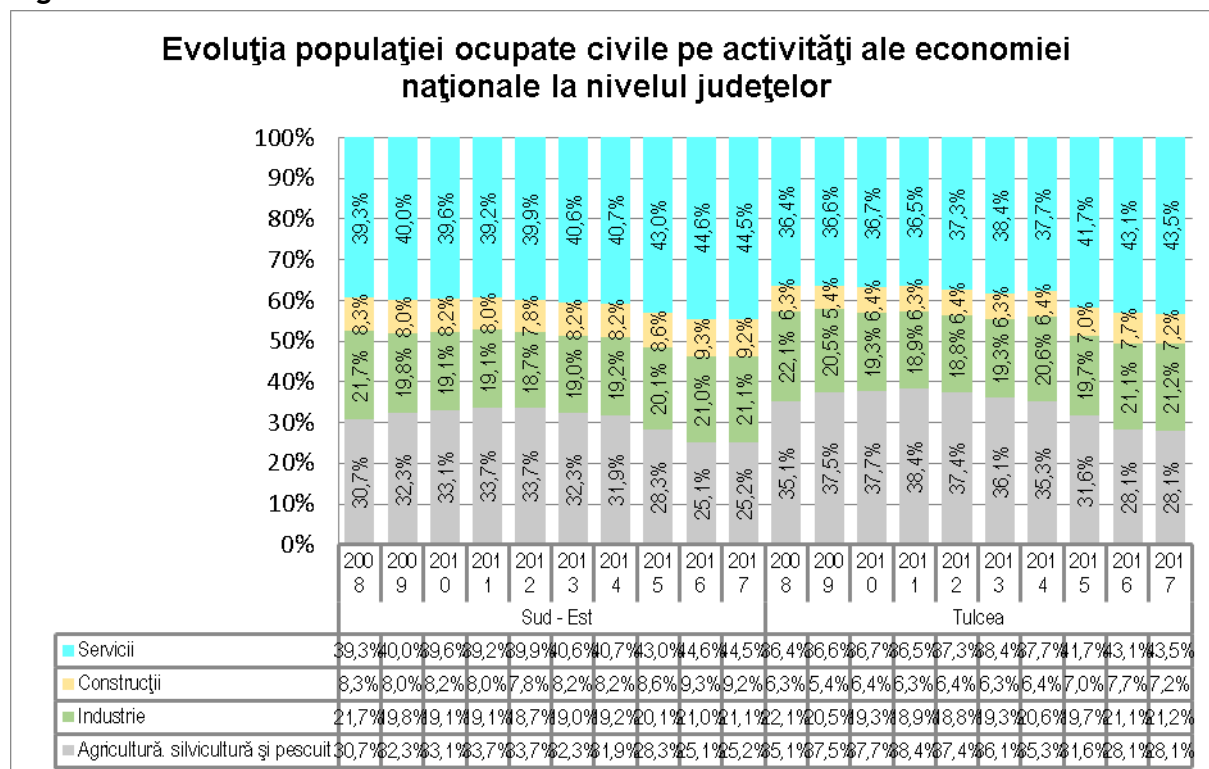
³¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 d PIATA MUNCII”

Construcții, Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, Transport și depozitare, Hoteluri și restaurante, Informații și comunicații, Activități profesionale, științifice și tehnice, Activități de servicii administrative și activități de servicii suport, Activități de spectacole, culturale și recreative.

La nivelul județului Tulcea în anul 2017 activitatea economică cu cea mai mare populație civilă ocupată a fost reprezentată de *Servicii*, cu 35 mii persoane, dintre acestea, *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul* împreună cu *Repararea autovehiculelor și motocicletelor* concentrând cel mai mare număr al populației ocupate, de 9,9 mii persoane. Pe locul al doilea se situează *Agricultura, silvicultura și pescuitul* cu o populație civilă ocupată de 22,6 mii persoane. 17,1 mii persoane erau angajate în domeniul *Industriei*, dintre care 14 mii în *Industria prelucrătoare*.

În perioada 2008-2017 populația civilă ocupată a înregistrat creșteri în următoarele activități ale economiei naționale: *Comerț cu ridicata și cu amănuntul și Repararea autovehiculelor și motocicletelor* (creștere cu 1,9 mii persoane), *Hoteluri și restaurante* (creștere cu 0,9 mii persoane), *Informații și comunicații* (creștere cu 0,7 mii persoane), *Distribuția apei; Salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare* (creștere cu 0,6 mii persoane), *Construcții* (creștere cu 0,3 mii persoane), *Transport și depozitare* (creștere cu 0,3 mii persoane), *Activități de servicii administrative și activități de servicii suport* (creștere cu 0,3 mii persoane), *Activități profesionale, științifice și tehnice* (creștere cu 0,2 mii persoane), *Activități de spectacole, culturale și recreative* (creștere cu 0,1 mii persoane).

Fig 5.2.2

Sursa: INS, AMIGO

Cele mai importante scăderi ale populației ocupate civile au înregistrat, în perioada

analizată, *Agricultura, silvicultura și pescuitul* (scădere cu 7,9 mii persoane), *Industria prelucrătoare* (scădere cu 2,6 mii persoane), *Învățământ* (scădere cu 0,7 mii persoane) și *Sănătate și asistență socială*, respectiv *Administrație publică și apărare* (scădere cu 0,4 mii persoane). Dacă în cazul învățământului scăderea populației ocupate se poate explica prin faptul că populația școlară a fost în toată perioada analizată în scădere, deci se fundamentează pe o lipsă de locuri de muncă, în cazul sănătății și asistenței sociale se pare că este mai degrabă o situație generată de un deficit de forță de muncă, cauzat de emigrația semnificativă de cadre medicale.

5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați³²

La sfârșitul anului 2017 la nivelul județului Tulcea erau înregistrați 3951 șomeri, față de 3461 șomeri în 2007, în creștere cu 14,15% față de anul 2007.

Conform BFM, rata șomajului înregistrat la nivel regional cunoaște o evoluție fluctuantă în intervalul 2008-2017, cea mai mare valoare înregistrându-se în anul 2012, de 5309 șomeri înregistrați.

Evoluția șomajului pe nivele de educație arată o creștere a numărului de șomeri în perioada 2007-2016 pentru primele două nivele de educație. Cea mai mare creștere a numărului de șomeri înregistrați este la nivelul de educație liceal și postliceal la care se constată o creștere cu 280 șomeri în anul 2016 față de anul 2008. În aceeași perioadă, șomajul înregistrat la nivelul de educație primar, gimnazial și profesional a înregistrat o creștere de 213 șomeri, în timp ce pentru nivelul universitar se constată o scădere (neseemnificativă) de 3 persoane.

Ponderea șomerilor înregistrați cu nivel de educație primar, gimnazial și profesional a înregistrat la nivelul județului o scădere în perioada 2007-2011, urmată de o creștere în perioada 2012-2017, ajungând la 78,4%. Ponderea șomerilor înregistrați cu nivel de educație liceal și postliceal a avut o evoluție oscilantă în perioada analizată, atingând procentul de 20,1% în 2017. Șomerii înregistrați cu nivel de educație universitar au avut o pondere din totalul șomerilor înregistrați din regiune în creștere în perioada 2007-2011, urmată de o perioadă de scădere continuă până în 2017 când ponderea a fost de 1,5%, mai mică decât cea din 2007, de 1,8%.

5.4. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante

5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale³³

Structura locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale în anul 2017, la nivelul județului Tulcea, arată că activitățile cu cele mai mari valori sunt: *Comerț cu ridicata*

³² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 e PIATA MUNCII”

³³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 g PIATA MUNCII”

și cu amănuntul, Sanatate și asistență socială, Industria prelucrătoare, Construcții, Învățământ, Transport și depozitare, Agricultură. În perioada 2008-2017 au înregistrat creșteri ale numărului de locuri de muncă vacante activități precum Comerț cu ridicata și cu amănuntul, Agricultură, Hoteluri și restaurante, Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, Activități de servicii administrative și activități de servicii suport.

Tabel 5.4.1.1 Locuri de muncă vacante pe activități ale economiei naționale în județul Tulcea

zeci persoane

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TOTAL	4765	4381	4063	4067	4282	4276	4446	4489	4638	4808
A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	210	248	251	256	270	273	296	313	325	335
01 Agricultură, vanatoare și servicii anexe	141	152	161	157	166	175	193	217	229	237
02-03 Silvicultură și exploatare forestieră; Pescuit și acvacultura	69	97	90	99	105	98	103	96	96	98
INDUSTRIE	1643	1395	1289	1242	1345	1335	1437	1307	1332	1386
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	73	54	61	64	60	37	42	49	49	62
08 Alte activități extractive	71	51	59	62	58	35	41	48	48	56
09 Activități de servicii anexe extractivei	2	3	2	2	2	2	1	1	1	6
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	1438	1200	1092	1019	1113	1131	1240	1095	1103	1139
10 Industria alimentară	224	203	152	108	116	137	149	156	161	172
11 Fabricarea băuturilor	44	27	27	27	29	31	31	29	25	23
13 Fabricarea produselor textile	:	:	:	:	:	:	11	:	3	4
14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	373	234	257	244	246	251	268	272	243	230
15 Tabăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinarie, harnasamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	22	:	16	:	22	15	1	7	16	0
16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și pluta, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie	13	15	1	:	:	:	4	:	6	8

si din alte materiale vegetale impletite										
17 Fabricarea hartiei si a produselor din hartie	:	:	:	7	7	:	:	:	:	3
18 Tiparire si reproducerea pe suporti a inregistrarilor	2	:	:	:	:	2	3	:	2	2
19 Fabricarea produselor de cocserie si a produselor obtinute din prelucrarea titeiului	2	:	:	:	:	:	:	:	:	:
20 Fabricarea substantelor si a produselor chimice	1	1	:	0	5	1	1	:	5	2
22 Fabricarea produselor din cauciuc si mase plastice	5	:	:	:	4	5	3	:	2	11
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetale	33	18	20	28	30	40	50	41	38	45
24 Industria metalurgica	79	113	116	102	90	79	72	70	71	76
25 Industria constructiilor metalice si a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje si instalatii	128	127	111	84	90	103	87	73	80	71
26 Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	0	:	:	:	:	:	:	:	15	18
27 Fabricarea echipamentelor electrice	1	:	:	:	:	:	:	:	:	:
28 Fabricarea de masini, utilaje si echipamente n.c.a.	8	3	2	2	3	3	3	4	3	3
30 Fabricarea altor mijloace de transport	430	393	357	369	420	432	515	415	408	428
31 Fabricarea de mobila	27	27	18	17	19	13	22	20	17	27
32 Alte activitati industriale n.c.a.	7	1	:	:	:	:	1	:	1	7
33 Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	41	40	15	30	33	19	21	6	8	9
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	45	46	45	48	44	42	39	41	40	39
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA	87	95	91	111	128	125	117	122	141	147

DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE										
36 Captarea, tratarea si distributia apei	45	53	46	51	64	67	63	48	50	59
37 Colectarea si epurarea apelor uzate	6	6	5	6	7	7	7	14	19	14
38-39 Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor; activitati de recuperare a materialelor reciclabile; Activitati si servicii de decontaminare	37	36	40	55	57	51	47	60	72	74
F CONSTRUCTII	338	235	252	274	320	280	296	341	346	331
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR	628	560	563	605	647	664	645	703	725	763
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	249	233	203	222	205	210	193	207	215	246
49 Transporturi terestre si transporturi prin conducte	80	70	61	70	60	60	51	54	53	64
50 Transporturi pe apa	30	31	25	25	27	27	32	28	29	27
52 Depozitare si activitati auxiliare pentru transporturi	98	91	80	85	80	90	80	95	88	107
53 Activitati de posta si de curier	41	41	38	42	39	34	30	30	45	48
I HOTELURI SI RESTAURANTE	119	135	114	126	130	140	172	184	196	231
J INFORMATII SI COMUNICATII	35	23	28	36	35	40	38	35	38	35
58 Activitati de editare	3	2	2	13	5	8	6	6	10	4
59-60 Activitati de productie cinematografica, video si de programe de televiziune; inregistrari audio si activitati de editare muzicala; Activitati de difuzare si transmitere de programe	5	1	0	:	:	:	1	:	:	1
61 Telecomunicatii	22	17	19	17	23	23	23	21	23	21
62-63 Activitati de servicii in tehnologia informatiei; Activitati de servicii informatice	5	5	7	6	6	9	9	9	6	10

K INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI	61	60	55	55	57	52	51	53	53	48
64 Intermedieri financiare, cu exceptia activitatilor de asigurari si ale fondurilor de pensii	44	42	42	43	44	40	40	42	43	41
65 Activitati de asigurari, reasigurari si ale fondurilor de pensii (cu exceptia celor din sistemul public de asigurari sociale)	16	13	13	11	9	8	6	5	4	3
66 Activitati auxiliare intermedierilor financiare, activitati de asigurare si fonduri de pensii	1	5	1	1	4	4	5	5	6	5
L TRANZACTII IMOBILIARE	26	29	17	21	16	12	13	14	19	18
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	89	101	79	83	96	118	120	117	126	125
72 Cercetare-dezvoltare	11	24	18	17	17	18	20	19	20	20
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPT	123	110	89	92	114	121	150	154	162	161
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	322	325	276	256	246	233	247	252	270	277
P INVATAMANT	415	430	379	378	370	364	347	343	340	341
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	450	425	403	359	356	356	364	376	403	420
R ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE	19	35	34	30	35	40	39	44	41	42
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	38	39	32	34	40	38	40	47	47	48

Evoluția privind ponderea activităților economiei naționale la nivelul județului Tulcea se poate observa din tabelul următor:

Tabel 5.4.1.2 Ponderea locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale în județul Tulcea

CAEN Rev.2 (activitati ale economiei nationale)	Ani									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TOTAL	4765	4381	4063	4067	4282	4276	4446	4489	4638	4808
A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	4,4%	5,7%	6,2%	6,3%	6,3%	6,4%	6,7%	7,0%	7,0%	7,0%
01 Agricultura, vanatoare si servicii anexe	3,0%	3,5%	4,0%	3,9%	3,9%	4,1%	4,3%	4,8%	4,9%	4,9%
02-03 Silvicultura si exploatare forestiera; Pescuit si acvacultura	1,4%	2,2%	2,2%	2,4%	2,4%	2,3%	2,3%	2,1%	2,1%	2,0%
INDUSTRIE	34,5%	31,8%	31,7%	30,5%	31,4%	31,2%	32,3%	29,1%	28,7%	28,8%
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	1,5%	1,2%	1,5%	1,6%	1,4%	0,9%	0,9%	1,1%	1,0%	1,3%
08 Alte activitati extractive	1,5%	1,2%	1,5%	1,5%	1,4%	0,8%	0,9%	1,1%	1,0%	1,2%
09 Activitati de servicii anexe extractiei	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	30,2%	27,4%	26,9%	25,1%	26,0%	26,5%	27,9%	24,4%	23,8%	23,7%
10 Industria alimentara	4,7%	4,6%	3,7%	2,6%	2,7%	3,2%	3,3%	3,5%	3,5%	3,6%
11 Fabricarea bauturilor	0,9%	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%	0,5%	0,5%
13 Fabricarea produselor textile	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	0,1%	0,1%
14 Fabricarea articolelor de imbracaminte	7,8%	5,3%	6,3%	6,0%	5,7%	5,9%	6,0%	6,1%	5,2%	4,8%
15 Tabacirea si finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj si marochinarie, harnasamentelor si incaltamintei; prepararea si vopsirea blanurilor	0,5%	0,0%	0,4%	0,0%	0,5%	0,3%	0,0%	0,2%	0,3%	0,0%
16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn si pluta, cu exceptia mobilei; fabricarea articolelor din paie si din alte materiale vegetale impletite	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,2%
17 Fabricarea hartiei si a produselor din hartie	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
18 Tiparire si reproducerea pe suporti a inregistrarilor	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
19 Fabricarea produselor de cocserie si a produselor obtinute din prelucrarea titeiului	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
20 Fabricarea substantelor si a produselor chimice	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%

22 Fabricarea produselor din cauciuc si mase plastice	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetale	0,7%	0,4%	0,5%	0,7%	0,7%	0,9%	1,1%	0,9%	0,8%	0,9%
24 Industria metalurgica	1,7%	2,6%	2,8%	2,5%	2,1%	1,8%	1,6%	1,6%	1,5%	1,6%
25 Industria constructiilor metalice si a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje si instalatii	2,7%	2,9%	2,7%	2,1%	2,1%	2,4%	1,9%	1,6%	1,7%	1,5%
26 Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,4%
27 Fabricarea echipamentelor electrice	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
28 Fabricarea de masini, utilaje si echipamente n.c.a.	0,2%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
30 Fabricarea altor mijloace de transport	9,0%	9,0%	8,8%	9,1%	9,8%	10,1%	11,6%	9,3%	8,8%	8,9%
31 Fabricarea de mobila	0,6%	0,6%	0,4%	0,4%	0,5%	0,3%	0,5%	0,5%	0,4%	0,6%
32 Alte activitati industriale n.c.a.	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
33 Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	0,9%	0,9%	0,4%	0,7%	0,8%	0,4%	0,5%	0,1%	0,2%	0,2%
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	0,9%	1,0%	1,1%	1,2%	1,0%	1,0%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	1,8%	2,2%	2,2%	2,7%	3,0%	2,9%	2,6%	2,7%	3,0%	3,0%
36 Captarea, tratarea si distributia apei	0,9%	1,2%	1,1%	1,3%	1,5%	1,6%	1,4%	1,1%	1,1%	1,2%
37 Colectarea si epurarea apelor uzate	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,3%	0,4%	0,3%
38-39 Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor; activitati de recuperare a materialelor reciclabile; Activitati si servicii de decontaminare	0,8%	0,8%	1,0%	1,3%	1,3%	1,2%	1,1%	1,3%	1,5%	1,5%
F CONSTRUCTII	7,1%	5,4%	6,2%	6,7%	7,5%	6,6%	6,7%	7,6%	7,5%	6,9%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA	13,2%	12,8%	13,9%	14,9%	15,1%	15,5%	14,5%	15,7%	15,6%	15,9%

AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR										
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	5,2%	5,3%	5,0%	5,5%	4,8%	4,9%	4,3%	4,6%	4,6%	5,1%
49 Transporturi terestre si transporturi prin conducte	1,7%	1,6%	1,5%	1,7%	1,4%	1,4%	1,2%	1,2%	1,1%	1,3%
50 Transporturi pe apa	0,6%	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%
52 Depozitare si activitati auxiliare pentru transporturi	2,1%	2,1%	2,0%	2,1%	1,9%	2,1%	1,8%	2,1%	1,9%	2,2%
53 Activitati de posta si de curier	0,9%	0,9%	0,9%	1,0%	0,9%	0,8%	0,7%	0,7%	1,0%	1,0%
I HOTELURI SI RESTAURANTE	2,5%	3,1%	2,8%	3,1%	3,0%	3,3%	3,9%	4,1%	4,2%	4,8%
J INFORMATII SI COMUNICATII	0,7%	0,5%	0,7%	0,9%	0,8%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,7%
58 Activitati de editare	0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%
59-60 Activitati de productie cinematografica, video si de programe de televiziune; inregistrari audio si activitati de editare muzicala; Activitati de difuzare si transmitere de programe	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
61 Telecomunicatii	0,5%	0,4%	0,5%	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%
62-63 Activitati de servicii in tehnologia informatiei; Activitati de servicii informatice	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%
K INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI	1,3%	1,4%	1,4%	1,3%	1,3%	1,2%	1,1%	1,2%	1,1%	1,0%
64 Intermedieri financiare, cu exceptia activitatilor de asigurari si ale fondurilor de pensii	0,9%	1,0%	1,0%	1,1%	1,0%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%
65 Activitati de asigurari, reasigurari si ale fondurilor de pensii (cu exceptia celor din sistemul public de asigurari sociale)	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
66 Activitati auxiliare intermedierilor financiare, activitati de asigurare si fonduri de pensii	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
L TRANZACTII IMOBILIARE	0,5%	0,7%	0,4%	0,5%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	1,9%	2,3%	1,9%	2,0%	2,2%	2,8%	2,7%	2,6%	2,7%	2,6%
72 Cercetare-dezvoltare	0,2%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI	2,6%	2,5%	2,2%	2,3%	2,7%	2,8%	3,4%	3,4%	3,5%	3,4%

ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT										
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	6,8%	7,4%	6,8%	6,3%	5,7%	5,4%	5,6%	5,6%	5,8%	5,8%
P INVATAMANT	9%	10%	9%	9%	9%	9%	8%	8%	7%	7%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	9,4%	9,7%	9,9%	8,8%	8,3%	8,3%	8,2%	8,4%	8,7%	8,7%
R ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE	0,4%	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%	0,9%	0,9%	1,0%	0,9%	0,9%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	0,8%	0,9%	0,8%	0,8%	0,9%	0,9%	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%

5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații³⁴

Pe grupe majore de ocupații se observă că, în anul 2017, la nivelul regiunii, cele mai solicitate au fost locurile de muncă pentru *Specialiști în diverse domenii de activitate* (1280 locuri, cu 200 de locuri mai multe decât în anul precedent), *Lucrători în domeniul serviciilor* (759 locuri) *Muncitori calificați și asimilați* (632 locuri).

Tabel 5.4.2

Grupe majore de ocupații (ISCO-08)	Ani						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori	60	75	80	135	126	182	207
Specialiști în diverse domenii de activitate	292	542	389	635	699	1080	1280
Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic	122	125	182	210	259	371	422
Funcționari administrativi	67	91	106	110	139	210	227
Lucrători în domeniul serviciilor	152	218	250	350	561	709	759
Lucrători calificați în agricultura, silvicultura și pescuit	:	3	3	3	4	13	18
Muncitori calificați și asimilați	152	180	183	238	344	994	632
Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	467	364	232	346	311	242	267
Muncitori necalificați	250	275	270	273	318	682	479

Sursa: ISCO 08

³⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 f PIATA MUNCII”

5.5 Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)³⁵

5.5.1. Proiecția numărului mediu de salariați

Conform studiului realizat de Comisia Națională de Prognoză Proiecția principalilor indicatori economico - sociali în profil teritorial până în 2021, numărul mediu de salariați va crește continuu până în 2021 în toate județele regiunii. Pentru județul Tulcea se prognozează o creștere de 19,9%. Creșteri importante se estimează în toate județele regiunii.

Tabel 5.5.1

Regiune / județ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2016	Creștere 2021 față de 2016
Total	512,8	520,5	542,9	563,5	584,4	605,4	92,6	18,1%
Braila	63,0	63,6	66,4	69,0	71,6	74,0	11,0	17,5%
Buzau	77,9	78,4	81,8	84,9	87,9	90,8	12,9	16,6%
Constanta	167,2	168,2	175,0	181,1	187,0	194,2	27,0	16,1%
Galati	107,0	109,8	114,4	118,7	123,4	127,9	20,9	19,5%
Tulcea	43,2	44,1	46,2	48,1	50,1	51,8	8,6	19,9%
Vrancea	54,5	56,4	59,1	61,6	64,4	66,6	12,1	22,2%

5.5.2. Evoluția ratei șomajului înregistrat

Conform studiului realizat de Comisia Națională de Prognoză Proiecția principalilor indicatori economico - sociali în profil teritorial până în 2021, Regiunea Sud - Est va înregistra în 2021 o importantă scădere a numărului de șomeri înregistrați la sfârșitul anului, atât ca valoare absolută cât și ca pondere.

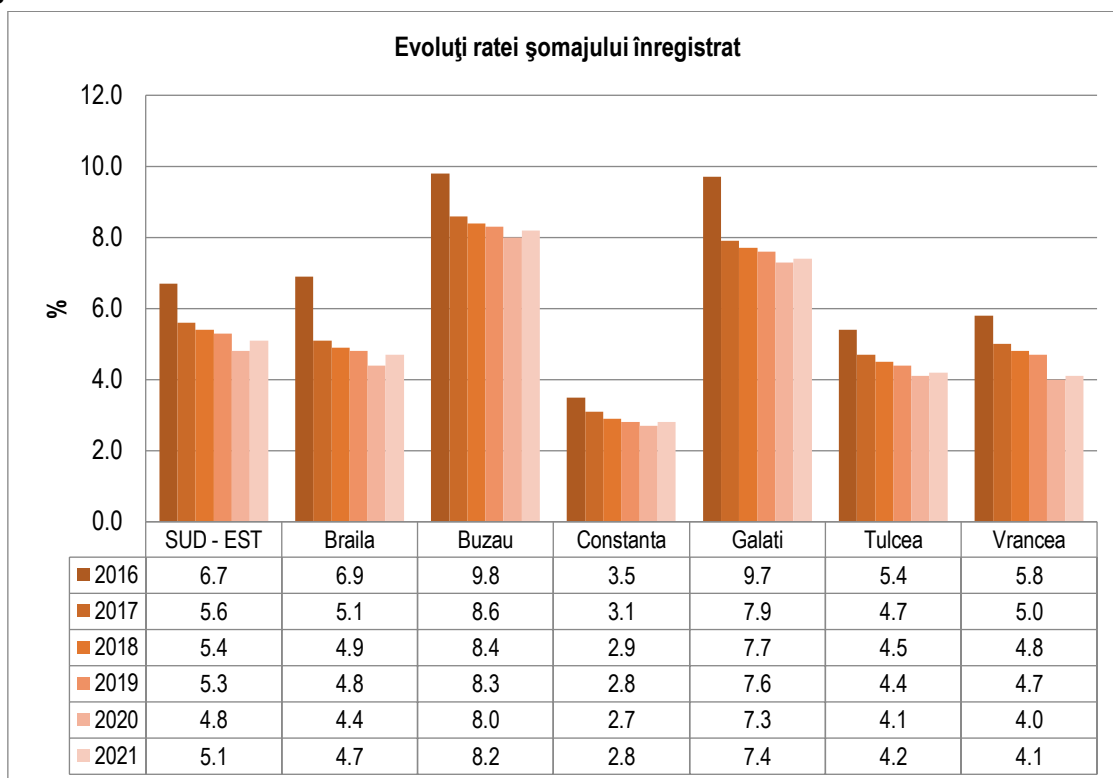
Rata șomajului înregistrat este estimat că va scădea în toate județele regiunii, în perspectiva anului 2021. Cea mai mare scădere se estimează pentru județul Galați, cu 2,3 puncte procentuale. Cea mai mică scădere se estimează pentru județul Constanța, cu doar 0,7 puncte procentuale. Conform estimărilor, se vor menține importante decalaje între județele regiunii. Rata șomajului înregistrat estimat pentru județul Tulcea, la orizontul anului 2021 va fi de doar 4,2%, în scădere cu 1,2% față de 2016.

Tabel 5.5.2

Regiune / județ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	6,7	5,6	5,4	5,3	4,8	5,1
Braila	6,9	5,1	4,9	4,8	4,4	4,7
Buzau	9,8	8,6	8,4	8,3	8,0	8,2
Constanta	3,5	3,1	2,9	2,8	2,7	2,8
Galati	9,7	7,9	7,7	7,6	7,3	7,4
Tulcea	5,4	4,7	4,5	4,4	4,1	4,2
Vrancea	5,8	5,0	4,8	4,7	4,0	4,1

³⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăesc în anexa „3i Prognoza_profil_teritorial

Fig. 5.5.2

Sursa: Comisia Națională de Prognoza

5.6. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă

5.6.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European - CEDEFOP

Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung realizată de CEDEFOP în anul 2016, la nivelul fiecărui stat membru al UE 28 evidențiază o serie de tendințe privind cererea expandată și cererea de înlocuire a forței de muncă la orizontul anului 2025.

În cazul României, valorile pentru cererea de înlocuire la muncitori în agricultură și pescuit, la orizontul 2025, de peste 2 milioane de locuri de muncă, sugerează că studiul pornește de la structura populației ocupate în agricultură în care sunt incluse persoanele cu statut profesional de lucrători pe cont propriu și lucrători familiari neremunerați și introduce ipoteze de lucru care conduc la scăderi modeste ale populației ocupate în agricultură în perspectiva 2025. Mai mult, ultimele date ale INS arată că în 2016 populația ocupată în agricultură a fost de 1728,6 mii persoane, în scădere cu peste 783 de mii față de anul 2012. Aceste date arată că rezultatele studiului CEDEFOP în cazul României trebuie utilizate cu prudență.

Pe baza previziunilor realizate de CEDEFOP privind oportunitățile de locuri de muncă în perspectiva 2025 se poate estima care sunt cererile de calificări pe nivele de educație și filiere.

În acest scop față de datele din tabelul de mai sus au fost eliminate grupele de ocupații:

- Muncitori necalificați, având în vedere că IPT nu se adresează acestei grupe;
- Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit, având în vedere gradul mare de distorsionare pe care îl introduce această grupă datorită populației ocupate cu statut profesional lucrători pe cont propriu și lucrători familiari neremunerați care sunt asociate mai curând cu agricultura de subsistență și cu lipsa alternativelor decât cu oportunitățile de locuri de muncă.

Grupelor de ocupații reținute le-au fost asociate nivelul de educație la intrare în piața muncii și traseul de formare profesională conform tabelului de mai jos.

Tabelul 5.6.1. 1 Oportunități de locuri de muncă și criterii asociate pentru IPT

Oportunități de locuri de muncă - CEDEFOP			Criterii asociate	
Grupe de ocupații	Valoare mii pers.	Ponderi	Nivel de educație la intrare în piața muncii	Traseul de formare
Total	1588	100.0%		
Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori	55	3.5%	învățământ superior	prin învățământ liceal
Specialiști în diverse domenii de activitate	454	28.6%	învățământ superior	prin învățământ liceal
Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic	204	12.8%	IPT	preponderent prin învățământ liceal tehnologic
Funcționari administrativi	122	7.7%	preponderent învățământ superior	2/3 prin învățământ liceal teoretic și vocațional 1/3 prin învățământ liceal tehnologic
Lucrători în domeniul serviciilor	357	22.5%	IPT	preponderent prin învățământul profesional
Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	124	7.8%	IPT	preponderent prin învățământul profesional
Muncitori calificați și asimilați	272	17.1%	IPT	preponderent prin învățământul profesional

Prin această analiză sunt estimate ponderile pentru oportunitățile de locuri de muncă pe niveluri de educație și filiere, la orizontul anului 2025 din tabelul următor:

Tabelul 5.6.1.2 Ponderi propuse pentru învățământul liceal și profesional

Pondere sugerată liceu filiera teoretică, tehnologică și vocațională	52.6%
Pondere sugerată învățământ profesional	47.4%
Pondere sugerată liceu tehnologic	15,4%
Pondere sugerată IPT	62,8 %

5.6.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale

Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale (INCSMPS) a realizat, Studiu previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020. Studiul a fost realizat de către INCSMPS în calitate de partener în cadrul Proiectului strategic cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 „Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii”, proiect al cărui lider de parteneriat a fost Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung a fost realizată utilizând o metodologie similară cu cea utilizată de Universitatea Cambridge în modelul de prognoză utilizat de CEDEFOP, dar prezintă unele abordări inovative generate de gradul mult mai mare de detaliere a informațiilor dorite.

În cadrul metodologiei studiului, s-a realizat o proiecție a cererii potențiale de forță de muncă, reprezentând volumul de forță de muncă (număr persoane) estimat ca necesar pentru derularea activităților economice, în termeni de populație ocupată. Acest nivel va fi satisfăcut când numărul persoanelor efectiv ocupate este egal cu nivelul estimat ca necesar de populație ocupată; în celelalte cazuri vom avea un deficit sau un excedent față de necesarul de populație ocupată. Cererea potențială estimează necesarul de populație ocupată, însă evoluția populației efectiv ocupate depinde nu numai de evoluțiile economiei ci și de o multitudine de alți factori (ex. factori demografici, migrație, potrivirea calitativă între cererea și oferta de forță de muncă etc.). În consecință, cererea potențială de forță de muncă nu trebuie confundată cu populația ocupată (deși are valori aparent identice sau apropiate față de aceasta) și nu trebuie considerată ca cerere efectivă în termeni de locuri de muncă vacante. În schimb, previziunile privind cererea potențială oferă repere de analiză pentru evoluția structurii cererii pe sectoare de activitate, ocupații, niveluri de calificare, domenii de pregătire profesională. Pentru estimarea cererii potențiale s-a utilizat o tehnică de modelare econometrică.

A fost estimată și cererea înlocuită (definită ca număr de locuri de muncă rezultate din retragerea participanților la activitatea economică ca urmare a pensionărilor și a altor pierderi naturale pentru orizontul de prognoză). Este de menționat că cererea înlocuită este o variabilă intermediară, astfel încât valorile ei nu descriu decât evoluții ale unor structuri economice trecute. Mai mult, lipsa unor informații detaliate cu privire la structura pe vârste a populației ocupate a făcut ca estimarea să fie făcută pe grupe de vârstă și în ipoteze care

induc un anumit grad de eroare al estimării. Prin urmare, aceste estimări trebuie privite cu rezerve.

Utilizând cele două variabile (cererea potențială și cererea înlocuită) s-a estimat cererea agregată de forță de muncă pentru anul 2013 și s-a extins prognoza pentru orizontul 2020. Analizând informațiile cu privire la dinamica cererii potențiale (măsura creării sau distrugerii de locuri de muncă în viitor) și a cererii înlocuite s-au estimat locurile de muncă disponibile, în ipotezele de calcul al celor două variabile. Acest indicator poate lua valori pozitive dacă există cerere potențială sau dacă aceasta indică distrugere de locuri de muncă dar nivelul cererii înlocuite este mai mare decât distrugerea de locuri de muncă.

Modelul econometric macroeconomic utilizat pentru estimarea cererii de forță de muncă la nivel național a utilizat serii de date de la Institutul Național de Statistică, pentru perioada 2000-2008 privind:

- populația ocupată în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)
- valoarea investițiilor brute în bunuri corporale în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)
- valoarea adăugată brută în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)
- valoarea costului mediu lunar al salariaților în activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN REV1)

Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung a fost realizată în **trei tipuri de scenarii**:

❖ Scenariul MODERAT a fost construit pe baza următoarelor ipoteze:

- evoluția valorii adăugate brute (VAB) conform prognozelor Comisiei Naționale de Prognoză (Prognoza de primăvară 2011) pentru perioada 2011-2013
- pentru perioada 2014 - 2020 s-a presupus următoarea evoluție a valorii adăugate brute: un ritm anual de creștere în industrie de 1,0325, un ritm de 1,0305 în construcții și respectiv un ritm anual de creștere în servicii de 1,0165 (valori calculate ca o medie aritmetică a ritmurilor anuale de creștere așteptate pentru perioada 2011 - 2012). S-a considerat că în cadrul fiecărei ramuri, diviziunile componente urmează evoluția ramurii. S-a optat pentru alegerea pentru perioada 2014-2020 a unor ritmuri de creștere a VAB inferioare anului 2013 deoarece s-a dorit luarea în considerare a prezumtivei crize economice pe care specialiștii o previzionează după anul 2013.
- pentru evoluția Costului forței de muncă pentru anii 2009 și 2010 s-a ținut cont de valorile reale publicate de Institutul Național de Statistică, în timp ce pentru anii 2011-2020 s-a considerat un ritm anual de creștere constant și egal cu 1,015.
- pentru evoluția Investițiilor brute s-a pornit de la ritmul de scădere anual pentru 2009 (0.76) pe total industrie calculat din datele de la INS - tempo online. În lipsa altor informații s-a considerat că această scădere a fost înregistrată identic la nivelul fiecărei diviziuni CAEN. Pentru perioada 2010 - 2020 s-a estimat trendul liniar al variabilei pe baza datelor observate pe întreaga perioadă de analiză.

❖ Scenariul OPTIMIST a presupus următoarele variații față de scenariul MODERAT:

- VAB în 2010 înregistrează un ritm de creștere de 1,1 față de 2009 în industrie, un ritm de scădere de 0,9 față de 2009 în construcții, în timp ce în servicii se menține constantă pe perioada 2010-2011. Pentru perioada 2012- 2013 se mențin evoluțiile prognozate de Comisia Națională de Prognoză, în timp ce pentru perioada 2014- 2020 s-a considerat un ritm anual

de creștere în industrie de 1,036, un ritm de 1,044 în construcții și respectiv un ritm anual de creștere în servicii de 1.032 (valori calculate ca o medie aritmetică a ritmurilor anuale de creștere așteptate pentru perioada 2011 - 2013).

- Investițiile brute în 2010 înregistrează un ritm de creștere de 1,15 față de 2009. Pentru perioada 2011- 2020 s-a estimat apoi trendul liniar al variabilei.

❖ Scenariul PESIMIST a presupus următoarele variații față de scenariul MODERAT:

- VAB în perioada 2014 - 2020 se menține la nivelul prognozat pentru anul 2011. De asemenea, s-a ținut cont și de rezultatele anchetei în firme, conform cărora peste jumătate dintre cei intervievați sunt de părere că România nu își va reveni din criza economică până în anul 2013.

- Costul forței de muncă în 2010 își menține ritmul de creștere pe care l-a avut în 2009 comparativ cu 2008, în timp ce pentru anii 2011-2020 s-a considerat un ritm anual de creștere de 1,015 constant.

A fost prognozată separat și evoluția celor 18 diviziuni CAEN (Rev.1) ce au fost excluse din modelul econometric din cauza lipsei de date. Pentru acestea s-a emis ipoteza conform căreia evoluția populației ocupate din cadrul lor își menține trendul observabil pentru perioada 2000- 2008.

În final, s-a corectat modelul cu eroarea obținută din predicția populației ocupate totale la nivel național pentru anii 2009 și 2010 (engl. nowcast) cu valorile reale (erorile au fost de aprox. 1-2%).

Rezultatele proiecțiilor

Proiecția cererii de forță de muncă la nivel național

La nivel național, proiecția cererii potențiale de muncă (determinată pe baza modelelor econometrice de tip panel) pentru scenariul moderat și cel optimist tendințele de evoluție pe orizontul de prognoză sunt staționare, astfel că la orizontul anului 2020 cererea potențială se previzionează a fi cu 1% mai mare decât în 2010 în ipoteza scenariului moderat și cu 0,2% în ipoteza scenariului optimist, în timp ce pentru scenariul pesimist cererea potențială se previzionează a fi cu 5% mai mică în 2020 față de 2010.

Pentru cererea înlocuită de forță de muncă tendințele la nivel național sunt de creștere în ipotezele scenariului optimist și staționare în ipotezele scenariului moderat și ale celui pesimist.

Proiecțiile locurilor de muncă disponibile la nivel național (determinate prin însumarea valorilor care reprezintă modificarea cererii potențiale față de anul anterior cu volumul cererii înlocuite) estimează o evoluție staționară pe întreg intervalul de prognoză în scenariul moderat, iar în scenariul pesimist o tendință de scădere până la valori negative semnificând desființare de locuri de muncă. Nici în ipotezele scenariului optimist, la nivel național nu se previzionează locuri de muncă disponibile în creștere decât după anul 2014.

Proiecțiile privind cererea potențială de forță de muncă pe activități economice (la nivel de secțiune CAEN Rev1) se referă la cererea relevantă pentru IPT. La nivel național, dintre activitățile economice pentru care se previzionează scăderi semnificative ale cererii potențiale de forță de muncă, în ipotezele scenariului moderat, se evidențiază: agricultura,

silvicultura și piscicultura, precum și administrația publică și apărarea, în care se estimează scăderi pe întreg intervalul de prognoză până în 2020. Creșteri pe tot parcursul intervalului de prognoză se estimează în comerț, precum și în intermediari financiare. Scăderi în perioada 2009-2013, urmate de creșteri între 2014 și 2020 se previzionează în sectoarele industrie extractivă, industrie prelucrătoare, construcții și în transport, depozitare și comunicații.

Tabelul 5.6.2.1 Proiecția cererii potențiale de forță de muncă, în ipotezele scenariului moderat, pe activități economice (persoane)

Activități economice	2009	2011	2013	2015	2017	2020
Agricultura, silvicultura și piscicultura	2.596.683	2.456.539	2.296.622	2.156.965	2.104.751	2.056.431
Industria extractivă	106.640	105.596	103.212	111.650	113.248	115.568
Industria prelucrătoare	2.033.790	2.066.304	2.055.425	2.176.045	2.215.992	2.274.896
Energie electrică și termică, gaze și apă	170.392	169.055	165.055	175.101	176.689	179.033
Construcții	646.708	629.588	639.096	663.272	676.872	696.756
Comerț	1.084.111	1.132.885	1.174.337	1.181.751	1.224.847	1.289.364
Hoteluri și restaurante	140.694	136.915	135.347	144.352	145.428	146.841
Transport, depozitare și comunicații	511.056	505.038	502.483	525.423	529.654	535.465
Intermedieri financiare	100.425	105.948	110.707	110.817	115.384	122.234
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii	205.857	201.690	198.556	212.674	214.494	216.919
Administrație publică și apărare	488.100	484.852	476.943	450.153	442.563	431.177
Învățământ	482.666	482.168	489.018	498.967	505.826	515.443
Sănătate și asistență socială	430.980	428.301	433.069	442.795	448.607	456.721
Celelalte activități ale economiei naționale	245.450	256.185	264.871	271.159	281.573	297.117
Total	9.243.551	9.161.064	9.044.743	9.121.124	9.195.928	9.333.965

Pe grupe ocupaționale, cererea potențială prognozată la nivel național, în ipotezele scenariilor moderat și optimist, descrie configurații ocupaționale orientate către Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Alte ocupații asimilate tehnicienilor și Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse. În schimb, în ipotezele scenariului

pesimist, nu se previzionează locuri de muncă disponibile pentru nici o sub-grupă ocupațională.

Evoluția cererii de formare profesională pe domenii de pregătire ale învățământului profesional și tehnic este estimată prin raportarea la distribuția cererii de forță de muncă într-o structură matriceală, realizată ca intersecție dintre structura pe grupe ocupații și structura pe activități CAEN. Calcularea proiecției cererii potențiale la intersecția COR și CAEN - în lipsa unor date valide cu privire la probabilitatea angajării într-o ocupație după finalizarea studiilor dintr-un anumit domeniu - permite o evaluare prin metode analitice a distribuției pe domenii de pregătire profesională a cererii potențiale de forță de muncă.

Studiul menționează că pentru ocupațiile din subgrupa agricultori și lucrători calificați în agricultură, s-a luat în considerare numai populația salariată nu și alte categorii ale populației ocupate în această activitate (ca de exemplu lucrători familiari neremunerați). Prin această corecție s-a dorit să se evite inducerea unor concluzii eronate bazate pe o falsă cerere de înlocuire. Pe de altă parte, nu trebuie neglijat potențialul acestui sector, care reclamă ca o parte din forța de muncă îmbătrânită care se va retrage din agricultura de subzistență să fie înlocuită de tineri fermieri pregătiți pentru o agricultură competitivă.

Deoarece datele avute la dispoziție au permis realizarea proiecțiilor doar în intersecția subgrupe majore de ocupații și secțiuni CAEN Rev2, pentru a detalia industria prelucrătoare pe diviziuni s-a utilizat structura pe ocupații și activități economice din Recensământul din anul 2002.

Presupunând că structura populației ocupate pe diviziuni în cadrul industriei prelucrătoare nu s-a modificat de la data ultimului recensământ, s-a aplicat această structură la rezultatele proiecției cererii de forță de muncă pe subgrupe majore de ocupații și secțiuni CAEN.

Autorii studiului subliniază caracterul informativ al estimărilor deoarece acestea s-au bazat pe informații statistice incomplete și pe ipoteza că au avut loc alocări ale forței de muncă (și se va respecta înclinația și în viitor) strict în domeniul de activitate și în ocupația în care se face pregătirea.

Structura cererii potențiale de forță de muncă în ipotezele scenariului moderat, la nivel național în funcție de domeniile de formare ale IPT este prezentată în tabelul de mai jos, în evoluție prognozată la orizontul anilor 2017-2020.

Domeniul Mecanică concentrează în jur de un sfert din cererea potențială de forță de muncă, iar importanța acestuia pare să crească la orizontul 2020, la fel ca și domeniile Comerț și Economic care totalizează peste 25% din cererea potențială relevantă pentru IPT.

Și domeniile Electric, Electromecanică și Electronică automatizări cresc ca și pondere în cererea potențială relevantă pentru absolvenții de IPT, însă ponderea lor se situează la nivele relativ reduse. Cererea potențială pentru absolvenții domeniilor Fabricarea produselor din lemn și Industrie alimentară este în scădere la orizontul 2020, la nivel național.

Tabelul 5.6.2.2 Prognoza structurii cererii potențiale, în scenariul moderat, pe domenii de formare profesională din IPT, la nivel național în perspectiva 2017-2020

Domenii de formare	%
Agricultură	3,9
Chimie industrială	1,3
Construcții instalații și lucrări publice	8,2
Comerț	12,6
Economic	14,5
Electric	5,3
Electromecanică	3,6
Electronică automatizări	4,2
Fabricarea produselor din lemn	1,4
Industrie alimentară	0,8
Industrie textilă și pielărie	9,0
Materiale de construcții	1,3
Mecanică	24,1
Turism și alimentație	7,8
Resurse naturale și protecția mediului	1,9
Tehnici poligrafice	0,2

Sursa datelor: CNDIPT/INCSMPS, Studiu previzional privind cererea de formare profesională la orizontul anului 2013 și în perspectiva anului 2020

Proiecția cererii de forță de muncă la nivelul Regiunii Sud Est

Proiecțiile obținute pe baza scenariului moderat prezintă un trend ușor ascendent, ritmuri anuale de creștere pozitive înregistrându-se începând cu anul 2014. Astfel proiecția cererii potențiale pentru anul 2020 o depășește pe cea din 2011 cu aproximativ 1%. Proiecțiile scenariilor optimist și pesimist urmează aceeași tendință de reducere a cererii potențiale, dar din motive diferite: în scenariul pesimist ca urmare a păstrării tendinței etapei anterioare celei de prognoză, în cel optimist ca urmare a ipotezei modificărilor structurale care impun o reducere a greutății specifice a ocupării din agricultură.

Proiecțiile în cazul scenariului moderat pun în evidență creșteri ale cererii potențiale cu 1% în întreg intervalul de proiecție și scăderi ale cererii înlocuite mai accentuate din anul 2014, astfel încât la nivelul anului 2020 aceasta va fi cu circa 4,1% mai mică decât în anul 2011.

În regiunea Sud - Est, în ipoteza scenariului moderat, scăderi în ceea ce privește cererea potențială pentru forță de muncă sunt previzionate în sectoarele agricultură, industria extractivă, , tranzacții imobiliare, intermediari financiare, administrație publică. Cererea potențială pentru forța de muncă ar înregistra creșteri în industria prelucrătoare și în comerț, iar după 2011 în construcții, sănătate și asistență socială și în activitățile din învățământ. După 2013 se profilează creșteri și în sectorul energie electrică și termică, apă și gaze.

Tabelul 5.6.2.3. Proiecția cererii potențiale de forță de muncă pentru regiunea Sud - Est, în ipotezele scenariului moderat, pe activități economice (persoane)

SUD-EST	2009	2011	2013	2015	2017	2020
Agricultura, silvicultura si piscicultura	335.529	317.864	294.631	300.865	280.103	274.841
Industria extractiva	6.070	4.833	3.529	4.527	4.561	4.689
Industria prelucrătoare	252.004	264.927	272.718	283.421	290.641	300.531
Energie electrica si termica, gaze si apa	20.728	20.491	19.942	21.581	21.991	22.692
Construcții	87.924	86.720	89.169	93.907	97.168	102.113
Comerț	128.283	130.700	131.409	130.779	132.455	134.619
Hoteluri si restaurante	20.571	19.625	19.010	19.925	19.699	19.336
Transport, depozitare si comunicații	76.419	73.621	71.230	73.730	73.651	74.174
Intermedieri financiare	8.169	7.634	6.991	7.025	7.044	7.272
Tranzacții imobiliare, închirieri si activități de servicii	19.483	18.578	17.816	18.865	18.737	18.545
Administrație publica si apărare	72.287	71.508	70.048	65.868	64.502	62.471
Învățământ	55.126	53.285	53.733	55.840	55.946	56.542
Sănătate si asistenta sociala	48.164	47.072	48.295	50.688	51.066	55.006
Celelalte activități ale economiei naționale	28.491	31.030	33.514	33.755	35.215	37.272
Total	1.159.249	1.147.887	1.132.037	1.620.775	1.512.779	1.170.103

Sursa datelor: CNDIPT/INCSMPS, Studiu previzional privind cererea de formare profesională la orizontul anului 2013 și în perspectiva anului 2020

În scenariul moderat, grupele ocupaționale pentru care se previzionează ușoare creșteri ale locurilor de muncă disponibile ar fi Tehnicienii în domeniul fizicii și tehnicii, Operatori la instalațiile fixe și lucrători asimilați. Se menține aproximativ constant numărul de locuri de muncă disponibile destinate Operatorilor la mașini, utilaje și asamblorilor de mașini, echipamente și alte produse. Evoluții care conduc spre valori negative care sugerează pierderi de locuri de muncă în economia regiunii par să afecteze grupele Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Modele, manechine și vânzători în magazine și piețe, Lucrători în servicii personale și de protecție, Funcționari în servicii cu publicul. Pentru celelalte grupele ocupaționale se profilează locuri de muncă disponibile în cea mai mare parte a intervalului de prognoză, în tendință descrescătoare însă.

Tabelul 5.6.2.4. Structura cererii potențiale, pe domenii de formare ale IPT, în ipoteza scenariului moderat, în regiunea Sud - Est în perspectiva 2017-2020

Domenii de formare	%
Agricultură	4,6
Chimie industrială	0,8
Construcții instalații și lucrări publice	8,2
Comerț	11,9
Economic	11,9
Electric	6,7
Electromecanică	3,9
Electronică automatizări	4,2
Fabricarea produselor din lemn	0,7
Industrie alimentară	1,0
Industrie textilă și pielărie	8,1
Materiale de construcții	1,0
Mecanică	28,6
Turism și alimentație	6,7
Resurse naturale și protecția mediului	1,5
Tehnici poligrafice	0,1
Total	100,0

Sursa datelor: CNDIPT/INCSMPS, Studiu previzional privind cererea de formare profesională la orizontul anului 2013 și în perspectiva anului 2020

5.7. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

Concluzii din analiza populației active și a populației ocupate

În perioada 2002-2017 atât populația activă cât și populația ocupată a cunoscut o scădere semnificativă. Scăderea a fost mai accentuată în cazul populației feminine. Populația ocupată din mediul rural reprezintă în anul 2017 45,41% din totalul populației ocupate la nivelul regiunii.

Concluzii din analiza ratei de activitate și a ratei de ocupare

Rata de activitate și rata de ocupare au crescut în perioada 2008 - 2015. În 2017 rata de activitate a înregistrat scăderi față de anul anterior, pe când rata de ocupare a continuat să crească. Rata de activitate și rata de ocupare la nivelul regiunii se situează în anul 2017 sub media națională.

Rata de activitate a populației de sex masculin, în anul 2017, este cu 23,8 de puncte procentuale peste rata de activitate a populației de sex feminin, iar rata de activitate în mediul urban este superioară celei pentru mediul rural cu 1,4 puncte procentuale (62,3% în mediul urban, față de 60,9% în mediul rural).

Rata de ocupare a populației de sex masculin a fost în 2017 cu 21 de puncte procentuale mai mare decât rata de ocupare a populației de sex feminin, iar pe medii de rezidență se constată o creștere a ratei de ocupare atât în mediul urban cât și în mediul rural.

Este de semnalat faptul că în 2017 în județul Tulcea s-au înregistrat valori superioare mediilor regiunii dar nu și a celor naționale pentru rata de activitate și rata de ocupare a resurselor de muncă. Astfel, rata de activitate a atins valoarea de 67,9%, în creștere cu 10,1 procente față de 2002, iar rata de ocupare a resurselor de muncă a ajuns la 64,7%, în creștere cu 12,54% față de primul an al perioadei de analiză.

Concluzii din analiza șomajului

la nivelul Regiunii Sud Est se menține mai ridicată decât la nivel național, în anul 2017 (6,7% la nivelul regiunii față de 4,9% la nivel național). Rata șomajului la nivelul regiunii este mai scăzută în mediul urban (6,1%) față de mediul rural (7,4%) și mai mare în cazul populației de sex masculin(7,5%), față populația de sex feminin (5,4%).

În 2017, BFM raportează pentru județul Tulcea o rată a șomajului de 4,7% (față de 5,6% la nivelul regiunii și 4% la nivel național), în scădere cu 4,9 procente față de anul 2002.

Rata șomajului de lungă durată pentru tineri a avut în 2016, la nivelul Regiunii Sud - Est valoarea de 21,1%, valoare care plasează regiunea pe primul loc între regiunile țării cu cele mai mari rate ale șomajului de lungă durată în rândul tinerilor. Este de remarcat faptul că pentru tineri rata șomajului de lungă durată a crescut semnificativ în perioada 2009-2016, de la 9,4% în 2009 la 21,1% în 2016. Creșterea ratei șomajului de lungă durată în rândul tinerilor s-a înregistrat la toate categoriile: populația de sex feminin și de sex masculin, populația din mediul urban și cea din mediul rural.

Concluzii din analiza structurii populației ocupate civile

Ierarhia sectoarelor economice din punct de vedere al ponderii populației ocupate civile pe sectoare în 2017 la nivel regional este : serviciile 45,41% %, agricultura 25,1%, , industria 21%, construcțiile 9,3%.

La nivelul județului Tulcea în anul 2017 activitatea economică cu cea mai mare populație civilă ocupată a fost reprezentată de *Servicii*, cu 35 mii persoane, dintre acestea, *Comerțul cu ridicata și cu amănuntul* împreună cu *Repararea autovehiculelor și motocicletelor* concentrează cel mai mare număr al populației ocupate, de 9,9 mii persoane. Pe locul al doilea se situează *Agricultura, silvicultura și pescuitul* cu o populație civilă ocupată de 22,6 mii persoane. 17,1 mii persoane erau angajate în domeniul *Industriei*, dintre care 14 mii în *Industria prelucrătoare*.

Serviciile

Deși ponderea populației ocupate civile din servicii la nivelul județului a crescut în perioada 2008 - 2017, în ultimul an al perioadei analizate este cu aproape 4 puncte procentuale sub media națională și cu 1 punct procentual sub ponderea de la nivelul regiunii. Cele mai mari ponderi în 2017 se regăsesc în sfera *Comerțului cu ridicata și cu amănuntul*, de 12,3%, urmată de *Sănătate și asistență socială*, cu 5,2% și *Transport și depozitare* cu 5%.

Agricultura

În județul Tulcea, cele mai importante scăderi ale populației ocupate civile au înregistrat,

În perioada analizată, *Agricultura, silvicultura și pescuitul* (scădere cu 7,9 mii persoane), dar ponderea populației civile ocupate în această activitate, de 28,1% în anul 2017, se situează peste media regională și națională.

Industria

În perioada 2008 - 2017, la nivelul județului Tulcea, industria cunoaște o fluctuație minoră a ponderii populației civile ocupate, totuși în anul 2017 înregistrează o scădere cu 0,9 puncte procentuale față de primul an analizat (de la 22,1% în 2002 la 21,2% în 2017). Cu toate acestea, se situează peste ponderea națională și la un nivel similar cu cel din regiune. De-a lungul perioadei cea mai mare pondere o înregistrează *Industria prelucrătoare* urmată la mare distanță de *Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare*.

Construcțiile

Ponderea populației ocupate civile în construcții la nivelul județului în 2017 (7,2%) este peste media națională (8,3%) și sub cel al regiunii (9,2%). În perioada 2002 - 2016 construcțiile au cunoscut o creștere continuă a ponderii populației civile ocupate (de la 6,3% în 2002 la 7,7% în 2016), pentru ca în 2017 să scadă la 7,2%. Și în acest domeniu se înregistrează disparități intraregionale. Trei județe au ponderi peste media regională și peste media națională (Constanța, Galați, Brăila), celelalte trei (Buzău, Tulcea, Vrancea) situându-se sub media regională și națională.

Concluzii din analiza proiecției cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu

În scenariul moderat, la nivelul regiunii, grupele ocupaționale pentru care se previzionează ușoare creșteri ale locurilor de muncă disponibile ar fi Tehnicienii în domeniul fizicii și tehnicii, Operatori la instalațiile fixe și lucrători asimilați. Se menține aproximativ constant numărul de locuri de muncă disponibile destinate Operatorilor la mașini, utilaje și asamblorilor de mașini, echipamente și alte produse. Evoluții care conduc spre valori negative care sugerează pierderi de locuri de muncă în economia regiunii par să afecteze grupele Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Modele, manechine și vânzători în magazine și piețe, Lucrători în servicii personale și de protecție, Funcționari în servicii cu publicul. Pentru celelalte grupele ocupaționale se profilează locuri de muncă disponibile în cea mai mare parte a intervalului de prognoză, în tendință descrescătoare însă.

Implicațiile pentru IPT

➤ Rata ridicată a șomajului și mai ales șomajul ridicat al tinerilor și șomajul de lungă durată obligă sistemul de ÎPT la:

- anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii
- acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor
- abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți
- implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii.
- parteneriate active cu agenții economici, Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă,

autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților - prioritate permanentă a managementului școlar.

- Participarea scăzută a forței de muncă în programe de formare continuă - în contrast cu nevoile de formare în creștere (pentru întreprinderi, salariați, șomeri), decurgând din mobilitatea ocupațională accentuată de procesele de restructurare a economiei, nevoile de actualizare și adecvare competențelor la cerințele în schimbare la locul de muncă, etc. - oferă școlilor oportunitatea unei implicării active ca furnizori de formare pentru adulți, având în vedere:
 - creșterea nivelului de calificare a capitalului uman și formarea de noi competențe pentru adaptarea la schimbările tehnologice și organizaționale din întreprinderi
 - adecvarea calificării cu locul de muncă
 - reconversia profesională în funcție de nevoile pieței muncii
 - recunoașterea și valorificarea în experienței profesionale și a competențelor dobândite pe cale formală și informală
- Evoluțiile sectoriale în plan ocupațional, analizele și prognozele privind evoluția cererii și ofertei de forță de muncă - trebuie avute în vedere pentru:
 - Planificarea strategică pe termen lung a ofertei de calificare, corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS)
 - Identificarea și eliminarea unor dezechilibre între planurile de școlarizare și nevoile de calificare
 - Planurile de școlarizare trebuie să reflecte ponderea crescută a serviciilor, nevoile în creștere în construcții, calificările necesare ramurilor industriale cu potențial competitiv (cu accent pe creșterea nivelului de calificare și noile tehnologii), prioritățile strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltarea rurală.
- Decalajele privind nivelul de educație în mediul rural față de urban - obligă la:
 - Măsuri sistemice pentru creșterea generală a calității învățământului rural
 - Asigurarea accesului egal la educație în condiții de calitate
 - Măsuri de sprijin pentru continuarea studiilor de către elevii din mediul rural și din categorii defavorizate economic și social
- Adaptarea ofertei de formare profesională inițială la nevoile anticipate ale pieței muncii corelată cu validarea periodică a datelor din studiile previzionale pe baza datelor curente din surse oficiale și administrative.